

vergadering **29**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 18 april 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de persoonsacties naar aanleiding van de toenemende agressie in de jeugdhulpvoorzieningen	
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toenemende agressie in de jeugdhulpvoorzieningen	
ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de staking in de instellingen van de Broeders van Liefde	5
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toeleiding van slachtoffers van cyberpesten naar psychologische begeleiding, naar aanleiding van de berichtgeving over de negatieve effecten van een anonieme feedback-app	10
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toestemming van beide ouders voor de toegang tot geestelijke gezondheidszorg van hun kinderen	12
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de oproep om ook in Vlaanderen artificiële intelligentie een plaats te geven in de economie van de toekomst	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over artificiële intelligentie (AI)	15
ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over innovaties op vlak van de vergroening van het vervoer	20
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evolutie van de waterfactuur sinds de invoering van de nieuwe berekeningswijze van de waterprijs	22
ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de renteloze lening van de Vlaamse Regering aan de zakenclub De Warande	
ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de nieuwe lening aan de Brusselse club De Warande	26

ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het mogelijk gebruik van chemische stoffen geëxporteerd vanuit Vlaanderen voor de aanmaak van sarin-gas in Syrië	
ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de dagvaarding van drie Vlaamse bedrijven voor de export van een aantal chemische producten naar Syrië en Libanon zonder vergunning	30
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aangekondigde lancering van een 'digitaal leerlingenaspoort' en de kwaliteitsbewaking van dit leerlingendossier	35
ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het attest voor leerkrachten godsdienst, specifiek leerkrachten islam, in het Vlaams onderwijs	39
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	41
ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid – 1450 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6	
VOORSTEL VAN DECREET van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken en Anke Van dermeersch houdende invoering van een recht op kinderbijslag naar Deens model – 542 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	42
ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid – 1450 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6	
Artikelsgewijze bespreking	67
VOORSTEL VAN DECREET van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken en Anke Van dermeersch houdende invoering van een recht op kinderbijslag naar Deens model – 542 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	67
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 juli 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de wijziging van het koninklijk besluit van 12 augustus 1985 tot uitvoering van artikel 62, §5, van de Algemene kinderbijslagwet en de wijziging van het koninklijk besluit van 26 maart 1965 betreffende de kinderbijslag voor bepaalde categorieën van het door de staat bezoldigd personeel alsmede voor de personeelsleden van het operationeel kader en van het administratief en logistiek kader van de korpsen van de lokale politie – 1473 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	
Artikelsgewijze bespreking	68

ONTWERP VAN DECREET betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding	
– 1498 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	68
Artikelsgewijze bespreking	76
ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitzendarbeid in de Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen	
– 1515 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	77
Artikelsgewijze bespreking	87
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	87
ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid	
– 1450 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6	
Aangehouden stemmingen	
Hoofdelijke stemming	88
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 juli 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de wijziging van het koninklijk besluit van 12 augustus 1985 tot uitvoering van artikel 62, §5, van de Algemene kinderbijslagwet en de wijziging van het koninklijk besluit van 26 maart 1965 betreffende de kinderbijslag voor bepaalde categorieën van het door de staat bezoldigd personeel alsmede voor de personeelsleden van het operationeel kader en van het administratief en logistiek kader van de korpsen van de lokale politie	
– 1473 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	89
ONTWERP VAN DECREET betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding	
– 1498 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	89
ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitzendarbeid in de Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen	
– 1515 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Aangehouden stemmingen	89
Hoofdelijke stemming	90
VOORSTEL VAN DECREET van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken en Anke Van dermeersch houdende invoering van een recht op kinderbijslag naar Deens model	
– 542 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	91
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	91
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	94
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	94

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Michèle Hostekint: ambtsverplichtingen;

Rob Beenders, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Karim Van Overmeire: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

Mevrouw An Moerenhout is moeder geworden van Tess. Ze maken het zeer goed. (*Applaus*)

We zijn ook blij dat mevrouw Yamila Idrissi terug in ons midden is. (*Applaus*)

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES**Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden**

De voorzitter: Dames en heren, voor de N-VA-fractie zijn in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin mevrouw Lies Jans als vast lid vervangen door mevrouw Ingeborg De Meulemeester en mevrouw Ingeborg De Meulemeester als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Lies Jans.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 60/24*)

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de personeelsacties naar aanleiding van de toenemende agressie in de jeugdhulpvoorzieningen

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toenemende agressie in de jeugdhulpvoorzieningen

ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de staking in de instellingen van de Broeders van Liefde

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): De werknemers van de instellingen van de Broeders van Liefde voeren al enige tijd actie om eindelijk voldoende personeel te kunnen inzetten, om veiligheid te kunnen bieden aan de kinderen waarvoor zij zorgen en ook om hun eigen veiligheid te garanderen.

Minister, mijn vraag is heel simpel, want u kent het probleem. Het is onveilig wanneer zo weinig mensen voor zulke grote groepen kinderen moeten zorgen.

Het zijn kinderen met emotionele problemen en gedragsproblemen. U weet dat ze met meer moeten zijn. Er is in de loop van al die acties maar één zaak veranderd: er is een begrotingscontrole geweest. Hebt u daar aan uw collega's gevraagd om geld op tafel te leggen voor een nood die elke fractie in dit parlement erkent? Hebt u dat gedaan en eventueel niet gekregen? In dat geval moet ik mijn boosheid daarover richten naar de gehele meerderheid. Of hebt u die vraag niet eens op tafel gelegd? Vindt u niet, net als wij en vele anderen, dat er nood is aan meer personeel om die kwetsbare jongeren op een veilige manier op te vangen?

Minister, hebt u om dat geld gevraagd of niet?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, een van de redenen waarom ik in de politiek wou stappen, is dat ik dacht dat het een roeping was waarbij je elke week en elke maand een ander thema kon aankaarten en onder de loep nemen. Maar hier sta ik weer met dezelfde vraag over hetzelfde onderwerp aan dezelfde minister in hetzelfde Vlaams Parlement, namelijk het spoort niet in de jeugdhulp. Vandaag staan we hier omdat er stakingen zijn bij de Broeders van Liefde. De reden daarvoor is dat het personeel zegt dat de groepen waarvoor ze moeten zorgen, veel te groot zijn, ze moeten namelijk 15 kinderen met problemen kunnen opvangen.

Deze morgen hebben we in dit Vlaams Parlement een heel interessante hoorzitting gehouden over ons idee om kleinschalige gezinshuizen op te richten. De grote vraag van de instellingen die daar zijn komen getuigen, was: waar blijft de minister met werf 2 van de uitbreiding van het jeugdhulplandschap zoals dat vorige zomer werd beloofd? U beloofde het al in de zomer, u hebt het in het najaar opnieuw beloofd, daarna zei u dat het december zou worden en dan januari. Nog later zou het vóór Pasen zijn en intussen zijn het al vijgen na Pasen.

Minister, waarom gaat alles zo traag?

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): De opvoeders van de instellingen van de Broeders van Liefde hebben al verschillende keren actie gevoerd en leggen op 7 mei opnieuw het werk neer omdat ze dagelijks geconfronteerd worden met toeneemende agressie, opvallend niet alleen van de kinderen, maar ook van de ouders. Minister, ze doen dit omdat ze al gesprekken met u gehad hebben, en hoewel u daarna hebt aangegeven begrip te hebben voor hun situatie, stellen ze vast dat er eigenlijk weinig wordt ondernomen. Wat is de stand van zaken in dit overleg over deze problematiek?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Uiteraard is er met mensen van het kabinet, van de administratie en met de sociale partners al een hele tijd overleg aan het lopen. Vóór de paasvakantie is nog iemand van ons kabinet ter plaatse geweest om eens te gaan kijken en te luisteren. We zijn dus wel degelijk in overleg. Het signaal moet uiteraard ernstig worden genomen. Het is ook een illustratie van het feit dat onder meer de integrale jeugdhulp merkt dat degenen die echt nog in de voorzieningen moeten worden ondergebracht, jongeren zijn met zwaardere problemen. We zijn ons daarvan bewust en we willen daar effectief iets aan doen.

Wat gebeurt er op dit moment? Wat is er al gebeurd? Wat staat er te gebeuren? Ten eerste, in verband met de personele omkadering is het duidelijk dat we daarover voorstellen doen, dat we daar in het kader van de sociale onderhandelingen over spreken. Dat is de plaats waar het moet gebeuren. We hebben er gezegd dat we daarin een stuk onze verantwoordelijkheid willen nemen. Ten tweede is tijdens

de begrotingscontrole bij de toewijzing van de eenmalige uitgaven een budget uitgetrokken voor vorming, specifiek voor het omgaan met agressie. Ten derde hebben we ondertussen de personeelsnorm voor de jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen in de sector personen met een handicap, dat zijn 72 plaatsen, waar de oude personeelsnorm 100 procent is ingevuld, en per 6 er nog een surplus is van 1,75 voltijds equivalent, opgetrokken tot 2 extra personeelsleden, bovenop de 100 procent. We hebben tijdens de onderhandeling aangeboden om die 72 plaatsen met die 100 procent invulling van de norm en daarbovenop per 6 nog 2, op te trekken tot minstens 123 plaatsen. Dat budget is aanwezig en de gesprekken lopen. Er is vervolgens een inventaris gemaakt van alle investeringen die nodig zijn in de voorzieningen, precies wegens de stijgende confrontatie met agressie. Die inventaris is op 20 maart afgerond. Er zal dus een versnelde investeringssubsidie kunnen worden toegekend. We zijn volop bezig met het opstellen van dat besluit. Er loopt ook al een tijdje een werkgroep over de verblijfsconcepten in onze jeugdzorg met mensen vanop het terrein. Daar is zeker vraag naar meer harmonisering tussen de verschillende types van voorzieningen. Om dat laatste echt structureel in een duidelijker concept te brengen, hebt u wel kunnen merken dat we ook aangekondigd hebben dat we een aantal agentschappen gaan fuseren, precies omdat de logica van integrale jeugdhulp ook is dat we daar veel meer op een uniforme en een geïntegreerde manier moeten kunnen werken.

Die vijf zaken lopen of zijn in uitvoering. Dat betekent uiteraard, als het specifiek gaat over de personele omkadering, dat ik hoop dat we in die sociale onderhandelingen daaromtrent ook een aantal afspraken kunnen maken.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, op het terrein staan de mensen met heel weinig voor veel kinderen in onveilige omstandigheden. En u zegt: ik ga mijn administraties fuseren. Denkt u dat zij zich daardoor gesteund voelen? Denkt u dat zij willen horen dat ze naar een vorming over agressie mogen? Zij willen horen wat wij allemaal weten, dat is dat ze met te weinig zijn om hun taak goed te kunnen doen, op een manier waar zij zich goed bij voelen en waar de kinderen zich goed bij voelen. Zij willen horen dat u op tafel klopt voor hen, dat, wanneer de Vlaamse overheid, 200 miljoen euro over heeft en een deel opzij zet, maar ook een deel wil gebruiken, u dat deel voor hen, in het belang van de kwetsbare jongeren, claimt. Ik wil u met aandrang vragen om dat alsnog te doen, want het water staat de sector tot aan de lippen. *(Applaus bij sp.a)*

Lorin Parys (N-VA): Ik heb naar uw antwoord geluisterd. Eigenlijk is het simpel. Er kan maar een van de volgende twee stellingen kloppen. Ofwel is alles wat u doet, gedaan heeft, in de pijn zit, en het overleg dat u pleegt met de vakbonden, voldoende, en dan is de staking van de mensen van Broeders van Liefde, volgens u dan toch, ongerechtvaardigd. Ofwel is wat er in de pijn zit, wat er vandaag al wordt gedaan en het overleg met de vakbonden onvoldoende om de problemen in de jeugdhulp op te lossen. Dan moeten we concluderen dat er niet hard genoeg en niet snel genoeg wordt gewerkt om die problemen op te lossen. Mijn vraag is welke van die twee stellingen volgens u correct is.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, we hebben hier al een aantal keer gestaan over de integrale jeugdhulp en meer in het bijzonder over deze jongeren met emotionele en gedragsstoornissen, de GES+-jongeren. Niemand kan ontkennen dat deze regering investeert en dat deze regering budgetten vrijmaakt om de problematiek op te lossen.

Wat mij persoonlijk raakt, is dat we hier regelmatig opnieuw staan en dat de agressieproblematiek blijkbaar in onze hele samenleving zeer sterk toeneemt. We hebben het de vorige keer toen we hier stonden gehad over Nederland, waar dezelfde feiten werden vastgesteld en waar de jeugdhulp kreten van onmacht heeft geslaakt en gezegd dat er iets moet gebeuren. Misschien moeten we nog wat dieper gaan.

Denkt u er, naast de regelgeving die wordt opgestart en het overleg, ook over na om een diepgaand onderzoek te starten naar de oorzaken en van daaruit eventueel naar fundamentele oplossingen te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): 'Een klap op onze kop is geen deel van onze job', dat is een slogan waarmee al een paar keren actie is gevoerd en wellicht nog actie zal worden gevoerd. Het siert die opvoeders en dat personeel dat ze niet zeggen dat ze van job veranderen omdat ze het niet tof vinden. Neen, zij kiezen ervoor om met die jongeren te werken want ze weten dat ze agressie kunnen vertonen. Alleen zeggen zij dat om het goed te kunnen doen, om echt met de jongeren te kunnen werken en om met die jongeren weer een toekomst uit te bouwen, het haalbaar moet zijn. Ze hebben meer mensen nodig op de werkvloer. Anders gezegd, de groepen waarmee ze werken, moeten kleiner zijn, kleinere leefgroepen.

Ik hoor u zeggen dat we dit in een sociaal overleg zullen bespreken en dat we voor een stuk onze verantwoordelijkheid zullen nemen. Dat sociaal overleg, het fameuze VIA, zit niet al weken of maanden, maar jaren in het slop. Het is er nog altijd niet. Al de hele legislatuur vragen we erom en het is er nog niet. Ik hoop dat er een andere oplossing is. Ik hoop dat u met deze begrotingscontrole of eender waar budgetten vrijmaakt om ervoor te zorgen dat er meer personeel op de werkvloer komt, zoals wordt gevraagd. Wanneer zult u ervoor zorgen dat er eindelijk genoeg mensen op de werkvloer zijn om dat cruciale werk haalbaar te houden?

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben op een aantal dingen niet echt ingegaan omdat ik niet de indruk wil geven dat we dat probleem, dat uiteraard dringend is, met nieuwe studies zullen oplossen. Dat zou ook niet correct zijn. Maar u weet – neem ik aan – dat we rond het fenomeen van het stijgende aantal jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen wel in de diepte aan het kijken zijn. We hebben daar ook een aantal experts voor geconsulteerd. Dat zal voor de mensen die vandaag actie voeren, geen boodschap zijn en ik heb dat bewust ook niet gezegd, maar er is uiteraard een fundamenteel probleem, ook in onze samenleving. Of het nu gaat over VDAB of over andere sectoren, het fenomeen van een grotere agressiviteit in de samenleving gaat natuurlijk verder dan alleen maar de problematiek van de welzijnssector. We moeten dat probleem uiteraard au sérieux nemen. U zult me toch niet kwalijk nemen dat ik ervoor opteer om te kijken hoe we binnen de sociale onderhandelingen die plaatsvinden en waarvoor we budgettair een aantal zaken hebben mogelijk gemaakt, in de jeugdhulp op het vlak van personeelsomkadering een versterking kunnen doorvoeren. Ik ben ervan overtuigd dat dat moet.

Mevrouw Van den Brandt, de manier waarop u het beschrijft, kan ik alleen maar bevestigen. Het is iets dat we ernstig moeten nemen. Dat is bijvoorbeeld ook een plaats waar je daarover moet kunnen spreken. Met alle respect, het is niet alleen de overheid die daar aan de tafel zit, daar zitten ook sociale partners aan de tafel, en die moeten daaromtrent tot een akkoord komen.

Wat jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen betreft, hebben we ondertussen buiten de sociale onderhandelingen ook al opties genomen: meer plaatsen uitdrukkelijk voor deze jongeren, versterking van de personeelseffectieven van de bestaande plaatsen en nieuwe met 100 procent personeelsinvulling, met daarbovenop nog extra invulling per zes.

Ik denk dus dat we echt wel proberen om een aantal maatregelen te nemen, ook voor infrastructuur, die op korte termijn kunnen worden geoperationaliseerd.

Bredere en fundamentele discussies, waar ik absoluut voor opensta, gaan natuurlijk over meer integratie van de jeugdhulp. Waarom moeten we dat voor

minderjarigen met een beperking anders organiseren dan in andere sectoren? Dat zijn fundamentele oefeningen. We willen dit ook vanuit de administratie reorganiseren omdat we beseffen dat we daarvoor op wat langere termijn een fundamentele oefening moeten doen. Dat houdt ons echter niet tegen om op korte termijn inspanningen te doen.

Collega Parys, je kunt het natuurlijk interpreteren zoals u dat doet, maar ik moet eerlijk zeggen dat ik af en toe op het terrein de vraag krijg om te stoppen met te hervormen en te veranderen en er eerder voor te zorgen dat datgene wat op gang is gebracht, wordt verdiept en verduurzaamd. Op deze kwestie, die we echt au sérieux moeten nemen en die in de voorzieningen van de Broeders van Liefde aan de orde is, zullen wij voor de vijf initiatieven die ik heb opgesomd, proberen een antwoord te geven, ook op de korte termijn.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik begrijp dat u het probleem in kaart wilt brengen: de hervormingen, de agentschappen, integraal enzovoort. Allemaal goed en wel. Er valt veel voor te zeggen.

Eigenlijk is het simpel. We kennen allemaal de oplossing, en ik begrijp niet waarom u zo rond de pot blijft draaien. De oplossing is eenvoudig: kleinere groepen waarin kinderen worden begeleid en voldoende personeel. Als u nu eens gewoon zou zeggen of u dat gaat doen of niet, hoeveel gemakkelijker zou het niet zijn voor ons allemaal om u te begrijpen, voor de mensen op het terrein om opnieuw in een minister te geloven. Als u nu gewoon eens wilt zeggen, minister, op de dag die u zelf kiest – maar ik zal erop blijven wachten –, of u dat gaat doen. Kleine groepen en voldoende personeel: dat is alles wat men vraagt. U mag hervormen zoveel u wilt, als dat u deugd doet, ga uw gang, maar de vraag is: kleine groepen, voldoende personeel, en dat duidelijk formuleren. Minister, met aandrang, nog eens: doe dat alstublieft. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Lorin Parys (N-VA): Minister, het is een belangrijk probleem, en ik heb twee heel eenvoudige vragen gesteld. Ik heb u niet eens gevraagd naar het extra geld dat hopelijk in de pijplijn zit. Ik heb gevraagd naar datgene wat al beloofd is bij de uitbreiding van de integrale jeugdhulp, namelijk wat u vorige zomer hebt beloofd en wat er nog altijd niet is. Minister, mijn vraag is: wanneer kunnen de voorzieningen intekenen op de oproep om aan die uitbreidingsronde, de zogenaamde werf 2, deel te nemen? Dat was mijn eerste vraag, en ik weet nog niet wat ik hun moet vertellen.

Minister, mijn tweede vraag was: is er dan een soort van communicatiestoornis tussen de overheid en de vakbonden en de sociale partners, want ze blijven verder staken, ook al doet u alles wat u hebt aangekondigd en zegt u dat er heel wat in de pijplijn zit en dat er al wat is uitgerold. Of is wat er wordt gepland, effectief onvoldoende?

Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik hoop dat ik uw antwoord mag interpreteren als: 'Ja, ik heb heel veel begrip voor de problematieken die zich stellen in de sector, en ik ga daar niet alleen gehoor aan geven, maar er ook iets aan doen, op korte termijn.' U hebt verschillende keren 'korte termijn' gezegd. Ik hoop dus dat dat de interpretatie is.

Ik denk ook dat we kamerbreed eens heel veel tijd moeten investeren in het fenomeen van die toenemende agressie, niet alleen bij kinderen met een problematiek, maar ook bij ouders tegenover het hulpverleningslandschap en de maatschappij. Ik denk dat we het aan onszelf verplicht zijn om dat au sérieux te nemen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toeleiding van slachtoffers van cyberpesten naar psychologische begeleiding, naar aanleiding van de berichtgeving over de negatieve effecten van een anonieme feedback-app

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Collega's, pesten is verschrikkelijk. Het verwoest letterlijk mensenlevens, en cyberpesten, het pesten via digitale kanalen, is des te ingrijpender omdat het pesten niet stopt aan de schoolpoort, het pesten gaat door in de huiskamer, in de slaapkamer, het gaat dag en nacht door, en vooral, de sporen blijven voor eeuwig zichtbaar. Dat maakt het des te erger.

En cyberpesten neemt constant nieuwe vormen aan. Zo is er de laatste maanden een nieuwe hype onder tieners, namelijk een anonieme feedbacktool waarbij mensen, zelfs niet alleen vrienden maar volstrekt onbekende mensen, via Instagram of Facebook commentaar geven op elkaar. Dat heeft ingrijpende gevolgen. Het is een nieuwe vorm van cyberpesten op het randje van trolling. In De Morgen lasen we het getuigenis van een moeder van een jongen van 13 jaar die na weken van intensief pesten en zelfs doodsb bedreigingen compleet is ingestort. Ze heeft haar zoon moeten laten begeleiden met psychologische hulp omdat ze het niet meer alleen aankon.

Minister, dit is een problematiek die we regelmatig bespreken en waar ik u regelmatig over ondervraag. Ik weet dat u daaraan werkt. U hebt onlangs www.grenslijn.be voorgesteld, een uitstekend initiatief. Maar er moet nog verder worden ingezet op de toeleiding van slachtoffers naar psychologische begeleiding. Mijn vraag is dan ook heel eenvoudig: op welke manier wilt u initiatieven ontwikkelen en een tandje bij steken voor de toeleiding van slachtoffers van cyberpesten naar die psychologische begeleiding?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw Segers, ik heb gisteren in de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag geantwoord op een vraag specifiek over www.grenslijn.be, een gemeenschappelijk initiatief van de minister van Onderwijs, de minister van Cultuur en mezelf. Dat is een goede zaak. We moeten in dit soort materie inzetten op preventie en het verhogen van de weerbaarheid. Dit is misschien het moment om nog eens te zeggen dat ook Childfocus daar uitstekend werk verricht. Ook wat haatprediken betreft, neem ik samen met minister Gatz heel wat initiatieven. We werken onder meer aan deskundigheidsbevordering van intermediairen enzovoort.

Het is juist dat we onze hulpverlening, die laagdrempelig moet zijn, moeten instrueren en vormen, zodat hulpverleners op de juiste manier kunnen reageren.

Ik zal u vandaag geen spectaculaire nieuwigheden aankondigen, maar u weet dat we met de hulplijn 1712 proberen in te zetten op kinderen en jongeren. We zetten ook in op een goede toeleiding vanuit 1712 naar onze centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's). Ook de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) leggen in het eerste contact laagdrempelig de link naar mogelijke hulpverlening en verrichten uitstekend werk. We hebben een aantal instanties die we verhoogd sensibiliseren over dit thema. Ik ga ervan uit dat dit de weg is die we moeten volgen. We moeten proberen het instrumentarium heel laagdrempelig beschikbaar te stellen voor jongeren. We moeten ervoor zorgen dat die competenties, dat inzicht, het gevoelig zijn voor dergelijke zaken voldoende aanwezig zijn. En u mag er dus van uitgaan dat we op die lijn zullen verdergaan. Ik heb in het jaarverslag van de CLB's gelezen dat ze uitdrukkelijk aandacht aan dit thema besteden. Ik denk dan ook dat het aangewezen is dat we blijven doorgaan op de lijnen die zijn uitgezet.

En nogmaals, het fascineert me enorm wat men allemaal vindt en kan, maar ik denk dat het opnieuw aantoonst dat we onze inspanningen niet mogen verslappen.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij te horen dat u zich ervan bewust bent dat we de aandacht niet mogen laten verslappen. Integendeel, zou ik durven zeggen, we moeten onze inspanningen inzake het bestrijden van cyberpesten zeer sterk verhogen, want we krijgen het fenomeen niet onder controle.

Ik ben ook blij te horen dat u wijst op de omvattendheid van de aanpak die nodig is. In vragen die ik u daar al over heb gesteld, verwijst u, en nu opnieuw, naar de hulplijn 1712. Het is opmerkelijk, en ik zou willen dat u daar met uw diensten even naar kijkt, dat het kennisplatform Grenslijn.be tot vandaag niet prominent 1712 op de homepage zet. Minister, op welke manier denkt u dat het nuttig kan zijn voor hulplijn 1712 om medewerkers een bijkomende vorming te geven zodat specifiek kan worden ingezet op de problematiek van cyberpesten?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Mevrouw Segers, ik wil graag uw actuele vraag onderschrijven. Er zijn een hele hoop anonieme feedbackapps die bijzonder snel bijzonder populair worden, waarmee ouders en opvoeders worden geconfronteerd.

Minister, grenslijn.be, 1712, dat zijn goede initiatieven. Ik denk ook aan de recent door u gelanceerde campagne 'Leef zonder filter' waarbij u de link legt tussen zaken bespreekbaar maken voor jongeren en de sociale media. In hoeverre is er hier tussen de beleidsdomeinen en de bevoegdheden die onder u ressorteren, afstemming met minister Gatz en zijn expertisecentrum Mediawijsheid? Hij heeft daar een grote bevoegdheid in.

In de vragen die we aan minister Gatz stellen, verwijst hij vaak naar de dragers, naar het middenveld, naar het CLB. Dan is het bijzonder belangrijk dat er een goede afstemming is. Vandaar mijn vraag.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Sociale media, nieuwe media bieden heel veel mogelijkheden, maar natuurlijk ook een aantal heel grote bedreigingen. Het aantal keer dat we in de afgelopen weken, maanden en jaren in de krant hebben gelezen dat het fout afloopt, dat mensen worden gepest op een anonieme manier, dat gaat door merg en been.

Mevrouw Segers, u blijft heel consequent op die nagel kloppen, waarvoor dank. We mogen onze aandacht niet laten verslappen, maar net versterken. Minister, u zegt dat u de bereikbaarheid van 1712 zou opentrekken, dat het dus een ruimere toegankelijkheid zou hebben. Wanneer wordt dat van kracht? Wat zouden die nieuwe openingstijden zijn?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, u verwijst inderdaad naar 1712. U weet ongetwijfeld dat de meeste kinderen op school zitten tussen 8.30 uur 's ochtends en 16 uur 's avonds. U weet ongetwijfeld ook wat de openingsuren zijn van 1712, dat is tussen 9 uur en 17 uur. U weet ongetwijfeld ook dat u in 2017 voor het eerst hebt beloofd om die openingsuren te verruimen en om een chatfunctie te installeren zodat jongeren daar sneller terechtkunnen met hun problemen. Minister, waarom zo traag?

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, op een aantal vragen over 1712 heb ik in de commissie al geantwoord. Het is inderdaad juist, die chatfunctie is of wordt geïnstalleerd. Het is in ieder geval duidelijk dat we daarmee doorgaan. We gaan

ook de openingsuren uitbreiden. Wanneer dat in de loop van dit jaar zal gebeuren, moet ik aan onze medewerkers vragen, maar het is absoluut de bedoeling om daarmee door te gaan. We hebben ook een coördinatie voor 1712 omdat dat veel meer in de diepte moet kunnen worden uitgewerkt.

In die zin is het juist dat we inzake opleiding een wat duurzamer systeem achter 1712 gaan steken, precies om de medewerkers die opleiding te kunnen geven. Wat de verwijzing naar 1712 betreft op de website grenslijn.be, dat zullen we zeker bekijken. Gisteren heeft een van uw collega's dat ook gesuggereerd in de commissie. Die website richt zich niet echt rechtstreeks tot jongeren, maar die suggestie hebben we in ieder geval gisteren gekregen. Ik heb me dan ook geëngageerd om daar werk van te maken.

Collega Jans, er zijn een aantal projecten die we samen met minister Gatz financieren omdat we overtuigd zijn dat we beleidsdomeinoverstijgend moeten werken.

Katia Segers (sp.a): Minister, dank u wel. Dank u wel ook aan de collega's van alle fracties met bijkomende vragen.

De ultieme vraag is inderdaad de volgende. We praten er heel veel over, zelf heb ik al een voorstel van resolutie ingediend in 2015, dat onmiddellijk is weggestemd. De meerderheid zou een nieuw voorstel van resolutie indienen, maar dat is er nog altijd niet. Waarom die traagheid terwijl de digitale wereld razendsnel evolueert?

Collega's, een kennisplatform enerzijds, een hulplijn anderzijds, dat zijn maar eerste stappen. We moeten veel intensiever, veel transversaler werk maken van dit grote probleem. Mevrouw Van den Brandt en ikzelf hebben daartoe een nieuw voorstel van resolutie ingediend. Wij roepen u allen op om samen rond de tafel te zitten en te kijken waar we kamerbreed kunnen landen om te komen tot een echte structurele aanpak van dit fenomeen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toestemming van beide ouders voor de toegang tot geestelijke gezondheidszorg van hun kinderen

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, vandaag wou de kinderrechtencommissaris de problematiek aankaarten dat er steeds meer meldingen zijn dat kinderen en jongeren geen therapie kunnen volgen omdat een van beide ouders ofwel geen toestemming geeft om met die therapie te starten, ofwel tijdens een behandeling zijn toestemming intrekt. Dat is natuurlijk een heel groot probleem, want voor bepaalde kinderen is therapie echt wel broodnodig. We weten allemaal dat, als er geen hulp wordt geboden bij zware problematieken, dat natuurlijk kan leiden tot dramatische gevolgen.

Psychologen en therapeuten zitten eigenlijk met de handen in het haar. Vaak weten ze niet wat ze moeten doen. Moeten ze nu daadwerkelijk die twee handtekeningen hebben? Moeten ze contact met iemand opnemen? Dat is natuurlijk wel een groot probleem op het terrein. Nochtans weten we heel goed dat volgens de wet op de patiëntenrechten minderjarigen die bekwaam zijn om een situatie te beoordelen, eigenlijk geen handtekening, geen toestemming nodig hebben van hun ouders. Blijkbaar zijn er echter op het terrein toch heel wat hulpverleners die zich daar eigenlijk nog onvoldoende van bewust zijn.

Minister, vandaar ook mijn vraag aan u. Vlaanderen speelt toch een zeer belangrijke rol in de geestelijke gezondheidszorg. We zijn bevoegd voor de eerstelijns-psychologische functie, voor de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's).

Gaat u de zorgverleners op het terrein sensibiliseren omtrent die wet op de patiëntenrechten voor minderjarigen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik vind het initiatief van de kinderrechtencommissaris een zeer goed initiatief. We zijn daar, denk ik, met velen enthousiast over en we gaan dat ook met veel overtuiging verspreiden en promoten in de sector van de cgg's en de geestelijke gezondheidszorg.

Als u die brochure leest, dan zult u ook merken dat het decreet met betrekking tot de rechtspositie van de minderjarigen daadwerkelijk toch ook wel van toepassing is. Daarin wordt toch heel duidelijk aangegeven dat zo'n jongere best wel in staat is om zelf die beslissing te nemen, zeker vanaf de leeftijd van 12 jaar. Het is dus een belangrijk Vlaams decreet dat hier ook in het gedrang is. We moeten dus zeker die brochure aangrijpen om dat nog eens duidelijk onder de aandacht te brengen.

U weet dat we ook proberen die shift te maken, als het gaat over geestelijke gezondheidszorg en jongeren, binnen onze bevoegdheden, naar laagdrempeligheid, met de onlineapplicaties, naar vroegdetectie en vroeginterventie. Ik denk dat dat allemaal belangrijke zaken zijn, waarin dit als thema natuurlijk ook wel echt moet worden benoemd. Het moet wel duidelijk zijn dat jongeren daar ook daadwerkelijk een beroep op kunnen doen.

Ik stip ook aan dat de regering niet zo lang geleden een besluit heeft goedgekeurd met betrekking tot de tarieven van de cgg's, en daarin is uitdrukkelijk opgenomen dat, als een jongere ook zonder ouderlijke toestemming een beroep doet op het cgg, die hulpverlening dan voor het minimale tarief en in een aantal situaties zelfs gratis moet kunnen worden geboden. Daarin wordt expliciet verwezen naar de situatie van een jongere die dat doet zonder de toestemming van ouders of voogd. Om maar te zeggen dat we in die regelgeving toch ook wel heel duidelijk zijn ter zake.

We gaan de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp in Vlaanderen aanzienlijk uitbreiden. Die besprekingen en dat overleg zijn volop bezig. U weet dat. Daarbij is ook bepaald dat er in die regio's waar we die versterking inzetten, ook een eerstelijnspsychologische functie voor jongeren moet komen. Ook daar zullen we er uiteraard voor zorgen dat de boodschap van de kinderrechtencommissaris gehoor vindt. We zullen daar nog eens benadrukken dat toegang tot die hulpverlening echt mogelijk is voor jongeren, ook als dat zonder de toestemming van de ouders is.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, dank u wel. Ik ben zeer blij dat u het voorstel van de kinderrechtencommissaris heel genegen bent. Zij hebben inderdaad een brochure uitgebracht, die echt zeer pertinent is, die echt mooi is ontworpen, waarin alles eigenlijk heel concreet wordt voorgesteld. Ik denk inderdaad dat de verspreiding van die brochure echt wel een meerwaarde zou betekenen voor hulpverleners op het terrein, want we moeten er echt wel over waken dat elke jongere met problemen daadwerkelijk ook de therapie kan krijgen die hij of zij nodig heeft.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u hebt onze duidelijke steun voor elk initiatief dat ervoor zorgt dat kinderen of jongeren bij een psycholoog terecht kunnen voor de hulp die ze nodig hebben, ook wanneer de ouders hier niet of niet onmiddellijk bij kunnen worden betrokken.

Ik ben erg blij met de brochure van het Kinderrechtencommissariaat. Ze zal psychologen en mensen op het terrein misschien de kans geven op een duidelijke manier een afweging te maken. U hebt hiervoor een schema opgesteld met eenvoudige ja-nee vragen, waardoor iedereen weet in welke omstandigheden het

kind therapie kan krijgen en dat er altijd een oplossing is om dit te kunnen doen. Ik wil u hier zeker voor danken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, 60 procent van de jongeren voelt zich slecht in zijn of haar vel. Dat gigantisch cijfer stijgt elk jaar. We moeten ervoor zorgen dat die mensen de weg naar de hulpverlening vinden. De hulpverlening moet voor hen toegankelijk zijn, ook zonder toestemming van de ouders. Het moet betaalbaar en liefst gratis zijn. Dat is het advies van de Vlaamse Jeugdraad. Er moet ook plaats zijn. Momenteel schommelen de wachttijden rond drie maanden. Dat is meer dan honderd dagen voor jongeren bij een centrum voor geestelijke gezondheidszorg psychologische hulp krijgen.

Wat zult u doen om de wachttijden ook op dit front te laten dalen? Die jongeren zetten eindelijk de stap om hulp te zoeken. Het is een grote stap en er zijn veel drempels. Ze moeten snel en direct hulp krijgen.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat zeer veel psychologische en psychische problemen in de kindertijd beginnen. We kunnen het dan ook niet maken dat een bepaalde interpretatie van een federale wet de zorg voor kinderen en jongeren met geestelijke gezondheidsproblemen in het gedrang zou brengen. Ik vind dat u een goed standpunt inneemt.

Tegelijkertijd wil ik u vragen om te waken over de interpretatie die de Vlaamse kinderrechtencommissaris nu voorstelt. Het gaat nog steeds om een federale wet. Ik denk dat het belangrijk is dat er absolute duidelijkheid en rechtszekerheid komt. We beschikken over Vlaamse decreten en over de federale wetgeving. Op basis van een bepaalde interpretatie lijkt het er misschien op dat het ene het andere in de wielen rijdt. Ik denk dat hierover absoluut duidelijkheid moet komen. Mijn vraag is of de brochure van de Vlaamse Kinderrechtencommissaris volstaat. Moet er effectief nog meer gebeuren om de rechtszekerheid te waarborgen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, het is vandaag de Europese dag van de rechten van de patiënt, en dus ook van de rechten van de minderjarige patiënten. Ik sluit me natuurlijk aan bij uw enthousiasme. Ik vroeg me af of en hoe u deze informatie en de brochure bij de hulpverleners zou brengen. U was duidelijk en verwees meteen naar de online initiatieven in dit verband.

In onze resolutie betreffende een versterkt geestelijke gezondheidsbeleid vormt de toegang tot de geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren een van de uitdagingen en vragen. Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om te vragen in het nieuw decreet betreffende de geestelijke gezondheid dat u in het vooruitzicht hebt gesteld ook de nodige garanties in te bouwen om de toegang tot de geestelijke gezondheidszorg voor jonge patiënten te vrijwaren.

Minister Jo Vandeuren: Ik heb met nadruk verwezen naar het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarigen in de jeugdhulp. Met betrekking tot dergelijke zaken is dit ons Vlaams juridisch ankerpunt.

Mijnheer Anseeuw, u hebt gelijk. Er is natuurlijk ook de federale wetgeving. Ons decreet is van toepassing zodra we over jeugdhulp spreken. De centra voor geestelijke gezondheidszorg horen daarbij, maar de interpretatie is niet zo duidelijk als het, bijvoorbeeld, om de kinderpsychiatrie gaat. Het is belangrijk met deze brochure de hulpverleners een zekere houvast te bieden met betrekking tot de toepassing.

Ik hoop dat iedereen hier het federale parlement met hetzelfde enthousiasme zal overtuigen om dat issue ook eens aan de orde te stellen. Het zal daar ook gedeeltelijk moeten worden aangepakt.

De vragen over de beschikbaarheid van de hulpverlening zijn natuurlijk pertinent. Het zou niet correct zijn dit niet onder ogen te zien. We moeten echter beseffen dat we in het Vlaams Actieplan Geestelijke Gezondheid voor een bepaalde shift hebben gekozen. We moeten meer gaan naar een vroege detectie, vroege interventie en laagdrempelige vormen van hulpverlening in het geheel van de geestelijke gezondheidszorg. In alles wat de bevoegdheidsverdeling met zich meebrengt, is er zeker ruimte voor de Vlaamse overheid om hiermee door te gaan.

Dat doen we ook met de nieuwe capaciteit: 15 miljoen euro in de jeugdzorg, rechtstreeks toegankelijk. Daarmee zeggen we ook meteen dat dat impliceert dat de psychische bijstand overal beter moet worden georganiseerd.

Dat zegt uiteraard niets over het feit dat wij onze cgg's niet moeten kunnen meenemen in het verhaal. U weet dat wij daar proberen uit te kijken naar geografische optimalisaties en andere zaken die voor onze centra aan de orde zijn.

Ik heb het gevoel dat deze brochure en het punt dat de kinderrechtencommissaris maakt, een goede zaak zijn. Mevrouw Jans, we zullen die brochure met overleg en met de kanalen waarover we beschikken, onder meer de cgg's, zeker sterk promoten.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, dank u in elk geval voor uw enthousiasme. Vlaanderen investeert heel veel in het doorbreken van het taboe van psychische problemen. Het zou dan ook heel jammer zijn dat, wanneer we de psychische hulpverlening zo laagdrempelig mogelijk willen maken, door één handtekening van een van de ouders die therapie niet zou kunnen starten of een behandeling zou worden stopgezet. We moeten hier echt absoluut dringend werk van maken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de oproep om ook in Vlaanderen artificiële intelligentie een plaats te geven in de economie van de toekomst

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over artificiële intelligentie (AI)

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, beste collega's, artificiële intelligentie (AI) is voor iedereen en niemand kan eraan ontsnappen. We spreken allemaal over 'slim Vlaanderen', 'digitaal Vlaanderen', 'industrie 4.0', 'fiber to the home' enzovoort. Iedereen kent wel positieve connotaties in verband met AI, en anderen kennen er negatieve. AI gaat niet enkel over robotica of over data-analyse, het gaat ook niet over het vervangen van menselijke intelligentie. Het kan eventueel in de toekomst taken en jobs in gevaar brengen, maar het zal ook kansen en mogelijkheden bieden. Aangezien het voor iedereen is en niemand eraan kan ontsnappen, moeten we erop inspelen. Maar we hebben een tekort aan informatica-ingenieurs, wetenschappers enzovoort. We moeten eens kijken naar andere regio's rondom ons, we moeten bekijken wat zij kunnen doen.

We kunnen AI niet meer wegdenken uit onze maatschappij. AI zal een sleutelrol spelen in de economie van de toekomst. De Koninklijke Vlaamse Academie van

België voor Wetenschap en Kunsten heeft een 'call to action' geschreven. Als we als regio concurrentieel willen blijven, moet we komen tot een beter en breder kader. Ze zeggen heel duidelijk dat het laat is, maar niet te laat. Het rapport heeft hoofdzakelijk als doel om al die actoren in het AI-landschap wakker te schudden. Misschien moeten we komen tot een soort van 'institute of technology', zoals Peter Hinssen vraagt.

Minister, op welke manier denkt u een antwoord kunnen bieden aan de oproep van deze experts?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, AI vormt inderdaad een belangrijk deel van onze toekomstige economie. Iedereen is het daarover eens. De studies wijzen uit dat het in 2016 wereldwijd over 660 miljoen euro omzet ging, en dat het tegen 2025 over een business zou gaan die 39 miljard euro kan omvatten. Dat zijn grote cijfers, dat zijn grote ambities.

Vandaag worden we geconfronteerd met alle mogelijke vormen van AI. Google en Facebook zijn ons bekend. Studies wijzen uit dat meer dan de helft van de Belgische bedrijven op dit moment ook bezig is met projecten rond AI.

Er is een oproep tot actie gekomen van de Koninklijke Academie. Minister, u hebt die oproep beantwoord. U gaat een bijkomende studie bestellen. Dat is inderdaad een belangrijk signaal, want we zijn zeker niet de eersten op dat vlak.

China en de Verenigde Staten zijn koplopers, maar ook vele kleinere landen zoals Nederland, de Verenigde Arabische Emiraten, waar een heuse minister voor AI is aangesteld, en Denemarken, waar een 'Disruption Council' is aangesteld waar de premier zelf voorzitter van is, hechten heel veel belang aan deze evolutie en de mogelijke impact op hun economie. Zelfs het Brusselse Gewest heeft een eigen strategie voor AI aangenomen. Ik denk dus dat het meer dan tijd is dat we als Vlaanderen op dat vlak een aantal strategische lijnen trekken. We hebben heel wat troeven. We hebben onze universiteiten, we hebben een aantal sterke bedrijven en onderzoekscentra zoals imec. Vlaanderen moet dus een leidende rol kunnen opnemen in de ontwikkeling van AI. Minister, wij zijn heel benieuwd hoe u dat gaat aanpakken.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik was heel blij met het standpunt van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschap en Kunsten. Ik heb het ook grondig doorgenomen. Zoals u zei, was ik aanwezig bij de voorstelling. Ik heb ook de kans gehad om daar zeer uitvoerig op te kunnen reageren bij die voorstelling.

Een van de elementen die ik daar naar voren heb gebracht, is dat we die Vlaamse strategie effectief gaan uitwerken. Ik wil die bottom-up uitwerken, maar met een goede basis. Die goede basis is die studie. Die studie zal twee zaken omvatten. Ten eerste: wat gebeurt er al in Vlaanderen? De academie zegt zelf in haar onderzoek dat er heel veel gebeurt in Vlaanderen, maar dat er vandaag weinig zicht is op wat waar gebeurt. Wat gebeurt er bij de onderzoeksinstellingen? Wat gebeurt er bij bedrijven en dergelijke meer? Dat is de eerste zaak die we in kaart gaan brengen.

Ten tweede: laat ons leren van wat anderen al doen. Uiteraard kijken we naar China en Amerika, maar ook naar de buurlanden. Wat doen zij? Laat ons met die stof die strategische visie maken. Die laten we niet door de minister maken. Ik vind niet dat ik die moet maken, maar laat ons die bottom-up maken met de stakeholders die rond AI bezig zijn of zouden moeten zijn: onderzoeksinstellingen,

bedrijven, maar zeker ook collega's van mij, zoals mijn collega van Onderwijs. Twee van de aanbevelingen gaan ook over onderwijs, namelijk om in STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) meer AI in te bakken en om een bachelor AI naar voren te brengen op de universiteiten. Ik zal dus zeker mijn collega van Onderwijs daar bij betrekken, maar ook mijn collega verantwoordelijk voor de overheid. Wij hebben rond AI bij de overheid al heel wat expertise opgedaan. Als ik me niet vergis, is er vandaag zelfs een studiedag over. Op die manier hebben we bottom-up echt een strategische visie.

Ik ga er ook van uit dat we met die strategische visie vanuit de sterktes die er al bestaan in Vlaanderen effectief tot een focus kunnen komen. We gaan ergens keuzes moeten maken over waar wij op inzetten zodat we het verschil kunnen maken met wat er elders gebeurt. Ik hoop dat dat eruit zal komen. Een van de sterktes is imec, u hebt het aangehaald, zeker dankzij de fusie van iMinds en imec, waar software en hardware samenkomen. Dit is een essentieel gegeven bij AI. Heel veel mensen denken dat het over software gaat, maar het gaat duidelijk over de combinatie van software en hardware.

Dan is de vraag welke rol moet ik, naast het maken, mee maken en laten maken van die strategische visie, als overheid hebben? Ik kom tot de bredere studie die McKinsey heeft gemaakt naar de digitale economie, de digitale wereld in de toekomst. Zij halen een aantal punten naar voren. Het eerste punt is dat we de digitale skills moeten promoten. Onderwijs is hier belangrijk. Jullie weten dat ik heel veel inzet op naschools of vakantieonderwijs en dergelijke meer, met een hele hoop codeerklassen. Een ander belangrijk element is dat bij het levenslang leren en de cultuur van leren al die aspecten van digitale en artificiële intelligentie worden ingestoken.

Een tweede punt dat McKinsey naar voren brengt, is het creëren van een ecosysteem. Dat is heel belangrijk. We hebben de troef niet alleen van het hebben van een aantal onderzoeksinstellingen zoals imec, maar ook heel wat bedrijven die heel sterk bezig zijn in O&O en het feit dat we nu al werken met clusters waarin we die onderzoeksinstellingen en onderwijsinstellingen samenbrengen. Als je bijvoorbeeld ziet dat in die speerpuntclusters ook al heel wat projecten zitten die met AI bezig zijn of daaraan raken, dan is dat een sterke zaak.

Een derde punt is dat je een sterke infrastructuur moet hebben. U weet dat ik probeer om de zekerheid te krijgen dat we in de toekomst een supersnel digitaal netwerk voor heel Vlaanderen zullen hebben.

Een laatste belangrijk element – en dan kan ik afsluiten – zijn de ethische aspecten. We hebben daarrond al een aantal oefeningen gedaan. Ik hoop dat uit het stakeholdersoverleg waarover ik het daarnet had een aanzet komt om de ethische projecten, de ethiek rond artificiële intelligentie, aan te pakken. Want dat is ook een heel belangrijk aspect.

Ik concludeer. De Academie heeft een heel goed rapport afgeleverd. Ik ben het met hen eens dat er al heel wat gebeurt. Maar laat ons dat nu bundelen tot een strategische visie die de toekomst voor Vlaanderen op dit vlak garandeert.

Andries Gryffroy (N-VA): Onbekend is onbemind. U zei op een bepaald ogenblik zelf: er gebeurt heel veel, gefragmenteerd, maar er is weinig zicht op waar en hoe. Ik zei al dat artificiële intelligentie voor iedereen is en dat niemand eraan kan ontsnappen. Maar het is nog niet tastbaar. Het succes van de cluster waarover u spreekt, heeft ook te maken met het netwerk dat errond hangt, met hoe tastbaar het is.

Dat doet me terugdenken aan mijn jonge tijd, ongeveer 35 jaar geleden. Toen gingen we naar Flanders Technology. Dat was tastbaar. We gingen daar naartoe, je zag die robots zweven enzovoort en plots werd al wat er verteld werd in de

boekjes heel tastbaar gemaakt voor het grote publiek. Dat zou een van de boodschappen moeten kunnen zijn. En dat is ook mijn bijkomende vraag aan u: hoe zullen we dat tastbaar maken voor het grote publiek, zodat het niet alleen een verhaal wordt voor wetenschappers, informatici en ingenieurs, maar ook voor het grote publiek? Want, zoals ik daarnet zei: onbekend is onbemind.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik sluit graag aan bij mijn collega, maar ik denk dat het al heel tastbaar is. Elke smartphone die we in onze binnenzak hebben zitten, elke app die daarop staat, maakt gebruik van artificiële intelligentie.

Iedereen die daar een klein beetje over nadenkt, die daar een klein beetje mee bezig is, voelt hoe belangrijk artificiële intelligentie is. Een bewust, goed en doelmatig gebruik daarvan is bijzonder belangrijk en kan heel wat positieve effecten hebben, onder andere voor onze economie.

Minister, ik ben blij dat u een bottom-upbenadering zult hanteren. Nu, u bent niet alleen. Ook de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) heeft voor dit jaar hieromtrent een advies aangekondigd. Ik hoop dat u dat bundelt met uw eigen studiewerk. Een doelstelling zou inderdaad moeten kunnen zijn een ecosysteem te creëren waar zowel onderwijs, bedrijfsleven, onderzoekscentra en de overheid zelf – want we hebben in onze Vlaamse overheid een programmamanager artificiële intelligentie, die op dit moment inderdaad een studiedag organiseert – daarover heel wat zaken samenbrengen. Een speerpuntcluster zou daarin een nuttige doelstelling moeten kunnen zijn van uw studiewerk.

De voorzitter: Zijn er intelligente mensen die willen aansluiten?

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Artificiële intelligentie, internet of things, robotisering, big data: het zijn allemaal aspecten van de slimme samenleving, die we steeds meer worden. En die slimme samenleving beperkt zich niet alleen tot werkgelegenheid – ik ben blij dat de heren vooraan dit ook aangaven –, maar dringt door tot in elk aspect van ons dagelijks leven en is al heel tastbaar, via smartphones, fitbits, digitale implantaten, maar ook speelgoed, ja zelfs seksspeelgoed.

We leven dus steeds meer in een slimme samenleving. En die biedt kansen en mogelijkheden, maar ook heel veel risico's. Ik denk aan verschuivingen op de arbeidsmarkt, burgerlijke aansprakelijkheid van robots, digitale inclusieve tijd, cijferveiligheid, privacy, en ook – u verwees er al naar, minister – heel belangrijke ethische vraagstukken, heel belangrijke.

Het wordt dus echt tijd dat we er vanuit Vlaanderen grondig over nadenken. We onderschrijven de 'call to action' van de Koninklijke Academie. Wij hebben zelf, als fractie, een verzoek tot informatieverlag ingediend bij de Senaat. We hopen dat we dat binnenkort kunnen behandelen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, collega's, minister, AI is inderdaad ontzettend hot. Ik heb het deze keer dan niet over Annouri Imade, maar wel over artificiële intelligentie. *(Gelach)*

Minister, het is inderdaad hot. Het komt regelmatig aan bod in het nieuws. Het heeft een enorme maatschappelijke impact en dat zal het in de toekomst nog veel meer hebben dan nu het geval is.

We hebben namens onze fractie al een voorstel van resolutie ingediend over digitalisering en robotisering, met de vraag en de oproep om daaraan een agenda

te koppelen, om daar een duidelijk plan te hebben, net zoals in Nederland en in Duitsland.

Wij steunen dan ook de oproep van onder andere professor Luc Steels om die strategienota en een plan van aanpak te hebben voor artificiële intelligentie. Ik ben blij, minister, dat u het aspect van investeringen hebt aangehaald en dat u het aspect onderwijs hebt aangehaald, maar vooral, zoals collega Segers net heeft aangehaald: het ethische aspect. In het onderzoek zelf wordt heel duidelijk verwezen naar de mogelijke risico's, als het onder andere gaat over autonome wapens. Er zijn experts die wijzen op de mogelijke risico's van artificiële intelligentie. Ik hoop dat wij vanuit Vlaanderen en België ook een voortrekkersrol kunnen spelen in het vastleggen van gedragscodes en ethische codes op basis van die artificiële intelligentie, want ik denk dat daar op dit moment nog heel veel werk aan is en heel veel nood aan is. Wij kunnen daar een 'game changer' in zijn, vergeleken met onder andere China en de Verenigde Staten.

Minister Philippe Muyters: Ik ben heel blij te horen dat het feit dat ik aan een strategisch plan rond artificiële intelligentie aan het werken ben, door iedereen onderschreven wordt. Ik wil even herhalen dat ik dat ethische aspect zelf heel duidelijk naar voren heb gebracht, collega Annouri, als een van de vier punten waar wij vanuit de overheid mee aan kunnen werken, en dat daar zaken rond gebeuren. Dat is geen gemakkelijke oefening, maar het is een oefening die zeker nodig is. Het wordt echt als een extra band ook door McKinsey naar voren geschoven als een aspect waarover moet worden nagedacht en gediscussieerd. Het is een moeilijke oefening. Hoe pak je dat aan? Ga je dat globaal aanpakken? Of ga je dat concreet aanpakken met verschillende aspecten? Ik hoop dat we daar vanuit die stakeholdersbijeenkomsten ook effectief een antwoord op kunnen krijgen.

Collega Bothuyne, uiteraard ga ik het VARIO-advies meenemen. Het is een van mijn adviesraden, dus het zou nogal verkeerd zijn dat ik daar geen rekening mee zou houden. Alle input is daar welkom. Ik vind dat de academie schitterend werk heeft gedaan. Dat is de basis. Maar alles wat daar extra bovenop kan komen, zoals de studie die we zelf doen, zoals het advies van VARIO: heel graag om die mee te brengen.

Moet dat een speerpuntcluster worden? Dat was zo'n beetje de uitleiding van uw tweede tussenkomst. Ik weet dat niet. Laat ons dat bottom-up bekijken. Dat is misschien ook iets om over na te denken: is het een speerpuntcluster op zich, of is artificiële intelligentie een horizontaal gegeven dat bij alle andere speerpuntclusters moet terugkomen? Moeten we dat nog doen naast bijvoorbeeld energie en logistiek, of brengen we AI bij al die aspecten in, maar dan op een gecoördineerde wijze? Dat is een andere houding. Ik wil het afwachten. Laat het bottom-up groeien. Laat ons zien wat en hoe.

Collega Gryffroy, u verwees naar Flanders Technology. Ik denk dat we de laatste twee jaar heel sterk hebben ingezet om, iets ruimer dan artificiële intelligentie, wetenschap dicht bij de mensen te brengen. Gisteren nog hebben we de Vraag voor de Wetenschap gelanceerd. Ik hoop dat daar veel reactie op komt. Waar lig je als Vlaming van wakker? Waar ben je mee bezig? Welke maatschappelijke vragen stel je? Waar kan of moet nog onderzoek over gebeuren? Dat zijn elementen die men nu naar voren kan brengen en waar we een wetenschapsagenda van gaan maken. Andere zijn de burgerparticipatie in wetenschappelijk onderzoek. Ik wil zeker ook het feit vermelden dat imec een tour door Vlaanderen doet met een aantal van de voorbeelden, en dat is dan al hoger technologisch. Tot slot hebben we op 27 september van dit jaar op het Eilandje in Antwerpen een technologiefestival, met zeer veel verschillende onderdelen. Ik heb daar morgen in de commissie een vraag om uitleg van u over, als ik mij niet vergis. Het hele Supernova-gebeuren gaat op dat moment plaatsgrijpen. Mensen zullen niet alleen kunnen zien, maar

ook ervaren wat de toekomst met zich meebrengt. En daar zit artificiële intelligentie zeker als een belangrijk element bij.

Ik denk dat we in dat geheel de trein inderdaad, zoals de academie zegt, niet aan het missen zijn. Maar er moest wel geschakeld worden. Wel, we schakelen. En laat ons zorgen dat we niet alleen ons karretje aan de wagon kunnen haken, maar dat we zelf mee een leidende rol kunnen vervullen in heel dit aspect, op een aantal hoog gefocuste elementen van die artificiële intelligentie.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik weet niet hoeveel mensen de korte video gezien hebben van Mark Zuckerberg, die ondervraagd werd in de commissie. Er werd hem de vraag gesteld of ze aan het grote publiek mochten vertellen in welk hotel hij geslapen had. Na lang aarzelen zei hij: neen. Waarop de ondervrager dan zegt: dat is nu net de discussie. We kunnen heel veel debatteren over de technologie, maar waar ligt de grens van de privacy?

Dat zijn de bezorgdheden van de collega's, die ook onze bezorgdheden zijn. Technologie is één aspect, maar hoever ga je inzake ethiek, privacy, enz. Op een bepaald ogenblik moeten we zelf de leidende rol op ons nemen. In een geglobaliseerde wereld, waar alles draadloos kan verlopen, kunnen we overspoeld worden indien andere landen de voortrekkersrol op zich nemen. Dan zullen wij ondergaan en dan wordt het veel moeilijker om te discussiëren over die onderwerpen. We moeten dus maken dat we technologisch het voortouw nemen, zodat we ook de discussie kunnen voeren over die heikele thema's.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, we zijn het grotendeels eens over de te volgen richting. Er is duidelijk nood aan een strategische visie rond die artificiële intelligentie, met een duidelijk ethisch kader. Twee zaken wil ik nog aanstippen. We kunnen niet alleen het warm water uitvinden. Brussel heeft een eigen strategie, Wallonië zal er ongetwijfeld ook eentje aan het uitwerken zijn. Het zou mij verwonderen indien de federale minister van Digitale Agenda daar op dat niveau ook niet mee bezig zou zijn. Ik roep u dus op om goed samen te werken, niet alleen binnen de Belgische context, maar ook binnen de Europese context.

Een tweede aspect is hier nog niet aan bod gekomen: veel bedrijven zijn hierin actief, maar vooral de kleinere bedrijven, de kmo's, dreigen wat achter te blijven. Het is belangrijk om hen mee te nemen in het verhaal. Er zijn mooie verhalen van start-ups, maar ook de bestaande bedrijven moeten hiermee aan de slag, en u hebt daarin een grote rol te spelen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over innovaties op vlak van de vergroening van het vervoer

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Vandaag hebben we gelezen dat 35 grote bedrijven, waaronder IKEA, Colruyt, maar ook Unilever, aan de Europese Commissie vragen om ambitieus te zijn inzake de beperking van de CO₂-uitstoot. Ze willen die tegen 2025 met 24 procent reduceren. Dat is heel belangrijk om de klimaatdoelstellingen van Parijs te halen, waarbij we in Europa 40 procent minder CO₂-uitstoot moeten hebben tegen 2030. De strijd tegen de klimaatverandering is volgens mij de uitdaging van onze generatie. Die uitstoot van CO₂ houdt ook verband met de uitstoot van fijn stof. Ook daar zitten we met grote problemen, want 13.000 Belgen sterven voortijdig door de schadelijke gevolgen van fijn stof. We hebben al

een aantal goede maatregelen genomen op het gebied van transport, zoals de slimme kilometerheffing voor vrachtwagens, waarbij de milieuscore een rol speelt voor de bepaling van de fiscaliteit. Andere landen gaan nog verder. Duitsland heeft nu gezegd dat ze de slimme kilometerheffing op nul zullen zetten voor elektrische vrachtwagens. Onze fractie heeft eind vorig jaar een zeer sterke conceptnota opgemaakt rond die elektromobiliteit.

Minister, welke maatregelen zult u nemen vanuit uw beleidsdomein innovatie om zowel de CO₂-uitstoot als de uitstoot van fijn stof terug te dringen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: U vraagt naar wat ik kan doen vanuit mijn beleidsdomein, en ik zal het dus niet hebben over fiscale of infrastructurele maatregelen, noch over wat je kunt doen via het openbaar vervoer. Mijn collega's zijn ook op die gebieden sterk bezig om die uitstoot van CO₂ en fijn stof te verminderen. Ik zal het dus hebben over innovatie. Wat op dat gebied gebeurt, komt niet zo vaak aan bod, evenmin als het experimentele aspect. De AI van daarnet zit daar ook in. Er zal een experiment worden uitgevoerd op de ring rond Antwerpen met autonome voertuigen. Een van de elementen daarvan is 'platooning': het aan elkaar haken, of het automatisch blokrijden van vrachtwagens. Dat heeft een enorm effect op de uitstoot omdat het stoppen en optrekken wordt vermeden. Dat is dus een eerste belangrijke maatregel.

Iedereen weet dat een van de belangrijke beperkingen met elektrische voertuigen de batterijcapaciteit is. Vanuit het beleidsdomein Innovatie zetten we daar met EnergyVille en VITO al heel sterk op in, bijvoorbeeld wat betreft de vraag hoe de batterij efficiënt kan worden aangestuurd.

Maar vorige week nog – als u de krant hebt gelezen, hebt u het misschien gezien – heeft imec een nieuwe technologie wereldwijd als primeur naar voren gebracht om de vastestofbatterij effectief te kunnen inzetten, waardoor het aantal kilometers dat men kan rijden enorm gaat verhogen. Dan zijn er nog een aantal projecten rond circulaire economie, bijvoorbeeld bij Umicore, die ook met batterijen te maken hebben.

Een derde punt, ook heel belangrijk, is alles wat we doen binnen de speerpuntcluster van het Vlaams Instituut voor de Logistiek (VIL). Ik noem twee projecten: heel de slimme logistiek waarbij we er bijvoorbeeld kunnen voor zorgen dat vrachtwagens minder leeg rijden van punt a naar punt b, maar ook bijvoorbeeld experimenten voor het zoeken naar een parkeerplaats in een stad. Misschien weet u dat het zoeken naar een parkeerplaats in een stad 25 procent van alle kilometers die worden gereden, uitmaken, dus ook 25 procent van de uitstoot is. Slimme technologieën kunnen ervoor zorgen dat men weet waar men moet gaan parkeren en dat men niet meer moet rondrijden. Zulke experimenten doen we bijvoorbeeld in het Antwerpse. Nog een heel leuk en goed experiment is de 'last mile', waarbij een bedrijf als Bubble Post met de vrachtwagen rijdt tot op enkele kilometer van een stad en van daaruit verder met de fiets levert.

Mijn conclusie is dat dankzij het bundelen van krachten, de krachten van onderzoeksinstellingen en van onze ondernemingen, we in verband met de vergroening van het verkeer en innovatie op dat vlak topprojecten hebben, die gaan van wetenschappelijk onderzoek over hoe we de batterij nog kunnen verbeteren – daarover hebben we wereldkennis – tot en met zeer praktische zaken zoals de last-mileprojecten. Op die manier moeten we verder gaan.

Joris Poschet (CD&V): U spreekt over platooning, LaMiLo, slimme logistiek. Dat zijn interessante projecten. Het is ook belangrijk om vanuit wetenschappelijk onderzoek eens te focussen op een totale ecoscore van voertuigen. Ik blijf op dat

punt nog altijd op mijn honger. Ik zou eens willen weten wat de exacte ecoscore, de ecologische impact, van bijvoorbeeld een zware Tesla is, waarvoor een zware batterij moet worden uitgewerkt, met kobalt, die ergens moet worden gevonden – en dat is niet altijd in conflictvrij gebied –, die voor een grotere slijtage aan de banden zorgt en dus meer fijn stof uitstoot, waarbij de remeffecten misschien groter zijn dan bij een kleine benzinewagen. Daar is nog een zeer groot zwart gat. We moeten daar absoluut iets aan doen.

Daarnaast bent u ook bevoegd voor opleidingen. Op dit moment zijn de automechanici vooral gericht op het werken aan verbrandingsmotoren. We gaan absoluut een switch moeten maken om voldoende stielmannen te hebben die aan de nieuwe hybride en elektrische wagens en vrachtwagens kunnen werken. Daarom zou ik u willen vragen wat u plant in het kader van de opleiding van SYNTRA en VDAB om daar het gat in de arbeidsmarkt te vullen.

Minister Philippe Muyters: In verband met de ecoscore moet vooral minister Schauvliege de lead nemen, maar ik zal samen met haar bekijken op welke manier dat moet gebeuren. De vraag is of dat in Vlaanderen, dan wel meer internationaal moet gebeuren. Van toen ik nog minister van Financiën was, weet ik dat er toen internationaal een aantal normen waren en dat de ecoscore van de verschillende voertuigen op dat vlak wordt bepaald. Persoonlijk denk ik dat dat beter op Europees vlak gebeurt.

In verband met de opleiding, kan ik zeggen dat VDAB en SYNTRA continu kijken naar welke evoluties er op de markt zijn en hun opleidingen daaraan aanpassen. Dat gebeurt zeker ook voor de hybride en elektrische wagens.

Joris Poschet (CD&V): Het feit dat de andere fracties niet tussenkomen, interpreteer ik niet als een gebrek aan interesse of inzicht in het thema, maar ik ga ervan uit dat er een kamerbrede steun is voor mijn vragen en voor mijn pleidooi voor meer aandacht daarvoor. We hebben in Vlaanderen een grote kennis en veel knowhow, ook rond bijvoorbeeld elektrische bussen. VDL Bus in Roeselare is een wereldspeler op dat vlak. Het heeft op dit moment lopende orders voor duizend bussen. Daarvan zijn er maar vier voor Vlaanderen bestemd. Eigenlijk is dat bedroevend laag en zouden we absoluut nog een tandje bij moeten steken om zo te 'lead by example', om een Engelstalig spreekwoord te gebruiken. Het is een thema dat absoluut op de agenda blijft staan en waar we zullen op terugkomen, ook, voorzitter, in de Senaat, waar we samen kunnen werken aan een informatieverslag rond fijnstofbestrijding. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Thanks, mister Poschet.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evolutie van de waterfactuur sinds de invoering van de nieuwe berekeningswijze van de waterprijs

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): De krant De Tijd pakte het voorbije weekend uit met een aantal opmerkelijke titels over de evolutie van de waterfactuur. Zo stond er: "De waterfactuur blijft voor iedereen stijgen. Zuinig met water en toch een hogere factuur." Men stelde vast dat sinds de invoering van de nieuwe tariefstructuur – de nieuwe berekening van de prijs die u hebt ingevoerd begin 2016 – de facturen van de meeste watermaatschappijen intussen alweer met 10 procent zijn gestegen voor een gemiddeld gezin met een gemiddeld gebruik.

Het was nochtans uw bedoeling en de bedoeling van de Vlaamse Regering om zuinig gebruik van water aan te moedigen omdat drinkwater wereldwijd inderdaad schaars dreigt te worden. Zuinig zijn met water zou een prijsvoordeel moeten opleveren voor de Vlaming. Het motto dat u daarbij hanteerde, was dat van de 'vervuiler betaalt'. En inderdaad, vanaf een bepaalde hoeveelheid verbruik verdubbelde de prijs, niet alleen voor water maar ook voor de afvoer en voor de zuivering van dat water.

Nu blijkt dat waar Vlamingen in eerste instantie een prijsdaling vaststelden in 2016 dit maar een eenmalig effect was, want het prijsvoordeel voor een gemiddeld gezin is kort na de hervorming van die tariefstructuur alweer verdwenen. Het voordeel van zuinige gebruikers is tenietgedaan door nieuwe prijsstijgingen. Dat stond dit weekend te lezen in de krant.

Hetgeen waarvoor we al langer hebben gewaarschuwd, is dat vooral alleenstaanden worden benadeeld. Zij blijken de grootste dupe te zijn van de nieuwe tariefstructuur die u hebt ingevoerd. Zelfs al blijven ze binnen het pakket basisverbruik, dan nog worden ze gestraft omdat de vaste kosten voor hen zeer zwaar doorwegen.

Minister, wat is uw reactie op de conclusies van de steekproef die deze krant heeft uitgevoerd, waaruit blijkt dat de totale waterfactuur voor de gemiddelde waterverbruiker in Vlaanderen is gestegen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Janssens, ik wil toch nog even de geschiedenis schetsen. Wat we hebben gezegd op basis van de hervorming van de waterfactuur, zijn we ook nagekomen. We hebben vanaf 1 januari 2016 de wattertariefstructuur – de manier waarop de factuur is opgebouwd – herzien. We hebben altijd gezegd dat het een budgetneutrale oefening was. U spreekt altijd van gratis water dat is afgeschaft. We hebben het niet afgeschaft, maar we hebben de dubieuze benaming 'gratis water' op een correcte manier vertaald, want het was nooit gratis. Het werd altijd al berekend in de factuur.

De belofte dat de hervorming van de waterfactuur die de transparantie ten goede komt de factuur niet doet stijgen, zijn we absoluut nagekomen. Als je kijkt naar de waterfactuur en een vergelijking maakt tussen 2015 met de vorige structuur en 2016 met de nieuwe structuur, dan zie je zelfs een daling. Het was niet eens budgetneutraal, want de gemiddelde Vlaming betaalt minder.

U hebt het nu over een analyse van 2017 die De Tijd heeft gemaakt. Dat heeft op zich niets te maken met de hervorming van de structuur van de waterfactuur. Het is wel zo – als u het debat in de commissie zou volgen, dan zou u dat ook weten – dat de watermaatschappijen eind 2016 een meerjarenplanning hebben neergelegd van hoe zij de waterfactuur en de verrekening van de kosten aan de abonnees zien tot 2022. Dat is goedgekeurd op de raden van bestuur. Dat is in openbaar onderzoek geweest en aanvaard door de WaterRegulator. Het klopt dat sommige drinkwatermaatschappijen hebben beslist om dat op hetzelfde niveau te houden. Andere drinkwatermaatschappijen hebben inderdaad in een lichte verhoging voorzien. Dat is ook onderbouwd op basis van extra kosten die ze hebben, bijvoorbeeld om oude leidingen te vervangen. Dat is beslist op de raden van bestuur, is in openbaar onderzoek geweest en aanvaard door de WaterRegulator die volledig onafhankelijk werkt.

Wat zie je dan als je kijkt naar de periode 2016-2017? In 2017 zie je dat we inderdaad gemiddeld opnieuw op het niveau van 2015 zitten. In 2016 was er een daling. In 2017 zitten we terug op het niveau van 2015. Zeggen dat de waterfactuur is gestegen door de hervormingen die we hebben gedaan, klopt niet.

Het is zo dat er inderdaad regionale verschillen zijn, maar ik wil ook wel meegeven dat er belangrijke sociale correcties zijn en dat we bezig zijn met de volledige evaluatie. Ik heb in het parlement al een paar keer gezegd dat er voor mij geen taboes zijn. Als uit die grondige evaluatie, die we dit jaar moeten krijgen, blijkt dat er een aantal bijstellingen nodig zijn, zullen we dat ook doen. Maar beweren dat de waterfactuur door de nieuwe structuur gestegen is, klopt helemaal niet.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, als u de geschiedenis wilt meegeven, moet u ook wel correct zijn. Wat u altijd vergeet, is dat de Vlaamse Regering in het begin van de legislatuur ook wel heeft beslist om 48 miljoen euro te besparen op de waterzuivering. Die kosten werden gewoon doorgerekend aan de verbruiker. Wat u ook vaak vergeet te vermelden, is dat de Federale Regering de vennootschapsbelasting voor intercommunales heeft ingevoerd. Een kost die ook alweer werd doorgerekend aan de consument.

Intussen moeten we vaststellen dat steeds meer mensen het moeilijk hebben om de waterfactuur te betalen. Steeds meer dossiers worden naar het OCMW doorgestuurd waar dan een oplossing moet worden gezocht om ervoor te zorgen dat mensen die het moeilijk hebben om die waterfactuur te betalen, uiteindelijk niet zonder water vallen. In 2016 ging het al om 30.000 dossiers, een verdubbeling ten opzichte van 2012. Nu publiceert een krant cijfers waaruit blijkt dat de factuur met 10 procent zou zijn gestegen. Ik hoor u die cijfers niet eens tegenspreken. U zegt alleen dat het niet de nieuwe tariefstructuur is die daarvoor verantwoordelijk is. Uiteindelijk betaalt de Vlaming wel meer door de beslissingen die de Vlaamse Regering heeft genomen. De belofte die u aan de Vlaming hebt gedaan om een rechtvaardige waterfactuur in te voeren deze legislatuur, bent u wel degelijk niet nagekomen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, u blijft vandaag zeggen, en u hebt dat eerder ook al gezegd, dat wanneer mensen zuinig omspringen met water, zij worden beloond met een goedkopere waterfactuur. Vanuit de sp.a-fractie, en in het bijzonder collega Beenders, hebben wij meermaals gewaarschuwd dat uw hervorming ertoe zal leiden dat alleenstaanden, kleine gezinnen, gepensioneerden die waterfactuur sterk zullen zien stijgen, hoe zuinig zij ook omspringen met water. Wat blijkt nu? De feiten geven ons gelijk.

U kondigt al twee jaar een evaluatie aan. We hebben die nog altijd niet gezien en wij zouden graag willen aandringen om daar onmiddellijk werk van te maken, maar vooral, minister, zou ik u willen vragen op welke manier u ervoor gaat zorgen dat mensen die zuinig omspringen met water, niet worden geconfronteerd met een factuur die water onbetaalbaar maakt.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat er twee principes vooropstaan als het over water gaat, namelijk dat water een basisrecht is en dat waterzuinigheid moet worden gestimuleerd. Die principes, minister, heb ik u ook al vaak horen verkondigen en ik ben daar blij om.

In de praktijk zie ik natuurlijk andere dingen gebeuren. Ik zie dat vooral de kleine gezinnen en alleenstaanden een relatief hoge component vast recht hebben. En dan is er een getrapte structuur met twee trappen, namelijk een basistarief en een comforttarief. Als we echt waterzuinigheid willen stimuleren, zou ik willen voorstellen om die vaste component voor iedereen zo klein mogelijk te houden en dan te werken met een getrapte systeem met geen twee, maar misschien vijf of zes verschillende trappen, zodat mensen die echt weinig verbruiken ook echt weinig betalen en mensen met zwembaden en sauna's en andere luxeproducten – en ze

mogen het gerust hebben – echt betalen wat ze gebruiken, namelijk heel veel. Alleen zo kunnen we de waterfactuur hervormen zodat ze eerlijk is voor iedereen en betaalbaar voor iedereen.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik wil nog eens herhalen – en blijkbaar aanvaardt men dat niet, maar ik kan dat zwart op wit aantonen en bewijzen – dat de hervorming van de waterfactuur met het vast recht en dan het progressieve tarief geen aanleiding heeft gegeven tot een verhoging van de waterfactuur, gemiddeld, voor gezinnen in Vlaanderen. Dat is één zaak.

Wat zien we in Vlaanderen? Dat we met het drinkwater serieus onder de andere gewesten en de ons omringende landen zitten. Onze waterfactuur is bijzonder laag en is ook betaalbaar. We hebben er ook op toegezien dat er sociale correcties zijn en dat er bijstellingen zijn op basis van de gezinssamenstelling.

We hebben gekozen voor een progressief tarief. Voor het eerste water dat je gebruikt betaal je minder, maar als je op een luxueuze manier water gaat gebruiken – we noemen dat het comforttarief –, ga je inderdaad meer betalen. En dat is juist om mensen aan te zetten om op een correcte en zuinige manier om te gaan met dat schaarse drinkwater.

Mijnheer Vandenbroucke, de evaluatie is er binnenkort. Als uit die objectieve evaluatie blijkt dat er een aantal bijstellingen moeten gebeuren, bijvoorbeeld inzake het vast recht voor alleenstaanden, dan bestaat daar absoluut geen taboe over en ben ik bereid om met een voorstel in die zin naar de Vlaamse Regering te gaan. Maar beweren dat de hervorming en het afschaffen van het gratis water ertoe heeft geleid dat de Vlaming meer betaalt voor drinkwater, klopt niet. Ik denk dat deze regering heel correct heeft gekozen om een meer gelijke structuur in de verschillende drinkwatermaatschappijen te stoppen, om een gezinscorrectie toe te passen en een heel sterke sociale correctie in te voeren die er trouwens vroeger niet was.

Dat ons drinkwater gemiddeld voor een Vlaming 1,5 procent van het beschikbare gezinsinkomen bedraagt, is absoluut niet veel en valt dus binnen het aanvaardbare.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u zegt enerzijds dat u zwart op wit kunt bewijzen dat de nieuwe hervorming van de Vlaamse Regering niet heeft geleid tot hogere prijzen. Anderzijds zegt u dat er een evaluatie aan de gang is die nog niet is afgerond en dat u de resultaten daarvan dus nog niet kunt geven. Mag ik u dan vragen om de cijfers waarover u beschikt en waaruit zou blijken dat er geen prijsverhoging is, via de voorzitter aan het parlement te bezorgen? Ik zou daar met veel interesse kennis van willen nemen. De enige cijfers die wij tot nu toe hebben gezien, stonden dit weekend in een krant en daaruit blijkt dat de waterfactuur met 10 procent is gestegen, en dat kan voor ons in geen geval. Die waterfactuur moet betaalbaar en vooral eerlijk blijven.

Het principe dat u hanteert waarbij de vervuiler betaalt, is een rechtvaardig principe. Maar het andere principe waarbij alleenstaanden zwaar worden bestraft omdat zij hoge kosten betalen voor hun vast recht, vind ik niet rechtvaardig. En dus, minister, kan ik alleen besluiten dat u de belofte die u in 2015 deed over de invoering van dit nieuwe systeem, namelijk dat het allemaal rechtvaardig zou zijn en dat de Vlamingen die minder verbruiken, ook minder zouden betalen, niet hebt gerealiseerd, want uit de enige cijfers die wij tot nu toe hebben gezien, blijkt dat Vlamingen 10 procent meer betalen voor hun waterfactuur door de plannen die deze Vlaamse Regering heeft ingevoerd. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de renteloze lening van de Vlaamse Regering aan de zakenclub De Warande

ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de nieuwe lening aan de Brusselse club De Warande

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp·a): Minister-president, wij hebben allemaal in de kranten van 4 april gelezen dat de Vlaamse Regering een renteloze lening van 800.000 euro zou toekennen aan de private zakenclub De Warande. Deze lening zou niet cash moeten worden terugbetaald maar onder de vorm van lidmaatschappen van hoge ambtenaren, ministers en kabinetschefs.

De gedelegeerd bestuurder van De Warande verklaart dan weer dat het niet om een renteloze lening zou gaan maar om een voorafbetaling van de lidmaatschappen van deze Vlaamse topambtenaren. Dat is toch op zijn minst een onduidelijkheid, minister-president.

Waar gaat het nu eigenlijk over? Is het een renteloze lening of is het een voorafbetaling? En welke voorafbetaling is dat dan?

Wij hebben absoluut geen bezwaren dat kabinetschefs, ministers en topambtenaren lid worden van deze private club, dat mag perfect, maar ik denk dat ze dat zelf kunnen betalen.

Minister-president, ik heb één vraag: over welke constructie hebben we het om deze 800.000 euro belastinggeld toe te schuiven naar deze private zakenclub? En welke maatschappelijke doelstelling wil men daarbij gerealiseerd zien?

De voorzitter: Uw vraag is anders dan wat u op papier hebt ingediend. Ik zal het even voorlezen: "Op welke manier denkt de minister de Vlaamse aanwezigheid in Brussel te versterken als er slechts sprake is van lidmaatschap van Vlaamse ministers, kabinetschefs en topambtenaren die al in Brussel actief zijn?" Dat is een heel andere vraag.

Ik mag me niet in het debat mengen, maar ik moet bewaken dat als de minister-president een vraag krijgt...

Güler Turan (sp·a): Voorzitter, uw aanvulling is eigenlijk perfect: welke maatschappelijke doelstelling willen we met het belastinggeld gerealiseerd zien in Brussel, als we al aanwezig zijn in Brussel?

De voorzitter: Wel bedankt.

De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister-president, blijkbaar is De Warande noodlijdend en moet die worden geholpen, minstens met een lening, maar wel met een bizarre constructie. Eigenlijk betaalt De Warande niet af, het is de Vlaamse Regering die de afbetaling van De Warande betaalt door lidkaarten te kopen voor topambtenaren, kabinetschefs en ministers. Dat wordt verkocht als een lening, maar dat is het eigenlijk niet. Eigenlijk is het een vorm van subsidiëring of van steun, zoals u wilt.

Collega's, je zou je kunnen afvragen of een zakenclub van die orde in de hoofdstad van dit land wel moet worden gesubsidieerd en, met enige commerciële reflex, niet minstens zelfbedruipend of zelfs winstgevend zou moeten zijn, als die

van zichzelf verklaart dat het een ontmoetingsplaats is van leden met Vlaanderen en met de wereld. De menu's op de menukaart zijn niet bepaald goedkoop. Ze staan trouwens niet eens op de website. *(Opmerkingen van Rik Daems)*

Ik ben er niet geweest. Ik ben niet de enige die er ironisch over doet. Niet bepaald linkse kranten schrijven in termen van 'Belastinggeld cadeau aan een rijkemansclub', 'Subsidieslurpers' en vooral dat ene symbolisch belangrijke zinnetje: 'Het bevestigt de mythe van de politieke en elitaire zelfbediening'.

Minister-president, de Vlaamse politieke cultuur verschilt blijkbaar in niets van de oude Belgische politieke cultuur. Daarmee voedt u ook de antipolitieke houding van de Vlaming. Als u dat wilt, moet u vooral voordoen. Kunt u motiveren waarom en op welke voorwaarden De Warande deze schijnlening wordt toegekend?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik denk dat het niet belangrijk is welke de vragen zijn die de collega's stellen. Ik ontwaar hier een zeer grote zurigheid in de vraagstelling, ik ontwaar een sterke vorm van populisme in de vraagstelling, met zeer populistische citaten. *(Applaus bij de N-VA)*

Collega's, dit gaat om een kleine steun van 40.000 euro op jaarbasis aan een zeer belangrijke Vlaamse internationale ontmoetingsplaats in hartje Brussel. Deze steun gaat terug tot de jaren 80 en werd ingevoerd onder de regering-Geens. Elke opeenvolgende regering, ook die met rood, ook die met groen, heeft die lening toen om de vijf jaar verlengd. *(Applaus bij de meerderheid)*

Het doel was hetzelfde doel als nu: de missie van De Warande is een bruggenhoofd in Brussel te zijn, een ontmoetingsplaats in Brussel, een internationale aanwezigheid in Brussel die belangrijk is. Onze buitenlandse ambassadeurs, buitenlandse ministers, buitenlandse journalisten hebben heel vaak de perceptie dat Brussel Franstalig is. Het is belangrijk dat we recht tegenover de Amerikaanse ambassade De Warande hebben, waar permanent ons nationaal symbool, de Vlaamse leeuwenvlag, wappert.

Collega's, als u vraagt naar het nut daarvan, kan ik u misschien aanraden om dat te vragen aan ministers en kabinetschefs die u welbekend zijn en die in de vorige jaren lid zijn geweest. Wat bijvoorbeeld het buitenland betreft – ik heb teruggekeken tot het jaar 2013 – zijn er per jaar groepsorganisaties van mijn departement met aanwezigheden van dertien tot tachtig mensen. Er zijn heel geregeld afspraken met ambassadeurs. De Warande organiseert zelf die afspraken, ook met Belgische ambassadeurs in het buitenland wanneer ze terugkeren, om daarmee in dialoog te gaan. Er zijn heel diverse activiteiten. Ik heb er Flanders in Dialogue gehouden met de expats.

Ik zie dat vandaag Ignace Schops, de voorzitter van Europarc, u welbekend van Natuurpunt, er een toespraak heeft over natuur in Vlaanderen. Dat is een plaats waar ook de buitenlandse ambassadeurs cursussen Nederlands volgen. Ik vind het dus verantwoord dat de Vlaamse Regering die lening verstrekt, en die wordt inderdaad terugbetaald naar rato van lidgelden die worden opgenomen door ministers, door kabinetschefs, door onze topambtenaren, die daarvan gebruik kunnen maken. Dat is geld dat zeer nuttig is besteed.

Er is een overeenkomst gesloten. Voorzitter, ik ga niet ingaan op details van de overeenkomst. Ik betoon een zeer grote openheid tegenover dit parlement. Het document, de overeenkomst staat op DORIS. Wel, mag ik vragen aan het parlement om het daar te bekijken? Dit is geen actieve openbaarheid, maar het parlement krijgt alle documenten. In dit geval was het de vrijdag voor Pasen. Ik neem aan dat dat de dinsdag erna op DORIS stond. U kunt alles nakijken. U zult

zien wat De Warande daarvoor moet doen. Ze gaat infrastructuurinvesteringen doen, met vergaderzalen, werkplekken, IT, nog meer internationale contacten, en er zal om de vijf jaar een evaluatie gebeuren daarvan.

Ik vind dat klein, ik vind dat zo klein. We moeten een actief buitenlands beleid voeren, een actief internationaal beleid voeren, een actief Europees beleid voeren, en als we dan een bruggenhoofd hebben waar al die zaken kunnen gebeuren, waaraan we een kleine steun geven, dan mag het ineens niet, dan moet Vlaanderen bekrompen zijn en zich terugplooien. Wel, deze vorm van populisme, deze houding is niet de mijne, is niet die van de regering, is gelukkig ook niet die geweest van alle vorige regeringen, ook met rood, ook met groen. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Güler Turan (sp.a): Minister-president, uw antwoord dient één ding, en dat is de antipolitiek. *(Rumoer)*

Wij vragen vandaag als parlementsleden transparantie en openheid, en het maatschappelijk doel van 800.000 euro belastinggeld. Dat u dat wegzet als populistisch, voedt de antipolitiek. Minister-president, de mensen begrijpen het niet. Ik begrijp het ook niet. *(Opmerkingen)*

U hebt uitgelegd wat De Warande allemaal doet. Ik stel dat niet in vraag. Ik zeg niet dat De Warande geen goede werking doet. Ik zeg ook zelfs niet dat De Warande van u geen werkingsmiddelen zou mogen krijgen om Nederlandse taalles te bieden aan bepaalde mensen, om een ontmoetingsplek te zijn op topniveau, maar dan moet u dat rechtstreeks doen, net zoals bij alle andere middenveldorganisaties, die vandaag hun subsidies moeten aanvragen, en niet verdoken. Waarom deze exclusiviteit? Hoe legt u dit uit aan al die verenigingen, aan al die middenveldorganisaties die het vandaag met veel minder moeten doen omdat er een schaarste is, omdat u de begroting beknot?

Bart Caron (Groen): Minister-president, dank u wel. Misschien ook nog eens de commentaar van de heer Reynebeau nalezen in De Standaard. Hij legt in hetzelfde stukje uit... *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Voor u niet. Dat weet ik wel. Hij legt uit wat populisme is in hetzelfde stukje waarin hij De Warande behandelt. Heel interessant. Als men dat niet mag zeggen...

Daarenboven, minister-president, het staat op DORIS, maar het staat niet op de beslissingsfiches van de Vlaamse Regering zoals Jan Modaal die kan inzien. Het is het enige regeringspunt van de laatste zitting voor de paasvakantie waarvan de bijlagen niet toegankelijk zijn. Even terzijde, het is inderdaad passieve openbaarheid, minstens.

Als u een Vlaamse ontmoetingsclub in Brussel wilt, doe dat, subsidieer hen voor mijn part, maar wees dan duidelijk. Geef hun dan gewoon een subsidie en zeg waarvoor het is en doe geen truken van de voor met omwegen via lidgelden. Wilt u lidgeldkaarten voor uw kabinetschefs en ministers, betaal ze dan. Wilt u gaan eten, betaal het. Speel het open en duidelijk, zoals de regels zijn. De documenten die culturele verenigingen, welzijnsorganisaties, armoedeverenigingen in dit land moeten voorleggen om veel kleinere subsidies te krijgen, zijn immers het honderdvoud van wat u doet voor De Warande. Wees dan duidelijk en eerlijk. Zeg waar het over gaat en voer het zo uit. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw toelichting. Ik denk dat er hier wat afgunst is.

Mevrouw Turan, mijnheer Caron, jullie hadden deze vraag niet moeten stellen aan de minister-president, maar aan uw partijgenoten die destijds in de Vlaamse Regering zaten en die ditzelfde systeem gedurende tien jaar mee hebben goedgekeurd. Zij hebben kunnen genieten van de afspraken die destijds zijn gemaakt.

Mevrouw Turan, u kent De Warande blijkbaar niet. U had het eens aan uw partijgenoten moeten vragen. De Warande is Vlaanderens venster op de wereld. Het is een netwerkorganisatie en met netwerken is niets mis. Dat is niet vies. Daar is geen probleem mee. Netwerken moeten we kunnen doen met ambtenaren, politici, ondernemers en burgers. We moeten ideeën op een efficiënte wijze kunnen uitwisselen. Daarvoor staat De Warande.

Mevrouw Turan, mijnheer Caron, jullie komen hier geregeld subsidies vragen voor allerhande verenigingen. U moet er ook begrip voor hebben dat die Nederlandstalige, Vlaamse club in Brussel het venster op de wereld is waar contacten met expats en diplomaten worden gelegd en waar conversatie- en taaltafels worden ingericht. In plaats van daar kritiek op te hebben, moet u daar respect voor hebben. U zou kritiek moeten hebben op uw partijgenoten die hieraan hebben meegedaan. (*Applaus bij de N-VA*)

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, ik neem in dankbaarheid akte van uw verklaring dat u de goede werking van De Warande niet betwist. Daar hebt u het niet over. Ik ben al blij dat we het er in dit halfrond over eens zijn dat De Warande nuttig is in Brussel, nuttig werk verricht, veel mensen bij elkaar brengt en een internationale brug maakt naar diplomaten en mensen uit diverse werelden die actief zijn op sociaal, cultureel of ecologisch vlak. Dat is al iets.

Mevrouw Turan, mijnheer Caron, wat overblijft, is het gebrek aan transparantie. Ik neem dit niet. We zorgen ervoor dat de Vlaamse volksvertegenwoordigers alle informatie krijgen. Dit is opgeladen in DORIS II. Dit omvat de overeenkomst, waarover jullie vandaag nog actuele vragen durven te stellen. Jullie kunnen de overeenkomst inzien. Jullie zouden als Vlaamse volksvertegenwoordigers beschaamd moeten zijn. Jullie hebben de nota, het besluit en de overeenkomst. Jullie beweren dat ik alles in het verborgene doe en dat ik niet transparant en open ben. Daar is niets van aan. Dit is de voortzetting van dezelfde regeling die al sinds de jaren 1980 bestaat. Toen werd om de vijf jaar een verlenging goedgekeurd, ook door Vlaamse Regeringen waar jullie partijen aan hebben deelgenomen. Nu bouwen we om de vijf jaar een evaluatiemoment in en kunnen we hier een einde aan maken.

Mijnheer Caron, daar staan lidmaatschappen tegenover. U beweert echter dat we daar onze koffie en ons eten niet betalen. Dat klopt niet. U moet echt de populistische tour niet opgaan. We hebben daar vergaderruimtes en kansen om aan ontmoetingen en debatten deel te nemen. We betalen echter wel ons eten, net zoals alle andere leden dat moeten doen. (*Applaus bij de N-VA en het Vlaams Belang*)

Güler Turan (sp.a): Minister-president, u neemt het me kwalijk dat ik hier vandaag als Vlaams volksvertegenwoordiger mijn controlebevoegdheid uitvoer. (*Opmerkingen van minister-president Geert Bourgeois*)

Dat siert u niet. Het gaat om een bedrag van 800.000 euro dat met een heel rare constructie aan een private zakenclub wordt overgemaakt. Het is iedereen gegund lid van een private zakenclub te zijn, ook ministers, kabinetschefs en topambtenaren. Dat ze dit echter zelf betalen, zoals veel mensen hun eigen lidmaatschap van een vzw, club of vereniging zelf betalen.

U noemt dat bedrag van 800.000 euro peanuts. Met die peanuts aan belastinggeld zouden talloze verenigingen nu hun werking kunnen voortzetten en een antwoord bieden op een aantal maatschappelijke noden waarvoor u blijkbaar blind en doof bent. (*Rumoer*)

Het gaat om kwetsbare jongeren, de zorgsector, opvoedingsondersteuning, culturele huizen en het lokaal cultuurbeleid. (*Rumoer*)

Dit is een verdoken vorm van subsidie!

Bart Caron (Groen): Minister-president, het contract dateert van 1987. Daarin stond dat die lening op vijf jaar moest zijn terugbetaald. Omdat ze niet op tijd werd terugbetaald, hebben de opeenvolgende regeringen die periode telkens met vijf jaar verlengd. Nu wordt dat systeem opnieuw ingevoerd. U kunt mijn tussenkomsten in dit parlement, en misschien ook nog wel in stukken van nota's aan de regering in het verleden, uit mijn vorige leven, terugvinden: ik heb mij altijd verzet tegen dit soort constructies. Dat zal ik ook blijven doen. Als u vindt dat dat u een club moet hebben en dat u contacten moet hebben: dat mag u allemaal hebben. Maar deze manier van werken is een Vlaamse Regering onwaardig. (*Opmerkingen van minister-president Geert Bourgeois*)

Het gaat over het principe, minister-president. Zo doet u dat niet! (*Opmerkingen van minister-president Geert Bourgeois. Applaus bij Groen en sp.a*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het mogelijk gebruik van chemische stoffen geëxporteerd vanuit Vlaanderen voor de aanmaak van sarin-gas in Syrië

ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de dagvaarding van drie Vlaamse bedrijven voor de export van een aantal chemische producten naar Syrië en Libanon zonder vergunning

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, minister-president, isopropanol is een chemische stof waarmee mogelijk saringifgas wordt gemaakt. In juli 2013 werd bij Europese verordening formeel beslist dat dit product niet meer naar Syrië mag worden uitgevoerd, behoudens voorafgaande machtiging. Nog in 2013 ondertekent Syrië het verdrag betreffende chemische wapens en vernietigt 133 ton van dat goedje.

In 2014 waarschuwt Frankrijk dat men dit goedje opnieuw wil uitvoeren naar Syrië of dat Syrië het wil invoeren. We zien, spijtig genoeg – en dit is geen opmerking aan uw adres, minister-president, begrijp dat niet verkeerd –, dat tussen mei 2014 en december 2016 168 ton isopropanol vanuit Vlaanderen naar Syrië wordt geëxporteerd. Dat is dus meer dan er in 2013 werd vernietigd. Spijtig genoeg is het zelfs zo dat in 2017 Syrië een stad heeft gebombardeerd met dat gifgas. Een labo heeft aangetoond dat het saringas dat daar werd gebruikt, gemaakt is met isopropanol. Nu wordt isopropanol nog uit andere landen naar Syrië uitgevoerd, maar ik huiver bij de idee dat het van hier zou kunnen komen. Ik word bijna ellendig bij de idee alleen al dat het zo zou kunnen zijn.

Het bedrijf zelf zegt van niets te hebben geweten. De douane controleert zijn containers en neemt zelfs stalen. De douane is blijkbaar niet op de hoogte. De douanetool TARBEL/TARWEB was niet up-to-date. Het bedrijf verdedigt zich en zegt dat niemand heeft gezegd dat het niet mocht. Ik herinner eraan: in juni 2013 werd op Europees niveau formeel beslist dat dit soort product niet kan worden uitgevoerd zonder voorafgaande vergunning. Daarbij heeft de Vlaamse dienst Controle Strategische Goederen hierin de hand om dit al dan niet toe te laten, want in 2016 heeft hij een verbod op een vergelijkbaar product uitgeleverd.

Minister-president, werden hier fouten gemaakt? En als er fouten zijn gemaakt, welke? Licht de fout bij de douane? Heeft onze eigen Vlaamse dienst daar ook een zekere verantwoordelijkheid in, indirect weliswaar? Er is zelfs een database bij de Verenigde Naties waar je gewoon op kunt en waar je perfect kunt zien dat dit soort chemisch product sinds 2014 naar Syrië werd uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, minister-president, collega's, Vlaanderen heeft historisch een belangrijke betrokkenheid bij de strijd tegen het gebruik van gifgas. Het Vlaams Parlement heeft de eerste gifgasaanval bij Ieper herdacht. Het is dan ook heel pijnlijk dat vandaag bij conflicten in de wereld nog altijd gifgas wordt gebruikt en dat er dan ergens in ons systeem een lek is.

Dat is de reden van mijn vraag. Ergens heeft er iets niet gewerkt. De Verenigde Naties hebben duidelijk gezegd dat vanaf 2013 het product niet meer kan worden geëxporteerd. In 2014, 2015 en 2016 werd het echter 24 keer geëxporteerd.

We hebben een redelijk performant en streng systeem voor wapenhandel, waar we als Vlaanderen fier op zijn. Gelukkig hebben we geen bewijzen dat die massavernietiging met Vlaamse ingrediënten zou gebeurd zijn, maar er is grote reden tot ongerustheid. De vraag is: wat is er fout gelopen en hoe kunnen we dit in de toekomst absoluut vermijden? Vanaf 2017 is er immers geen export meer geweest. Daarvoor is er dus iets fout gelopen. Wij willen weten wat en hoe dat verbeterd kan worden.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, het is inderdaad een heel ernstige zaak. Mijnheer Daems, ik neem er akte van dat u zegt dat u niet naar mijn verantwoordelijkheid wijst. Zelfs onze dienst Controle Strategische Goederen heeft hier geen enkele verantwoordelijkheid. Ik wil dat van meet af aan duidelijk maken.

De fysieke controle op de export ligt bij de douane. Als goederen worden uitgevoerd door containers, schepen, vliegtuigen of op welke manier ook, is het de douane die moet controleren of die goederen vergunningsplichtig zijn. Als die vergunningsplichtig zijn – wat in dezen het geval was, ik kom er nog op terug –, dan moet de douane die export blokkeren, want daar moet een vergunning bij zijn, in dit geval vanuit Vlaanderen.

Dit zijn geen goederen die wapens zijn, voor alle duidelijkheid, collega Kennes. Ze staan zelfs niet op de dual-uselijst. Ze staan daar niet op, maar wat Syrië betreft, hebt u beiden gelijk. Het is zo dat Europa in 2012 al een verordening heeft uitgevaardigd met directe werking dat uitvoer van dit product, dat inderdaad gebruikt kan worden als grondstof voor zenuwgas dat zeer gevaarlijk is, wel vergunningsplichtig is. De douane hoort dat te weten. Dat bedrijf hoort dat ook te weten. Ik heb ook gelezen wat dit bedrijf zegt. 'Nemo censetur ignorare legem'. Er is de strafwet. Je moet je houden aan de vergunningen en de wetgeving op dat vlak.

Onze diensten controleren dat heel nauwgezet, maar er moet natuurlijk een aanvraag komen. In dit geval is het vergunningsplichtig. Wat doen onze diensten in dit geval? Dat is kijken of dit voor civiel gebruik is dan wel voor militaire toepassing. Militaire toepassing kan in geen geval. Civiele toepassing kan ook niet als er ook maar een zweem is van mogelijke afwending ervan. Dat wordt nauwgezet gecontroleerd. Om u te bewijzen dat onze dienst Controle Strategische Goederen dat werk ook heel goed doet, kan ik u zeggen dat ik in 2016 niet voor dit bedrijf maar voor een ander bedrijf een weigering heb uitgeschreven op advies van mijn dienst die gecontroleerd had, zeggende dat dit goedje naar Syrië niet kan. Ik heb in 2016 geweigerd, wat trouwens ook in de media is gekomen.

Het is ook onze dienst die de douane op de hoogte heeft gebracht. Onze dienst was via Nederland op de hoogte gebracht van het feit dat die export had plaatsgevonden. Onze dienst wist natuurlijk van niets want er was geen vergunning aangevraagd, en heeft dat onmiddellijk laten weten aan de douane. Sindsdien heeft het bedrijf blijkbaar geen enkele export meer gedaan en geen vergunning meer aangevraagd. Ik heb begrepen dat de zaak nu op de rechtbank voorligt en voorkomt op 15 mei. Ze is 'sub judice', ik ga dus geen uitspraak doen over de verantwoordelijkheden.

Samen met u, collega Daems, vind ik het huiveringwekkend als zou blijken dat hier gefraudeerd is en geen vergunning gevraagd is, dat hier niet gecontroleerd is. Je kunt het een vorm van smokkel noemen, vergunningsplichtige goederen exporteren zonder vergunning te vragen. Het is huiveringwekkend als die – wat voor alle duidelijkheid niet bewezen is – gebruikt zouden zijn om dat gifgas aan te maken, waar we inderdaad in Vlaanderen heel, heel droevige herinneringen aan hebben en waar we ons met zijn allen hier in dit parlement bijzonder sterk tegen verzetten.

Rik Daems (Open Vld): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Voor alle duidelijkheid, het zijn 'ab initio' niet onze Vlaamse diensten die hier de verantwoordelijkheid hebben in de zin dat ze het dossier op zich 'ab initio' zouden moeten beheren. Ik denk evenwel, gegeven het harde werk dat we in het parlement in deze aangelegenheid in de brede zin van het woord hebben gedaan, dat we ons toch eens even moeten buigen over wat hier exact is gebeurd en in welke mate onze Vlaamse diensten niet op een of andere manier structureel proactief te werk kunnen gaan.

Het is toch wel onvoorstelbaar! Alles gaat nu elektronisch. In principe zou een product, alleen al de naam ervan, meteen kunnen bovenkomen en bij de Vlaamse dienst, maar zeker ook bij de douane, waar het uiteindelijk blijkbaar is fout gelopen, kunnen bovenkomen. Dan kan men proactief, zoals in 2016 is gebeurd, maar trouwens ook door uw diensten en uzelf, die dam opwerpen, zodat dit niet meer zou gebeuren.

Ik neem mij voor om dit in onze commissie naar voren te brengen. Zo kunnen we eens bekijken hoe we deze zaak structureel kunnen aanpakken. Want dit gaat nu over isopropanol. Maar als we beiden huiveren bij de gedachte dat dit ooit gebruikt zou kunnen zijn voor u-weet-wel-wat, dan huiver ik nog meer bij de gedachte aan welke andere producten er dan wel op dezelfde manier zouden kunnen zijn uitgevoerd.

Ik vind dit een ontzettend belangrijk dossier. Ik ben ervan overtuigd dat onze diensten goed werk leveren. En ik hoop dat ik ook op de volle medewerking van de Vlaamse Regering mag rekenen om toe te zien dat we elk mogelijk gat in dit systeem kunnen dichten. Want dit is gewoon ontoelaatbaar! (*Applaus bij Open Vld*)

Ward Kennes (CD&V): Ik sluit mij graag aan bij de woorden van de collega. Het is ontoelaatbaar dat er zo'n gat kan ontstaan in de export van zulke delicate, gevaarlijke en potentieel moorddadige stoffen. We moeten samen met onze commissie, maar zeker ook met de medewerking van de regering en de administratie, uitzoeken hoe we dat gat kunnen dichten.

Minister-president, ik wil u vragen om dan zeker ook met de douane verder contact op te nemen, om te zien hoe de controle op het terrein, in de havens performanter kan gebeuren, zodat men die zaak beter kan opvolgen. We moeten ook nagaan wat er kan gebeuren, welke mogelijkheden er zijn om de bedrijven, die natuurlijk de wet moeten kennen en toepassen – dat moeten ze gewoon doen –, nog meer te wijzen op het belang van de maatregelen die internationaal worden genomen door Europa of de Verenigde Naties. Er zijn regelmatig evoluties in die handelsbeperkingen. We moeten bekijken of iedereen zeker op de hoogte is van de stand van zaken.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, collega's, minister-president, de beelden van de recente chemische aanval in Syrië, zeker die van de opnieuw erg jonge slachtoffers, zijn opnieuw hard binnengekomen.

Het nieuws dat Knack vandaag uitbracht, is echt ongelooflijk. Ik heb u al meermaals gezegd dat ons wapenexportbeleid staat of valt met de controle erop. We mogen dan wel streng zijn op papier, maar in de praktijk blijkt dat toch echt helemaal niet zo te zijn. U kijkt naar de douane, maar ook Vlaanderen heeft zijn verantwoordelijkheid te nemen. U zegt altijd dat ik vertrouwen moet hebben, maar dit geval bewijst opnieuw mijn punt dat controle niet stopt bij het afleveren of niet afleveren van een vergunning.

Mijn vraag is: welke maatregelen zult u nemen zodat de dienst wel degelijk die controlefunctie kan uitoefenen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik sluit me aan bij alle sprekers, ook bij de minister-president. Minister, wat de intenties ter zake betreft, is het natuurlijk in eerste instantie de schuld van dat bedrijf. Ze zouden diep beschaamd moeten zijn dat ze dit durven doen: isopropanol uitvoeren naar een land in oorlog – want dat is het – waarmee je zenuwgas kunt aanmaken. Zeker als Vlaams bedrijf zou je toch een diepe schuldvraag bij jezelf moeten kunnen leggen.

Minister-president, wellicht is de douane in de fout gegaan. Maar ik zou er ook voor willen pleiten dat uw diensten, die voor de rest inderdaad goed werk leveren inzake strategische controle, eventueel in samenwerking met andere federale diensten de bedrijven die dat soort producten maken, in kaart brengen en ook preventief controleren. Want hier is duidelijk een grens overschreden. Er is een morele grens overschreden, welke wettelijkheid er ook geldt. Ik denk dat we zeker op dit punt, en in dit jaar, 2018 – exact 100 jaar na het einde van de Eerste Wereldoorlog waarin er voor het eerst gas is gebruikt en waarnaar trouwens deze week in de Amerikaanse Senaat is verwezen, namelijk naar Flanders Fields – preventief zouden moeten optreden, minstens via screening en controle. Want er zijn geen honderd bedrijven in Vlaanderen die dit soort producten maken. We moeten ervoor zorgen dat dit nooit meer kan gebeuren.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Voorzitter, het is inderdaad een heel belangrijk en gevaarlijk gebeuren dat dit zou kunnen voorvallen.

In het antwoord van de minister-president heb ik vooral gehoord dat onze diensten en ons systeem, de manier waarop wij het hele verhaal opzetten om een heel strenge controle uit te voeren, werken. Ik heb vooral gehoord dat het onze Vlaamse diensten zijn die er door een weigering van zo'n levering op zijn uitgekomen dat er waarschijnlijk – want we kunnen ons daarover nog niet uitspreken – effectief fraude is gepleegd.

En dan denk ik dat ons systeem uiteraard wel performant is en dat het goed gewerkt heeft. Ik denk dat we, zoals al meermaals gezegd in de commissie, in die richting moeten blijven doorgaan. Wij zijn daar als Vlaanderen een voorbeeld.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, nog eens, dit is een heel ernstige zaak, maar ik wil niet dat op een of andere manier de indruk gewekt wordt dat het Vlaamse controlesystemen tekortschiet of zou moeten worden uitgebreid. Fysieke controle van de export van die producten, de duizenden containers die

onze havens uitgaan, die vertrekken via de vliegtuigen, via het spoor, via vrachtwagens: dat is een taak van de douane. Vlaanderen heeft niet eens die bevoegdheid, laat staan de middelen.

Ik geef u een voorbeeld. In het kader van de brexit zal de federale overheid bijkomend vijfhonderd douaniers moeten aanwerven, alleen al om die bijkomende controles te doen. Dat gaat over duizenden mensen die wij niet hebben en die we ook niet mogen hebben, want dat is niet onze bevoegdheid. Het is een federale bevoegdheid. Ik denk ook niet dat het aan onze zeer goed werkende dienst is om de federale overheid attent te maken op een verordening met directe werking. Dat zou nogal betuttelend overkomen.

Is daar gefraudeerd? Is daar een zware fout gebeurd? Ik weet dat niet. Laat dat over aan het gerecht. In alle geval is het zo dat die ladingen – het zijn er meerdere geweest – de douane gepasseerd zijn met een product dat verwerkt kon worden, met toevoeging van andere producten, tot sarin. Dat zijn we heel zeker. Ik denk ook niet dat we die gespecialiseerde bedrijven daarop moeten wijzen. Die weten dat ook heel goed. Ze zeggen dat ze dat geleverd hebben aan een verffabriek. Dat is een product dat gebruikt wordt om verven te maken, maar dit bedrijf moet zeer goed weten dat dit gebruikt kan worden om saringas te maken, dat isopropanol met toevoeging van andere producten een zeer gevaarlijk gifgas kan worden. Zij weten dat ook. Andere bedrijven weten dat ook. Ten bewijze: in 2016 heb ik een aanvraag gekregen van een ander bedrijf, ook voor Syrië, en we hebben dat geweigerd. Dus onze diensten werken op dat vlak performant. Was daar bij ons een fout gebeurd, een vergunning die wij verleend hadden en niet opgemerkt hadden, dan zou men kunnen zeggen: laat ons die dienst controleren om te zien wat er fout gelopen is. Maar dat is nu niet het geval.

Het is ook delicaat om nu uitspraken te doen over definitieve verantwoordelijkheden. Die zaak is sub judice, die wordt behandeld op de correctionele rechtbank. Ik weet dat collega Van Overtveldt daarover aangesproken is. Zijn daar fouten begaan? Zijn er frauduleuze handelingen gesteld? Ik weet het niet. Ik spreek er mij niet over uit. Ik hoop dat dit een product is dat uitgevoerd is en aangewend is voor de behandeling en bestemming zoals het bedrijf voorhoudt. Ik hoop dat dit geleid heeft tot het aanmaken van verfproducten. Ik huiver samen met u voor de gedachte dat het zou zijn aangewend om saringas te maken, om gifgas te maken. En nog meer huiver ik als het ooit – ik weet het niet, want Syrië is op dit ogenblik een oncontroleerbare situatie – effectief zou zijn aangewend in een aanval waarbij kinderen, waarbij volwassenen, waarbij slachtoffers, doden en gewonden zijn gevallen.

Onze dienst werkt performant. Ik herhaal dat ze ook de douane ervan op de hoogte hebben gebracht, nadat zij door Nederland op de hoogte gebracht waren van het feit dat dit product uitgevoerd was. Het is dan aan de douane – en ze moeten daar zelfs geen steekproeven voor doen, dat product is niet verborgen. Op de vrachtbrief stond inderdaad dat het om isopropanol ging. En op dat moment weten zij dat dat sinds de verordening van de Europese Unie van 2012 vergunningsplichtig is. Maar mijn dienst kan niets controleren wat niet voorgelegd wordt aan die dienst. Nog eens: wij staan daar niet fysiek aan de grenzen. Dat zou ook dubbelop zijn. Daarvoor heb je een douane, daarvoor heb je gespecialiseerde diensten.

Bonafide bedrijven – ik spreek me er niet over uit of ze al dan niet bonafide waren – passeren wel langs de dienst, die komen met die aanvragen bij ons en die worden nauwgezet gecontroleerd. Nog eens, tot slot, ten bewijze: in 2016 heb ik een weigering verleend voor hetzelfde product, weliswaar van een ander bedrijf. *(Applaus bij de N-VA)*

Rik Daems (Open Vld): We zijn het er allemaal over eens dat we dit grondig moeten bekijken. De Vlaamse Regering zal daar ongetwijfeld aan meewerken, los

van het feit dat we het er ook over eens zijn dat de diensten hun werk goed hebben gedaan. Dat neemt niet weg dat we misschien samen kunnen kijken of eventuele gaten kunnen worden dichtgemaakt.

Ik heb maar één slotbemerking: het is erg vast te stellen dat er veel slechte mensen zijn in de wereld die dat goedje gebruiken om gifgas te maken om mensen mee te vermoorden. Als er ook maar iets is dat Vlaanderen daartegen kan doen, moeten we dat in onze commissie en in deze plenaire vergadering doen. *(Applaus bij Open Vld)*

Ward Kennes (CD&V): De ernst van deze zaak is door iedereen duidelijk onderstreept. De minister-president heeft dit ook bevestigd. Het nieuws heeft huisveringwekkende gedachten opgeroepen. Mijn initiële vraag blijft: welk lek is er geweest? We kunnen de beslissing van de rechtbank afwachten om te zien wie daarvoor verantwoordelijk wordt gesteld. We moeten op alle mogelijke manieren voorkomen dat zich opnieuw zo'n lek zou kunnen voordoen. We moeten onderzoeken of er betere afspraken kunnen worden gemaakt met de douane. Net zoals het bedrijf zelf, speelt de douane in dezen een belangrijke rol. Ik reken erop dat dit met hen besproken wordt.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aangekondigde lancering van een 'digitaal leerlingenpaspoort' en de kwaliteitsbewaking van dit leerlingendossier

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, u communiceerde over het digitale leerlingenpaspoort. U geeft daarmee gevolg aan een belofte van de Vlaamse Regering om de planlast voor de scholen te verminderen en om ervoor te zorgen dat er een betere informatiedoorstroming is tussen scholen, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en het departement Welzijn.

Het is ook zo dat de audit en de review van het CLB kenbaar had gemaakt dat er communicatieproblemen waren tussen de verschillende actoren. N-VA heeft altijd gepleit voor meer efficiëntie in het dossier van de leerlingenbegeleiding, op verschillende vlakken, maar ook voor de informatiedoorstroming. We hebben altijd gepleit voor één algemeen zorgdossier voor het CLB, voor welzijn en voor de school.

U komt daar nu aan tegemoet met dit leerlingenpaspoort. We moeten voorzichtig zijn met de naam daarvan. We mogen niet stigmatiserend werken en we kunnen misschien beter spreken van een digitaal leerlingendossier. Een leerling is veel meer dan wat er in het dossier staat.

Welke informatie gaan we precies in dat dossier steken en hoe gaan we ervoor zorgen dat dit op een uniforme en accurate manier gebeurt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Krekels, u hebt het onderwerp van uw vraag goed samengevat. Bij de start van de ondersteuningsnetwerken hebben we vorig jaar vastgesteld dat er bij veel CLB's gemotiveerde verslagen voorhanden zijn die in het centrum bleven, en dat die niet konden worden geraadpleegd door de scholen of moeilijk uitwisselbaar waren tussen CLB's. We hebben geprobeerd om daar een oplossing voor te vinden. Op het digitaal platform Leerling Activiteiten en Registratie Systeem (LARS) kunnen CLB's netoverstijgend informatie delen. Dat is de ideale plaats om ervoor te zorgen dat je niet in een situatie komt waarbij een

kind dat van school verandert, alle papieren opnieuw moet invullen. Nu wordt voorgesteld om de CLB's aan het stuur te houden van het digitale dossier of de pas, zoals ik het genoemd heb. We geven hun de verantwoordelijkheid om te kijken wat wel of niet relevant is. Dat digitale platform, dat enkel tussen de CLB's beschikbaar is, kun je vandaag nog niet delen met scholen.

Ik denk dat het interessant zou zijn – alle politieke fracties hebben dat in het verleden trouwens gevraagd – om ervoor te zorgen dat scholen daartoe toegangsrechten zouden krijgen om net te vermijden dat ouders te vaak dezelfde gegevens moeten doorgeven. Ik denk bijvoorbeeld aan een kind dat dyslexie heeft en verandert van school. Alle papieren moeten weer opnieuw worden ingevuld. We krijgen daar heel veel klachten over. Net om die zaken te vermijden en om ervoor te zorgen dat leerkrachten zich niet moeten bezighouden met het opnieuw invoeren van gegevens, willen we graag alles centraliseren. Er is één voorwaarde voor mij: het moet op een sobere wijze gebeuren, en het moet enkel de zaken betreffen die relevant zijn in het kader van het leren van het kind. Je kunt uiteraard duizend-en-een gegevens invoeren. Maar ik heb er wel vertrouwen in, omdat de verantwoordelijkheid zou worden gegeven aan de CLB's. LARS is nu al volledig conform met de privacyregels. Dus nu is het gewoon zaak om scholen toegang te geven tot de informatie die nuttig is voor de leerkracht in functie van het kind waarmee wordt gewerkt. Ouders zullen uiteraard alle rechten krijgen, zoals vandaag ook het geval is, om te vragen dat informatie niet wordt opgenomen. Het is ook helemaal niet de bedoeling om daarin kleine zaken op te nemen, maar er is een pak expertise bij de centra voor leerlingenbegeleiding en ik denk wel dat zij het vertrouwen kunnen krijgen om goed de screening te kunnen maken van wat wel en niet moet worden opgenomen.

Kathleen Krekels (N-VA): U komt al tegemoet aan een aantal van mijn bezorgdheden, in eerste instantie de planlast. We willen die inderdaad verminderen. Leerkrachten houden dossiers bij, ondersteuningsnetwerken houden dossiers bij, iedereen heeft zowat zijn eigen ding. Dat zijn werkdocumenten voor hen. Zij zetten daar inderdaad veel meer in dan strikt noodzakelijk is. Het is de vraag hoe we gaan beheren. U zegt dat u waarschijnlijk toch het CLB zal behouden als beheerder van het dossier. Maar hoe gaan we er dan voor zorgen dat die echt noodzakelijke informatie die moet worden doorgegeven bij een schoolverandering, of bij gelijk welke verandering van de leerling, ook de informatie is die de school echt nodig heeft? U zegt immers dat ouders er ook inzage in zullen hebben, dat ouders er hun zeg in zullen hebben. In sommige gevallen zullen scholen bepaalde informatie belangrijk vinden om door te geven en zullen ouders dat niet wensen. Hoe gaan we daarmee om? Hoe houden we dat in regel met de privacyregelgeving?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik heb het al in de pers gezegd: voor onze fractie is dit echt een stap voorwaarts. Vaak wordt er gezegd dat het een stap voorwaarts is voor als kinderen van school veranderen, dat er dan geen nieuw dossier moet worden opgestart, dat alle informatie meegaat, maar de getuigenissen die ons bereiken, gaan ook vaak over het doorgeven van informatie binnen scholen, bij het veranderen van klas, bij een jaar opschuiven, van graad veranderen. We moeten erover waken dat voor ouders met bijvoorbeeld kinderen met dyslexie of dyscalculie, die een attest hebben ingediend, die bereid zijn om er inzage in te geven, dat attest doorgegeven wordt.

We zijn absoluut voor het operationeel maken, maar dan moet er ook een stap worden gezet dat mensen het ook gaan consulteren, want als een leerkracht niet consulteert, kan alle hulp die er kan worden geboden, niet worden geboden. Zeker voor het secundair onderwijs, waarin er niet één klasleerkracht en één zorgbegeleider is, zoals in het lager onderwijs, speelt het wel mee dat tien of meer

leerkrachten met een leerling bezig zijn. Ik hoop dus inderdaad dat elke leerkracht niet alleen toegang krijgt, maar het ook gebruikt.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Een aantal belangrijke puntjes: van planlastvermindering moeten we uiteraard allemaal voorstander zijn. Toch heb ik nog een aantal essentiële opmerkingen. Ten eerste, discretie moet worden gegarandeerd – de wet op de privacy. Wie kan er wel aan dat paspoort en wie niet, wie kan dat allemaal zien? Dat heeft met rechten te maken. Ten tweede, het onderling overleg van personen blijft nog altijd belangrijk, want men kan alles digitaliseren, maar als er geen overleg is over de problematiek van de leerlingen, dan zet je een stap achteruit. Ik zou dus graag hebben, minister, dat u zeker blijft onderstrepen dat mensen met elkaar moeten blijven praten.

Voor de overgang van basis naar secundair onderwijs kan het een grote stap vooruit zijn, want we merken vandaag dat vooral als kinderen van scholengroep veranderen of naar een ander net naar school gaan, het al te veel blijft hangen. Daar kunnen we goede stappen vooruit zetten. Wat belangrijk is voor onze fractie, is ervoor te zorgen dat het niet stigmatiserend werkt. Ik ben blij dat u zegt dat het vooral basis- en secundaire scholen zijn en dat de hogescholen en eventueel van secundaire scholen naar het werk, nog een brug te ver is. Iedereen kan eens een fout maken in zijn schoolloopbaan. Het mag niet zo zijn dat men daardoor in de problemen komt.

Tot slot, hoe zult u dat technisch allemaal gaan overhevelen?

Ik hoop dat dit niet met terugwerkende kracht is, maar stap voor stap gebeurt gedurende de volgende jaren. Leerkrachten werken nu veelal op Smartschool. Als ze met terugwerkende kracht alles moeten overzetten, dan zorgt dat ook weer voor extra planlast.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, voor onze fractie zijn er enkele elementen belangrijk. Het is goed dat scholen, leerkrachten en teams worden geïnformeerd over die elementen die van belang zijn om het leerproces en het ontwikkelingsproces van kinderen verder te laten verlopen. De elementen die niet noodzakelijk zijn om dat leer- en ontwikkelingsproces vlot te laten verlopen, hoeven ook niet allemaal overgemaakt te worden aan de school.

Het is niet enkel en alleen noodzakelijk om een onderscheid te maken wat de privacy van kinderen en ouders betreft, maar ook wat het beroepsgeheim betreft van de centra voor leerlingenbegeleiding. Enkel zij zijn in het kader van de leerlingenbegeleiding daardoor getroffen en anderen niet. Ook daar moeten we oog voor hebben bij de overdracht van gegevens.

Ten slotte is het voor ons van belang dat ouders en leerlingen betrokken zijn bij het dossier en bij de elementen die worden overgedragen aan de leerkrachten en scholen.

Minister Hilde Crevits: Ik wil beginnen met een voorafgaande opmerking. Ik ben een viertal jaar geleden minister van Onderwijs geworden. De grote klacht die ik van overal kreeg, was hoe het kwam dat men zoveel papier moet invullen en steeds opnieuw moet invullen. Vorig jaar gingen de ondersteuningsnetwerken van start. Wat heb ik vastgesteld? Bepaalde ondersteuners vroegen alle informatie die al in een gemotiveerd verslag stond, opnieuw op bij de leerkracht. Dit kan niet.

U zegt dat er nog echt moet worden overlegd: deze maatregel is net bedoeld om weer echt te kunnen overleggen. Als je al je tijd moet stoppen in het opnieuw

opvragen van gegevens die eigenlijk al opgevraagd waren en op een bepaalde plaats te vinden zijn, dan ben je zeer slecht bezig.

We hebben eigenlijk al een platform. Het Leerling Activiteiten en Registratie Systeem (LARS) bestaat. We hebben zeer deskundige mensen die weten hoe ze met privacy moeten omgaan. Laat ons een module bouwen aan LARS om leerkrachten toegang te geven tot wat daarin zit, tot bepaalde aspecten. We moeten dat nog uitklaren, mevrouw Helsen. Op die manier ben je tenminste zeker dat iedereen die toegang heeft, de correcte informatie krijgt. Dat is ook een zorg voor mij.

Als een leerling verhuist van jaar, zoals de heer De Ro zei, of van school, dan heeft iedereen natuurlijk recht op een nieuwe start, maar de grootste klachten die ik krijg betreffen het feit dat jongeren met bijvoorbeeld dyslexie of dyscalculie de hele carroussel aan maatregelen opnieuw moeten vragen. Als ze naar de universiteit gaan, begint alles weer opnieuw. Ik vind dit niet kunnen anno 2018. Daarom is dit voorstel gedaan.

Over de naam kunnen we discussiëren, maar in onderwijs zijn we niet gewoon om sexy benamingen te geven. Als je spreekt over een geautomatiseerd dossier met nog een hele staart eraan, dan zegt iedereen 'Oei, oei, oei, waarmee komen ze nu af?'. Het heeft mij verrast dat als ik afkom met de leerlingenpas, iedereen zegt dat het wel iets interessants is, terwijl we dit eigenlijk al uitgebreid hebben besproken, ook in dit parlement.

Ik ben het eens met alle opmerkingen omtrent privacy, maar ik hoop dat iedereen blijft kijken naar de kansen. Het zou tijd moeten opleveren. Het zou voor uniformiteit moeten zorgen. In sommige scholen verwacht men dat leraars na elke les een heel boek schrijven over het gedrag van de leerlingen. Een dergelijk digitaal platform kan er net voor zorgen dat elke leraar weet dat dit niet nodig is, want dat er maar een beperkt aantal gegevens wordt bijgehouden. We kunnen zo naar professionalisering en ondersteuning gaan voor leerkrachten.

Er is me gevraagd of dit zou gebeuren met terugwerkende kracht. Evident niet. Als we starten met iets, dan is dat om te starten. Het is uiteraard niet de bedoeling om bepaalde kleine gedragsproblemen erin te stoppen. Het gaat voor mij over zaken die leerlingen tot leren brengen. Er was een professor die zei: 'Oei, oei, oei, het is weer een databank over zorg.' Dit gaat over een databank die een aantal handvaten voor kinderen bevat om hen net beter tot leren te brengen. Het is een zeer interessante databank.

Ouders hebben in alle dossiers toegang tot informatie. Ik ga ervan uit dat veel ouders akkoord zullen gaan dat zaken die ze anders toch nog eens zouden moeten doorgeven, doorgaan naar het volgende jaar of naar de volgende school. Dit wordt de komende weken uitgeklaard.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Als we zoiets lanceren of iets versterken dat al bestaat, is de manier waarop iedereen daarmee om zal gaan heel belangrijk. Als we willen dat het tot planlastvermindering leidt, moeten we erover waken dat het tot planlastvermindering leidt.

Belangrijk is ook om niet te stigmatiseren. Het is misschien minder sexy, maar een term als digitaal leerlingendossier dekt uiteraard ook de lading en toont ook dat de leerling meer is dan enkel zijn dossier. Een paspoort is de identiteit en een leerling heeft uiteraard een bredere identiteit dan enkel zijn dossier.

U hebt zelf ook aangegeven dat privacy belangrijk is. Alle informatie die daarin komt, moet functioneel zijn en zich daartoe ook beperken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het attest voor leerkrachten godsdienst, specifiek leerkrachten islam, in het Vlaams onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, u bent vorige week met het nieuws gekomen dat kandidaat-islamleerkrachten vanaf 1 september verplicht zullen worden om een opleiding te volgen aan een hogeschool. U weet dat ik zelf al heel lang vragende partij ben om zo'n verplichting in te voeren, te meer omdat ik zelf dit thema op de agenda heb gezet. Ik denk dat ik dat ook wel eens mag zeggen. Dat is zeker positief nieuws. Ik weet dat u dit heel veel moeite heeft gekost, dus alle lof daarvoor.

Ik moet ook zeggen dat mijn enthousiasme enigszins werd getemperd toen ik las dat de leerkrachten die vandaag aan de slag zijn, niet worden gevat door deze maatregel. Dat wil dus zeggen dat 650 leerkrachten die vandaag aan de slag zijn en die niet beschikken over het vereiste diploma, nog tientallen jaren op deze manier voor de klas kunnen staan. Ik vind dat teleurstellend. Ik vraag dan ook aan u of u in de toekomst nog plannen hebt om een verplichting voor deze groep mensen op te leggen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Sminate, het is jammer dat u zichzelf lof hebt gegeven, want ik was van plan om te zeggen 'Ere wie ere toekomt want u hebt het op de agenda gezet'.

Ik herinner mij nog zeer goed het debat van een tijdje geleden waarbij we beiden tot de vaststelling kwamen – en dat was de aanleiding voor de maatregelen die nu zijn genomen – dat als je het vereiste bekwaamheidsbewijs als islamleerkracht wil halen, je dit gewoon niet kunt omdat de voorwaarden niet waren bepaald. We hebben dus samengezeten met de Moslimexecutieve om na te gaan op welke manier we die kunnen bepalen zodat we aan jongeren die de opleiding willen volgen, kunnen zeggen dat dit de opleiding is die je moet hebben gevolgd, dat dit de opleiding is om het vereiste bekwaamheidsbewijs te halen.

We hebben daar nu afspraken over gemaakt. Voor mij is het eigenlijk een zeer goede zaak, en uw lof was eigenlijk ook wel terecht omdat dit een doorbraak is. Elke leerkracht die islamonderwijs wil geven, weet nu wat de voorwaarden zijn om het te kunnen doen in de Vlaamse scholen.

De opmerking die u maakt, heeft betrekking op de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen. Eigenlijk hebben dus alle islamleerkrachten in Vlaanderen een lerarenopleiding gevolgd. Maar zoals bij alle vakken is het zo dat je het vereiste bekwaamheidsbewijs kunt hebben, het voldoende bekwaamheidsbewijs of een ander bekwaamheidsbewijs. Voor die groep die zich bevindt in die andere bekwaamheidsbewijzen, zijn er inderdaad vrij weinig voorwaarden. Maar wie aangesteld is met zo'n bekwaamheidsbewijs – en ik hoop dat ik uw ongerustheid een beetje kan wegnemen –, kan nooit worden benoemd en kan dus nooit een vaste aanstelling krijgen, en de school moet ook kunnen aantonen dat er niemand anders beschikbaar is. Als we kijken naar de kansen die er de komende jaren extra zullen worden geboden aan jongeren om het vereiste bekwaamheidsbewijs te halen, kan deze maatregel er wel voor zorgen dat die leerkrachten die nu met die andere bekwaamheidsbewijzen zijn aangesteld, systematisch uit die aanstellingen zullen verdwijnen omdat er natuurlijk niemand anders beschikbaar mag zijn.

Ik kan natuurlijk de regeling inzake de bekwaamheidsbewijzen niet alleen wijzigen voor de islamleerkrachten. Ik moet dat dan voor alle leerkrachten in Vlaanderen doen. Het is een debat dat in de commissie Onderwijs wordt gevoerd. Daarnaast zijn er voor ieder die lesgeeft, ook vormingen. Het is dus niet de enige maatregel die we nemen. Er zijn verplichte bijscholingen en verplichte vormingen. Als ik me niet vergis, staat er morgen een vraag om uitleg geagendeerd in de commissie Onderwijs. Ik zal dan ook toelichting geven. Het is dus geen maatregel die op zich staat, maar die ook nog gepaard gaat met een aantal andere zaken.

Nadia Sminate (N-VA): Het klopt inderdaad dat het een doorbraak is, maar het is een doorbraak voor toekomstige generaties. De leerkrachten die vandaag aan de slag zijn, blijven de kans hebben om voor onze kinderen te staan zonder daarvoor de juiste opleiding te hebben genoten. Beste mensen, dat gaat over 73 procent van de islamleerkrachten wanneer je de groep 'andere' en 'voldoende geacht' samen neemt. Dat zijn mensen met heel diverse achtergronden: dat kan gaan van boekhouder, tot leerkracht talen, tot zelfs slager. Ik ben ervan overtuigd dat onze kinderen meer verdienen. Het gaat over mensen die kinderen begeleiden die hun identiteit nog moeten vormen, en we mogen daar niet voor minder gaan.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Het gaat inderdaad om een grote groep kinderen: 66.000 leerlingen is niet weinig. En daar heeft men natuurlijk heel veel leerkrachten voor nodig. In een-twee-drie een schip volledig van koers doen wijzigen, is natuurlijk niet mogelijk. Vandaar dat er overgangsmaatregelen nodig zijn. Enerzijds een bloemetje voor mevrouw Sminate, die het dossier op de agenda heeft gezet, en anderzijds een bloemetje voor de minister, die in een heel moeilijk dossier, waar vooral via dialoog en overleg resultaten kunnen worden geboekt, stappen vooruit heeft kunnen zetten.

Heel concreet gaan we nu naar die vereiste bekwaamheidsbewijzen. Ik geloof in de uitstroom van de anderen en de instroom van die mensen met een vereist bekwaamheidsbewijs. Ik reken ook op de inspectie, die vorig jaar is versterkt, om mensen die met andere kwalificaties nu voor de klas staan, verder op te leiden, te bekwamen en bij te scholen. Er is sprake van een digitaal leerplatform waar lesvoorbereidingen kunnen worden uitgewisseld nadat ze gepasseerd zijn via de inspectie. Dat is voor al die leerkrachten een grote stap vooruit, en ik denk dat we vooral daarop moeten mikken. Maar het gaat over een grote groep, en we kunnen dan ook niet plots zeggen dat al die andere leerkrachten uit het systeem moeten worden gehaald omdat we dan niet kunnen aanbieden waar men recht op heeft.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, de groep leerlingen die islamitische godsdienst volgen, zal de komende jaren niet afnemen. We moeten daar niet flauw over doen; we moeten maar naar de demografie kijken. De nieuwe instroom van leerkrachten die de juiste opleiding hebben genoten, is belangrijk. Het is een doorbraak. Vanuit mijn fractie hebben mevrouw Brusseel en de heer De Gucht regelmatig op diezelfde nagel geklopt als mevrouw Sminate. De pluim voor iedereen die ermee bezig is geweest, en voor u, minister, die voor de doorbraak hebt gezorgd, is terecht.

U zegt dat er vorming zal worden gegeven. Misschien moet u daar in uw repliek nog even op doorgaan, want wij vinden het wel belangrijk dat die groep actief wordt aangespoord om zich bij te scholen. Het maakt niet uit of dat gebeurt via een dagopleiding, een avondopleiding, een volledige cursus of een groter pakket. Voor ons kan dat pakket niet groot genoeg zijn omdat die leerkrachten een cruciale rol spelen ten aanzien van hun gemeenschap en hun leerlingen. Ik doe dan ook een warme oproep om daar na deze doorbraak verder aan te werken voor de grote groep leerkrachten die nu actief zijn.

Minister Hilde Crevits: Wat die bijkomende vormingen betreft, staat al drie opeenvolgende weken een vraag om uitleg geagendeerd in de commissie Onderwijs die nog niet is kunnen doorgaan. Ik heb de gewoonte om te antwoorden op het forum waar de vraag wordt gesteld, vandaar dat ik er niet verder op ben ingegaan.

Het punt dat u beiden aanhaalt, is terecht. We hebben een extra inspecteur islamitische godsdienst aangeworven, net om op toer te kunnen gaan om overal vormingen te kunnen geven. Khalid Benhaddou doet hetzelfde. Er zijn heel veel vormingsdagen. Mensen hebben ook allemaal een islamitische opleiding gekregen, maar die is in handen van het Executief Moslims België. Het was ook voor mij, mevrouw Sminate, baanbrekend dat nu eindelijk wordt erkend dat een opleiding theologie aan een van onze universiteiten volstaat om islamonderwijs te geven. Voor mij was het elementair dat men dat ook aanvaardt.

U had het net over die 87 procent, maar het zou eigenlijk nog veel meer kunnen zijn, want het was tot nu toe onmogelijk om een vereist bekwaamheidsbewijs te halen.

U hebt twee groepen genoemd, de voldoende en de anderen. De voldoende zijn allemaal leraren, ze hebben allemaal een lerarenopleiding gevolgd. Dit wil ik toch even meegeven. Ze zijn goed opgeleid.

Sinds kort kun je aan bijna alle hogescholen ook leerkracht islam worden. Dat is een enorme vooruitgang. Vergelijk het met tien jaar geleden, toen was dat bijna nergens mogelijk. We maken het dus echt wel kwalitatiever en degelijker. Ik neem vanuit de hogescholen dat ze inspanningen zullen doen om te participeren aan de nascholingen en vormingen van de leerkrachten. Dat is ook van belang omdat, als we de expertise hebben aan onze hogescholen, we alle islamleerkrachten en scholen heel gemakkelijk ondersteuning kunnen aanbieden.

Tot slot, in het kader van het decreet dat we hebben goedgekeurd, zijn er extra mogelijkheden gepland voor de directeurs van scholen om in de klas na te gaan of het onderwijs kwalitatief wordt gegeven. Vroeger was dat ook niet mogelijk. Bovendien houdt onze inspectie heel specifiek toezicht. Er gebeuren ook gezamenlijke inspecties – de inspectie islam en de gewone inspectie – net om die kwaliteit omhoog te halen. Het is dus alle hens aan dek om die kwaliteit te verbeteren. Ik hoop dat u mij wat vertrouwen geeft om ook op de andere punten voort te werken. Ik kan niet alles wat zo lang verwaarloosd is geweest, in één dag herstellen. Ik doe mijn best.

Nadia Sminate (N-VA): Collega Kennes, ik hoor u zeggen dat u rekent op de uitstroom van die leerkrachten met een ander diploma. Dat is ook zo, maar mijn bezorgdheid is net dat dat veel te lang zal duren. Gemiddeld zal dat nog tientallen jaren duren. Ik treed veeleer collega De Ro bij, die zegt dat we moeten gaan voor een doorgedreven opleiding van die mensen. Een dagopleiding volstaat niet.

Minister, ik blijf hopen dat u met de Moslimexecutieve tot een vergelijk komt, dat de leerkrachten die vandaag aan de slag zijn, op de een of andere manier zullen worden verplicht om die opleiding te volgen. Geef hun desnoods meer tijd om dezelfde opleiding als de kandidaat-leerkrachten te volgen, maar verplicht hen ten minste om het te doen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 16.29 uur.

– De vergadering wordt hervat om 16.40 uur.

– Peter Van Rompuy, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid

– 1450 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6

VOORSTEL VAN DECREET van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken en Anke Van dermeersch houdende invoering van een recht op kinderbijslag naar Deens model

– 542 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en het voorstel van decreet van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken en Anke Van dermeersch houdende invoering van een recht op kinderbijslag naar Deens model.

Het voorstel van decreet werd door de commissie verworpen.

Bij mail van 26 maart 2018 hebben de heren Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Tom Van Grieken en mevrouw Anke Van dermeersch verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform de artikelen 62, punt 3, en 68, punt 8, van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking van het voorstel van decreet.

De volksvertegenwoordigers die voorstander zijn van het aanvatten van de bespreking van het voorstel van decreet, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

De bespreking van het voorstel van decreet wordt aangevat.

Dames en heren, ik stel voor de algemene besprekingen van het ontwerp van decreet en van het voorstel van decreet samen te voegen tot één enkele algemene bespreking.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Ik wijs de vergadering ten slotte nog op de reflectienota die de heer Bart Van Malderen heeft ingediend op het ontwerp van decreet.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik vermoed dat er vertrouwen wordt gegeven aan de verslaggevers.

Collega's, hier staan we terug, maar voor de finale bespreking en ook de laatste kans om het ontwerp van decreet bij te sturen. Er zijn vandaag in Vlaanderen wellicht zo'n 50.000 vrouwen zwanger. Ik kan er wat naast zitten, maar dat is het ongeveer. Die 50.000 mensen zijn vooral bezig met gezond zijn en de hoop een gezond en gelukkig kindje op de wereld te zetten, maar dat is natuurlijk de

eerste generatie die in dit nieuwe systeem zal komen, de eerste ploeg van kinderen die onder de nieuwe kinderbijslag zullen vallen.

Een belangrijke vraag die dan wordt gesteld, is: wat betekent dat nu voor die kinderen? Als het het eerste kindje is van een gezin, wat voor een groot deel van die mensen zo is, dan valt het volledig onder dat nieuwe systeem. Dan is de vraag: gaan ze erop vooruit, gaan ze erop achteruit? Ik denk dat dat een vraag is die we vooral moeten bekijken vanuit een armoedeperspectief. We moeten bekijken of mensen door deze kinderbijslag betere kansen in het leven zullen hebben. Zullen hun kinderen een betere start hebben in het leven? Zullen ze op een betere manier starten en zullen we dus ook minder kinderarmoede hebben?

Dan moeten we vaststellen dat er een verbetering is voor die kinderen die in de nieuwe gezinnen komen, dat er wellicht een vooruitgang is van 1,2 procentpunt voor de gezinnen, en van 1,5 procentpunt. Daar moeten we blij mee zijn. Daar werd heel enthousiast op gereageerd vanuit de meerderheid, zo van 'kijk eens wat wij doen aan de kinderarmoede, men gaat 1,5 procentpunt vooruit op kind-niveau'. Vanuit de oppositie hebben we daar kritiek op gegeven vanaf het moment dat de conceptnota er was. We hebben gezegd dat dat niet genoeg is. Dit gaat om een budgetpost van meer dan 3 miljard euro. Dat is een gigantisch bedrag. Met 3 miljard euro moet je een impact hebben die heel significant is, vooral omdat dit een Vlaamse Regering is die heeft beloofd om de kinderarmoede te halveren. Dat gaat niet over 1,2 procentpunt. Dat gaat over het halveren van de kinderarmoede. Dat kan op vele manieren, maar een instrument daarbij is die kinderbijslag, zeker een instrument dat meer dan 3 miljard euro bedraagt. Wij van Groen waren daar ontgoocheld over op het moment van de conceptnota, en tot op vandaag, met alle tussenstappen die er zijn, blijven we ontgoocheld, omdat die impact te beperkt is.

Minister, nu besef ik dat u niets zult wijzigen omdat het een kritiek is vanuit de oppositie, maar ik wil u erop wijzen dat het niet alleen kritiek van de oppositie is. Er is een armoedetoets gebeurd, uiteindelijk wel. Dat is ook moeten worden gevraagd. Daarbij is deskundigen om hun mening gevraagd. Ik wil een paar zinnen voorlezen van wat niet de oppositie vindt, maar wat de deskundigen vinden van het armoede-effect van deze kinderbijslag.

De reactie van de deskundigen op de daling van de kinderarmoede met 1,5 procentpunt luidt als volgt: "De impact is zeer beperkt, voor eenoudergezinnen zeer beperkt, voor grote gezinnen is er totaal geen verbetering. Het gaat enkel om globale vaststellingen. We hebben geen zicht op wat het voor deelgroepen betekent, voor mixgezinnen. Dus mogelijk zullen er zelfs gezinnen zijn voor wie de situatie achteruitgaat." Het gaat dan om die daling met 1,5 procentpunt.

Volgens de Vlaamse Regering gaat het niet enkel om het totaal aantal kinderen dat uit de armoede geraakt, maar ook om de armoedekloof. Hoe ver zitten kinderen ervan af om effectief uit de armoede te geraken? Die kloof wordt kleiner. Dat klopt. Op een kloof van 200 euro gaat het om 28 euro.

Minister, u kent het standpunt van Groen. Voor ons is dat onvoldoende en moest de lat hoger liggen. De deskundigen zeggen hierover het volgende: "Enkele euro's winst, maar nog vele tientallen euro's verschil met de armoedegrens. Dit toont aan dat het armoedebestrijdend effect te beperkt is." De deskundigen be-treuren weerom dat enkel de nuloptie en de gekozen optie zijn berekend en dat geen alternatieve denksporen zijn berekend. Ze noemen dit een gemiste kans.

Dit is bikkelharte kritiek. De armoedetoets toont aan dat dit onvoldoende is. De reden waarom we met betrekking tot elk ontwerp van decreet een armoedetoets uitvoeren, is net omdat we de vinger aan de pols willen houden. We willen de Vlaamse Regering erop wijzen dat ze hierbij moet stilstaan bij elke stap die ze zet.

U hebt misschien de decretaal verplichte armoedetoets uitgevoerd, maar u hebt er te weinig rekening mee gehouden en u hebt de impact te weinig bijgestuurd. U kunt zeggen dat dit niet klopt, maar u hebt zelfs niet geprobeerd een alternatief model te maken. Dat neem ik u misschien nog het meest kwalijk. U hebt geen alternatieve denksporen op tafel gelegd. De deskundigen zeggen dit ook. U hebt niet nagekeken wat het zou geven de sociale correcties op een andere manier door te voeren of wat het zou betekenen de universele toeslag van 160 euro een beetje te laten dalen om iets meer gerichte toeslagen te kunnen geven. Wat zou dat betekenen? Het is niet berekend. We weten het niet. We hebben vandaag een optie, namelijk de optie waarvoor de Vlaamse Regering heeft gekozen. U hebt, als met paardenkleppen op, geweigerd een of ander alternatief denkspoor te bekijken. Dat is heel jammer, want vandaag zal het Vlaams Parlement beslissen over de manier waarop de komende decennia een bedrag van meer dan 3 miljard euro zal worden uitgegeven. De impact op de armoede is te beperkt.

Minister, armoede is niet het enige punt waarover u te weinig informatie hebt. U hebt te weinig onderzocht en u hebt te weinig cijfers. U weet niet wat het voor veel deelgroepen betekent. Heel wat van die 50.000 vrouwen die nu zwanger zijn, hebben al een of meerdere kindjes. Dat worden dan de combinatiegezinnen of mixgezinnen, zoals ze nu worden genoemd. Dat zijn gezinnen met kinderen die onder het oud systeem vallen en een kind in het nieuw systeem. Wat dit voor hen betekent, weten we niet. Het is niet berekend.

De Gezinsbond heeft dat wel gedaan. U hebt kritiek gegeven op de cijfers van de Gezinsbond. Dat is natuurlijk gemakkelijk, maar u hebt zelf geen cijfers gegeven. U kunt kwaad zijn op de oppositie omdat we dit betreuren, maar het gaat niet enkel om de oppositie of om de armoede-experts.

De Raad van State heeft ook verklaard dat er te weinig gegevens zijn en dat er een probleem is met het decreetgevend werk. De Raad van State maakt zich niet enkel zorgen omdat er te weinig cijfers zijn, maar vreest ook dat er een ongelijkheid zal komen. De grondwettelijke rechten van een specifieke groep, de mensen die nu volop in gezinsuitbreiding zitten, worden mogelijk geschonden.

In de memorie van toelichting staat dat u dit weet, maar dat een bijpassing ons 300 miljoen euro zou kosten. Dit cijfer komt redelijk uit de lucht gevallen, maar het betekent wel dat u nu een bom van 300 miljoen euro onder de volgende Vlaamse regeringen legt. Groen krijgt mails van ouders die zich gedupeerd voelen. U krijgt die mails ongetwijfeld ook. Veel ouders voelen zich hier ongemakkelijk bij. Indien die ouders naar het Grondwettelijk Hof stappen, bestaat het risico dat het Grondwettelijk Hof beslist dat hun rechten zijn geschonden en dat u dat bedrag van 300 miljoen euro alsnog zult moeten benutten om die mensen een bijpassing te geven.

Ik vind dat u van in het begin een goed en sluitend systeem moet maken. U moet dat berekenen. U moet dat kennen en niet met een onzekerheid zitten. U mag niet de kans lopen dat de volgende Vlaamse Regering 300 miljoen euro zal moeten ophoesten omdat u nu geen berekeningen maakt over de impact van een nieuw systeem op gezinnen die met de voeten in twee verschillende systemen staan.

Een andere opmerking is dat dit budgetneutraal zou zijn. We zouden niet meer geld aan kinderbijslag uitgeven. De enveloppe moest budgetneutraal zijn. We kunnen discussiëren over cijfers en komma's, maar we kunnen er niet over discussiëren dat niet een, maar twee indexsprongen op de kinderbijslag van de huidige kinderen zijn doorgevoerd om dit systeem waar te maken.

Dat betekent dat er 140 miljoen euro wordt bespaard op de huidige kinderen, die al bestaan en die in het oude systeem zitten. En dat is volgens de Gezinsbond nog een onderschatting. We hebben dat bedrag nodig om het nieuwe systeem te

financieren. Je kunt dat budgetneutraal noemen, maar het is natuurlijk wel een besparing op de kap van de huidige kinderen, om een systeem in gang te zetten dat misschien te duur is.

Minister, ik heb nog een laatste opmerking. Dit systeem moest eenvoudiger zijn. Dat was een van de belangrijkste kritieken en een van de engagementen van de regering. Een aantal zaken zijn eenvoudiger – ten goede of niet, moet nog worden bekeken. Maar met die vereenvoudiging slopen een aantal systemen binnen die heel raar zijn. Zo zal je vanaf nu – houd u vast! – als je een kindje hebt dat naar de crèche gaat, en het gaat om een crèche uit de zogenaamde trap 1 van het subsidiesysteem, per dag een klein supplementje op je kinderbijslag krijgen. Als je kindje niet naar de crèche gaat of naar een crèche met een ander subsidiesysteem, dan niet. Leg dat maar eens uit aan ouders. Ouders begrijpen dat niet. Minister, als u de kinderopvang wilt versterken, wat ik denk dat u moet doen, dan moet u dat niet doen met het geld van de kinderbijslag maar met het geld van de kinderopvang. Die pot mag ook worden versterkt. Zo kan het helder worden. Zo kan er een duidelijke financiering zijn. De omweg die nu wordt gemaakt, maakt het systeem complex en onduidelijk en vooral niet eenvoudiger.

Hetzelfde geldt voor de kleuterparticipatie. Dat was een trofeetje van de collega's van Open Vld: ouders zouden en moesten hun kinderen naar de kleuterschool sturen en zouden daarvoor een supplement krijgen. Voor alle duidelijkheid: ik ben er absoluut voor gewonnen dat we kinderen stimuleren om naar de kleuterschool te gaan. Daarop moeten we inzetten, dat is ongelooflijk belangrijk. Het percentage ligt hoog: we zitten nu rond de 95 procent. Het werk om die laatste 5 procent naar de kleuterschool te krijgen is enorm. Uit hoorzittingen met experts blijkt dat niemand een studie kan bedenken waarin het systeem dat hier wordt bedacht positief wordt beoordeeld. Ze zeggen allemaal dat ze achter die doelstelling staan, maar het middel om tot die doelstelling te komen is niet het juiste. Er zijn andere instrumenten, met brugfiguren enzovoort, die wél werken en die zouden moeten worden versterkt. Maar dit systeem is niet het juiste. Maar goed, er moest een politiek compromis zijn en er wordt op die manier een ingewikkeld systeem toegevoegd aan de kinderbijslag. Dat begrijpen we niet.

Minister, ik sluit af. Met een audit gingen we bekijken hoe we dat gaan uitbetalen. Hoe gaan we ervoor zorgen dat de mensen hun kinderbijslag kunnen ontvangen? Dat systeem zou via de kinderbijslagkassen gaan. Een audit heeft onderzocht wat het beste is. Is het zoals nu het beste, met verschillende uitbetalingssystemen waarbij iedereen in functie van zijn werkgever bij een bepaalde kas kan gaan? Of gaan we dat tot één systeem samenbrengen, aangezien ieder kind dezelfde rechten heeft en er geen enkele differentiatie mogelijk is? Het maakt niet uit of je bij kas A of bij kas B gaat. Je recht is je recht en dat is overal hetzelfde. Gaan we dat samenvoegen of gaan we dat beperken? De audit wees uit dat het ettelijke miljoenen euro zal besparen, ettelijke miljoenen euro die we zouden kunnen gebruiken om rechtstreeks aan de kinderen te geven. We zien dat met het decreet een stap wordt gezet en dat er een aantal worden gefuseerd. Maar het blijft beperkt tot vijf. Waarom vijf? Waarom niet acht of twee? Dat is onduidelijk. Er moeten ook daar weer politieke compromissen zijn, die het systeem te duur en wellicht ook te ingewikkeld maken.

Minister, de conclusie is dat we met Groen van bij de start met u in discussie zijn gegaan. We hebben een alternatief op tafel gelegd, een alternatief dat de kinderarmoede zou halveren. We hebben voorstellen gedaan en we hebben amendementen ingediend. We hebben vastgesteld dat het vandaag ingediende ontwerp van decreet bijna onveranderd de uitvoering van de conceptnota is. We hebben vastgesteld dat de bereidheid om bij te sturen en bij te leren er niet was. We hebben vastgesteld dat de vele experts die werden geconsulteerd niet werden gehoord, en dat er een cherrypicking is gebeurd in wat ze hebben gezegd. Vandaag hebben

we een kinderbijslagmodel van meer dan 3 miljard euro, dat niet eenvoudig is, dat niet de kinderarmoede op een heel sterke manier doet dalen, en dat er niet voor zorgt dat de kosten voor de opvang van kinderen sterk wordt ondersteund. Ik betreur dit. Met Groen zullen we dit ontwerp van decreet niet mee goedkeuren.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, als er voor iedereen één ding duidelijk is, dan wel dat het oude kinderbijslagmodel complex was en niet voorzag in toereikende uitkeringen.

De basisbedragen bedroegen 92 euro voor een eerste kind, 170 euro voor een tweede kind en 254 euro vanaf een derde kind. Dat is aantoonbaar niet-kosten-dekkend en het is niet logisch dat het bedrag het laagste was wanneer de kosten het hoogste zijn. Daarenboven kende het oude systeem maar liefst 19 verschillende uitbetalingskassen.

Door de zesde staatshervorming werd de kinderbijslag overgeheveld en heeft de Vlaamse Regering een systeem uitgewerkt dat op 1 januari 2019 in werking treedt. Een aantal gezinnen zullen dus zowel van het oude als van het nieuwe model gebruik moeten maken. Daar wringt al het eerste schoentje. Volgens berekeningen van de studiedienst van de Gezinsbond zal wie vanaf 2019 een groot gezin wil, minder kindergeld krijgen. Maar ook de zogenaamde combinatiegezinnen die nu al een kind hebben en er nog een bij krijgen vanaf 2019, verliezen.

Ik geef een voorbeeld. Een gezin heeft nu al een kind. Daarvoor krijgt het 92 euro van de oude regeling. In 2019 krijgt het een tweede kind. Aangezien dat onder de nieuwe regeling valt, krijgen de ouders 160 euro en dus niet de 170 euro met leeftijdsbijslag uit het oude systeem. In totaal kan het verschil oplopen tot 11.000 euro aangezien we een termijn hebben van het eerste levensjaar tot 22 jaar.

Als algemeen uitgangspunt pleit het Vlaams Belang voor een aanpassing volgens de behoeften van het hedendaagse Vlaamse gezin, waarbij elk kind als gelijkwaardig wordt beschouwd. Onafhankelijk van het inkomen of beroepsstatuut van ouders moet het bedrag voor elk kind in een identieke situatie hetzelfde zijn.

Meer concreet hebben we het ontwerp beoordeeld volgens vier concrete punten die wij vooropstellen. We stellen ten eerste voor om de eerste drie kinderen 250 euro uit te keren omdat gezinnen voor de eerste drie kinderen volgens ons een gezinsbonus verdienen. De kosten zijn volgens ons het hoogste voor de eerste drie kinderen. Alle sociale toelagen en de schoolpremie blijven voor ons behouden. Ten tweede gaat het nieuwe stelsel slechts in voor nieuwgeboren kinderen. Aan onder het huidige stelsel verworven rechten wordt niet geraakt. Ten derde moet de overheid volgens ons steeds gerechtigd zijn om de uitkering voor bepaalde duur stop te zetten. Wij vinden dat de kinderbijslag ook een instrument zou moeten zijn om ouders te responsabiliseren. Ten vierde kan een vereenvoudiging bestaan uit een vervanging van alle stelsels door één systeem en de verschillende uitbetalingskassen door één sociaal overheidsloket.

Als we nu het ontwerp nader bekijken, kunnen we vaststellen dat het door de Vlaamse Regering voorgestelde model eenvoudiger en transparanter is geworden. De afslanking van het aantal private uitbetalingsfondsen is volgens ons wel een stap in de goede richting. De zorg voor kinderen met een handicap, pleegkinderen en wezen en de automatische koppeling met de schooltoelage zijn een goede zaak. Maar de Vlaamse Regering heeft de kans niet gegrepen om de kinderbijslag voor te behouden voor wie heeft bijgedragen aan de opbouw van de sociale zekerheid. Met andere woorden, iedereen geniet hier in ons land vanaf dag 1 van de volledige sociale zekerheid, met alle uitkeringen van dien.

Daarenboven mag in theorie een kind niet in het buitenland studeren of gedomicilieerd zijn om recht te hebben op kinderbijslag, maar er zijn tal van uitzonderingen op de verblijfsvoorwaarden waardoor kinderbijslag wordt betaald aan in het buitenland verblijvende kinderen van EU-burgers en van onderdanen van landen waarmee België een bilateraal verdrag heeft afgesloten. Op basis van mijn schriftelijke vraag bleek dat in 2016 er 103 miljoen euro kinderbijslag naar het buitenland is geëxporteerd, met een forse toename in Roemenië en Bulgarije. Het is duidelijk dat door deze verdragen gebruik wordt gemaakt van onze sociale zekerheid.

Het Vlaams Belang wil daarom die bedragen aanpassen aan de levensduurte in de landen van herkomst of bij voorkeur de bilaterale verdragen opzeggen.

Ook kinderbijslag aan vluchtelingen, asielzoekers, is op twee jaar tijd verdubbeld. Op basis van een vraag van collega Chris Janssens bleek dat er in 2014 17,5 miljoen euro werd uitgekeerd aan kinderen van asielzoekers. In 2016 is dat al opgelopen tot 33,4 miljoen euro.

Daarom wil ik ten slotte, voorzitter, ook ons eigen voorstel toelichten. Het voorstel van decreet dat het Vlaams Belang heeft ingediend, is niet nieuw. Dat geven wij ruiterslijk toe. Het is namelijk eerder door de N-VA verkeerdelijk in de Kamer ingediend door Kamerlid Sarah Smeyers. Het Vlaams Belang heeft de tekst van dit N-VA-voorstel overgenomen om vooral geen argumenten te geven aan de N-VA waarom ze dit voorstel niet zouden kunnen steunen. Want over het principe zouden we het eens moeten zijn: men moet een bijdrage leveren vooraleer men rechten kan opbouwen via onze sociale zekerheid.

Het voorstel van decreet streeft naar een hervorming van het kinderbijslagstelsel naar Deens voorbeeld door het werkelijke en wettige verblijf in België te koppelen aan het bedrag dat de rechthebbende toekomt. Dat is nodig om het verzekeringsprincipe van de sociale zekerheid in stand te houden, gelet op de ongeziene internationale migratiestromen uit bijvoorbeeld het Midden-Oosten, uit delen van Afrika en uit het oosten van Europa.

In 2017 zijn in de 28 EU-lidstaten 707.000 asielaanvragen ingediend. België was in 2017 goed voor een kleine 20.000 asielaanvragen. Het welvaartsverschil tussen Europa en een groot deel van de wereld maakt dat wereldwijd mensen de ambitie hebben om naar Europa te migreren. Welvaart en onze sociale zekerheid werken als een magneet op potentiële migranten over heel de wereld. Het maakt van ons land een te grote aantrekkingspool en zorgt voor een te grote toevloed aan gelukszoekers.

Het voorstel van decreet is gebaseerd op het Deense model. Nieuwkomers hebben er tijdens hun eerste verblijfsjaren geen volledige toegang tot sociale voorzieningen. Een sociaal verzekerde krijgt na één jaar aangetoond en wettelijk verblijf recht op 25 procent van de volledige bijslag. Na twee jaar is dat 50 procent en na drie jaar 75 procent. Na vier jaar aangetoond en wettelijk verblijf heeft men recht op het volledige bedrag. Het verblijf hoeft trouwens niet onafgebroken te zijn. Op deze wijze worden uniforme toekenningsvoorwaarden gecreëerd voor alle ingezetenen, zonder discriminatie.

Dit voorstel van decreet is een eerste stap in de gewenste evolutie in de richting van het Deense model, dat nieuwkomers niet meteen alle sociale rechten toekent.

Zoals reeds gezegd, hebben wij bewust de lat laag gelegd en het N-VA-voorstel overgenomen. Ten gronde zijn we immers van mening dat vreemdelingen hier minstens zeven van de acht voorgaande jaren legaal moeten hebben verbleven en eerst drie jaar moeten hebben bijgedragen aan de welvaartstaat. Wie niet aan deze voorwaarden beantwoordt, heeft slechts recht op beperkte hulp.

Maar we beseffen dat daarvoor wellicht geen meerderheid kan worden gevonden. En daarom doe ik nog eens de ultieme oproep aan vooral de N-VA-collega's om zich niet te verstoppen achter een zogenaamd draagvlak door zich te nestelen in het centrum en dus vooral geen standpunt te moeten innemen. Kies voor één keer voor de principes, die trouwens door jullie zelf zijn opgetekend. Toon aan de bevolking dat het u menens is wanneer voorstellen van het gezond verstand hier ter stemming liggen. Vandaag hoop ik op het gezond verstand van de N-VA. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Collega's, bij haar aantreden toonde deze Vlaamse Regering zich heel ambitieus op alle vlakken. Ook inzake de inkanteling van de nieuwe bevoegdheden die met de zesde staatshervorming overgekomen waren, heeft ze niet getalmd. Hetgeen nu voorligt, de inkanteling van de kinderbijslag, heeft ze onmiddellijk met twee handen vastgegrepen om van die overheveling ook gebruik te maken om de kinderbijslag te hervormen en te herdenken, iets wat in dertig jaar niet gebeurd was. Bovendien is ook niet geraakt aan het budget van de kinderbijslag, in tegenstelling tot andere bevoegdheidsdomeinen, waar budgetten gesnoeid zijn – er is sprake van snoeien om te bloeien. Maar hier is niet bespaard, collega Van den Brandt. Er is weliswaar twee keer een indexsprong gebeurd, maar er is niet bespaard. In reële termen is het budget dus hetzelfde gebleven.

Elke Van den Brandt (Groen): Er is niet bespaard, zegt u, omdat het totale budget hetzelfde blijft. Nu, het is wel een realiteit dat ieder kind dat vandaag al geboren is, twee indexsprongen heeft. En dat betekent 90 euro per kind. Dat is een stevig bedrag. Dat is 140 miljoen euro dat de huidige groep kinderen moet afstaan om het nieuwe systeem in gang te zetten. U mag dat geen besparing noemen, ik noem het minstens een verschuiving. Maar voor de kinderen die er vandaag zijn, is dit wel degelijk een verminderd budget, en dus een besparing op hun gezinsinkomen.

Peter Persyn (N-VA): We hebben die discussies al vaak gevoerd. U hebt zelf mee die onzalige zesde staatshervorming goedgekeurd. Dat was geen ezelsdracht, dat was een olifantendracht. Dat heeft een miskleun gebaard. Wij hebben daar nooit voor geopteerd, maar we hebben dat consequent mee uitgevoerd. Hier is volgens ons niet bespaard.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik wil niet zo ver gaan om de minister van Begroting te vorderen in dit debat, maar toch twee dingen, collega. Als u heel nadrukkelijk zegt, tot twee-, driemaal toe, dat hier niet bespaard is, dan heb ik twee vragen. Werd in de communicatie rond de twee begrotingen, in welk kader deze niet-indexering gebeurde, deze operatie gerangschikt onder de besparingen? Mijn geheugen zegt mij dat dat wel zo was. Ten bewijze daarvan is minister Vandeurzen hier ook een aantal keer komen vertellen dat die besparing nadien wel zou worden teruggezet in het systeem – in het systeem, maar niet in de portefeuille van individuele gezinnen die er wel degelijk door getroffen zijn.

Mijn tweede vraag is een gelijklopende vraag. Daar kan het begrotingsdocument op nagekeken worden. Is de inflatie, en bijgevolg de indexeringen, bij de opmaak van die begroting meegenomen als erkende kostendrijver? Als dat wel zo is, wat ik ten stelligste geloof, dan is dit wel degelijk een besparingsoperatie.

Het is een dubbel bewijs, collega, dat uw stelling dat hier niet bespaard is, niet klopt.

Peter Persyn (N-VA): Ik ga door, collega's. De hervorming is volgens een aantal principes gebeurd. Een eerste belangrijk principe is dat de rechten van het

kind centraal staan in deze hervorming, en niet in eerste instantie, collega's, de armoedebestrijding bij kinderen. Een tweede principe is de vereenvoudiging. Een derde principe is meer flexibiliteit in het systeem.

Het eerste principe is dus inzet op de rechten van het kind zelf. De rangtelling zoals we die in het verleden kenden, hield geen maat meer. Het tweede kind was meer waard, een derde kind dat er nog bij kwam, ook. Het basisbedrag is vastgelegd op 160 euro, voor alle kinderen, ongeacht de gezinssituatie. Elk kind gelijk.

Dat is een betrekkelijk hoog bedrag. Het had nog hoger kunnen zijn, maar er zijn afwegingen gemaakt, vooral ook om meer sociale toeslagen te kunnen doen. Dat breed basisrecht wordt voor alle kinderen gehanteerd, ook voor kinderen van nieuwkomers die hier aanvaard en erkend zijn. Als mensen op onze bodem kinderen hebben of krijgen, dan vindt onze partij, die een partij is met een groot en sociaal hart, dat ze ook recht hebben op een correcte ondersteuning, zeker in de eerste levensjaren.

Jonge, startende gezinnen kijken tegen heel wat hoge kosten aan. Vaak ligt ook het gezinsinkomen nog laag. Dat evolueert met de tijd en rijpere gezinnen hebben een veel groter besteedbaar inkomen. Daarom geven we graag juist die jonge gezinnen een extra steuntje.

Vertrekkend vanuit de rechten van het kind, willen we ook extra inzetten op kinderen met extra zorgnoden: wezen, halfwezen, kinderen met een handicap, pleegkinderen en kinderen die opgroeien in een gezin met een heel laag inkomen. Sociale correcties zijn driemaal hoger dan in het vorige systeem.

De toeslagen voor kinderen met een handicap zijn behouden. Het systeem is pas in 2003 herzien, en dat was een goede hervorming. Er is wel ruimte voor verbetering. Dat is in discussies in de commissie en in het plenum aan bod gekomen. Mevrouw Van den Brandt heeft er al naar verwezen, we moeten maximaal inzetten op die automatische rechtentoekenning – daarvoor dient IT – zodat mensen niet achter het net vissen.

De N-VA – en ik kijk naar mijn collega Parys – vroeg extra ondersteuning van pleegouders. Er is een extra toeslag voor gezinnen die zich over pleegkinderen ontfemen. Ook het systeem van de wezentoeslag werd aangepast.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Als er zaken gezegd worden die naar mijn gevoel fout zijn, heb ik daar wel moeite mee. U zegt dat het goed is dat pleegouders extra ondersteund worden. We hebben vanuit de betrokken organisaties de expliciete opmerking gekregen dat niet het volledige bedrag van de kinderbijslag aan de pleegouders moet worden gegeven. Het is goed dat pleegouders kinderbijslag krijgen. Ze hebben daar ten volle recht op. Het is evenwel ook belangrijk de oorspronkelijke ouders een deel van de kinderbijslag te geven, want dat is van belang voor de band met het kind en om een aantal zaken mogelijk te maken. Daar is niet op ingegaan. Het is dus niet correct de zaken zo voor te stellen dat dit perfect beantwoordt aan de vragen van de pleegzorgorganisaties.

Peter Persyn (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, daarover verschillen we van mening. Het is het ene voorstel tegen het andere, en ze hebben allebei hun waarde. Door deze meerderheid is er geopteerd voor deze formule.

Het is hier ook al vaker gezegd dat de kinderbijslag voor ons niet in de eerste plaats een instrument is tegen kinderarmoede, maar wel een financiële ondersteuning van gezinnen met kinderen, en voor ons zijn alle kinderen daarin gelijk.

De minister heeft het ook al toegelicht. We streven daarin naar een breed draagvlak en we willen de solidariteit niet ondergraven.

Mevrouw Van den Brandt, u vermeldt altijd de procentpunten, maar zelfs in het nieuwe systeem is er toch een significante daling, zowel voor de nieuwe als voor de bestaande gezinnen. Die discussie is al gevoerd, en dan belanden we in een semantische discussie over proportionele en absolute procentpunten, maar er is wel een duidelijk aantoonbare verbetering. Mevrouw Schryvers zal daar straks misschien nog iets over zeggen, maar ik noem hier de participatietoeslag, de kinderopvangtoeslag en de kleutertoeslagen. Sommige daarvan hebt u geminimaliseerd. Daarbuiten is ook de taxshift gebeurd. We zetten in op extra jobcreatie en we denken dat dat de hefboomen zijn om jonge gezinnen en hun kinderen uit de armoede te halen.

Ik kom tot het tweede principe, de tweede as van de ambitie van deze meerderheid, de vereenvoudiging. De heer Depoortere heeft er ook al naar verwezen. Het was een ratjetoe, een kluwen geworden. Er is telkens, naarmate er vorderingen waren in het systeem, een bijgebouw geplaatst, zoals dat wel vaker met de Belgische koterijen gebeurt. Zo zaten we op den duur met meer dan 750.000 verschillende toeslagen, nomenclaturen, en dertien uitbetalingsactoren. Deze meerderheid koos resoluut voor vereenvoudiging. Het is een compromis, akkoord. Er blijven vijf uitbetalingsactoren over, vier private en een overheidsactor, van ambtswege, die wel hun expertise en knowhow zullen samenbundelen en zullen samenwerken via één gezamenlijk IT-platform.

Natuurlijk wil de burger weten wat dat voor hem concreet zal inhouden, voor elke individuele situatie, zeker voor de zogenaamde combinatiegezinnen, of mixgezinnen, de gezinnen met kinderen in het oude en in het nieuwe systeem. Los van individuele simulaties, die nu al worden aangeboden door de Gezinsbond en die wellicht, hopelijk, via Kind en Gezin en via de verschillende uitbetalingsactoren kunnen worden opgevraagd, is zeker dat voor alle gezinnen die nu al kinderbijslag ontvangen, er geen gezinnen op achteruit zullen gaan. Integendeel, er is zelfs marge voor vooruitgang, want de toeslagen die ik net genoemd heb – de schooltoeslagen, de selectieve participatietoeslagen, de kleutertoeslagen – zullen, los van het socioprofessioneel statuut van de ouders, onmiddellijk, per 1 januari 2019, worden toegepast. De minister heeft het ook al gezegd: we moeten ons hoeden voor de momentopnames die nu ook in de media komen. Gezinnen zijn dynamische systemen. Dat is geen momentopname zoals een eenjarig bilan dat bij de boekhouder wordt opgevraagd. Dat zijn fluïde systemen. De toekomst zal het uitwijzen. Het moet gemonitord worden, maar het is veel flexibeler dan de momentopnames die nu in de media worden opgevoerd.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik heb moeite met de manier waarop u er vlot overgaat: 'Dat is fluïde, dat evolueert over de tijd.' Er zijn 50.000 mensen die momenteel een kindje verwachten. Het aantal gezinnen dat wellicht in de twee systemen zit, werd door de Gezinsbond op 37.000 gezinnen geschat. Dat is geen kleine groep. Dat zijn 37.000 gezinnen die mogelijk een kind in beide systemen hebben. U zegt: we gaan moeten monitoren wat het betekent. U moest op voorhand berekenen en becijferen wat het betekent. Het is toch ongezien dat we een systeem in voege gaan zetten maar de simpele vraag van die groep mensen, van 37.000 gezinnen, wat dat voor hen betekent, gaan we monitoren, dat weten we niet. Dat is trouwens niet alleen een opmerking van mezelf. Het is een opmerking van de Raad van State, die stelt dat dit onvoldoende onderzocht is. Het is een opmerking van de experts, een opmerking die van alle kanten kwam. Er is een heel grote groep mensen. U zegt dat niemand erop achteruit gaat. Wel, u weet dat niet, want u hebt het niet berekend, we hebben er geen cijfers over.

Peter Persyn (N-VA): Als u zegt dat er geen exacte cijfers zijn, dan houdt uw bewering ook geen stand. We gaan zien.

Elke Van den Brandt (Groen): Het is aan de regering om die cijfers te vragen! Experts wilden die geven, maar ze moeten de opdracht krijgen om die cijfers te berekenen.

Peter Persyn (N-VA): De toekomst zal het uitwijzen. Wij maken ons sterk – we hebben het ook door onafhankelijke academici tegen het licht laten houden – dat er een wezenlijke vooruitgang zal zijn. Inderdaad, er zullen altijd wel casussen zijn, zowel particulier momentaan als op termijn groepen, waarvoor we zullen moeten bijsturen. Dat zullen we zien, maar in de ideale der werelden, en als we alle parameters konden beheersen – want u hebt wel vaker dergelijke wishfullthinking-modellen –, is alles op voorhand te regelen. Maar dat is in de realiteit niet zo.

Een derde principe is flexibiliteit, het soepeler inspelen op veranderingen. Zoals gezegd waren we beland in een heel complex, onoverzichtelijk systeem. Wij willen inzetten op meer flexibele instrumenten. Enerzijds speelt ook de emancipatie van de deelstaten, die elk hun eigen accenten willen leggen, mee – wij hebben onze keuzes gemaakt – maar ook een aantal maatschappelijke ontwikkelingen inzake de gezinsvorming. Om te beginnen zal de uitbetalingsactor niet langer door de werkgever worden aangeduid, maar door de gezinnen worden gekozen, na een carenzperiode van een jaar. Gezinnen zijn immers geëvolueerd naar kleinere eenheden met tweeverdieners, naar nieuw samengestelde gezinnen met coouderschap en naar gezinnen waar bijvoorbeeld ook pleegzorg wordt geboden. Het nieuwe systeem pikt die nieuwe gezinsvormen mee op.

Ik heb daarnet al gezegd dat we zullen moeten monitoren. Elke transitie moet met de nodige zorgvuldigheid gebeuren. Het is geen sinecure. We hebben de zittingen gehad, we hebben de schema's gezien. Er is een groot scherm nodig om het zichtbaar te maken. Het is een enorme complexe warboel van uitwisselingsmechanismes, maar toch hebben – en ere wie ere toekomt – de minister en zijn administratie ervoor gezorgd dat we normaal gezien per 1 januari 2019 van start kunnen gaan met het nieuwe systeem.

Opnieuw, mevrouw Van den Brandt, er zullen wel bugs in zitten en problemen optreden, maar we lossen die op, een voor een. Ik droomde vroeger ook van de ideale der werelden. Ik heb door scha en schande moeten ondervinden dat die niet bestaat op deze aardbol.

Het huidige kinderbijslagstelsel heeft wel een grote verdienste gehad, namelijk dat de kinderbijslag netjes elke maand werd uitbetaald. Het bedrag kwam op de rekening en gezinnen konden ervan uitgaan dat het in het gezinsinkomen werd bijgeschreven. Zoals ik net zei, zullen we erover moeten waken dat dit bij de inwerkingstelling van het nieuwe systeem ook zo goed mogelijk verloopt.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik wil het levendige debat hier niet ongelooflijk reken, maar ik hoor u een paar keren zeggen dat we het wel zullen oplossen. Als er zich individueel problemen voordoen, dan lossen we dat op. Als er zich groepen afbakenen waarvoor er zich een probleem stelt, dan lossen we dat op. Het is gebleken dat vooraleer je die zaken kunt detecteren, die bijzonder goed zullen moeten worden gemonitord. Het is natuurlijk maar de vraag of die monitoring dusdanig fijn zal zijn afgesteld dat de problemen op tijd gedetecteerd worden.

Het gaat hier over de bespreking van een ontwerp van decreet, een legistiek document waarbij uiteraard een procedure zal moeten worden gevolgd die niet licht is om wat in dat decreet vastligt, te wijzigen. Een van de zaken die vastliggen, betreft net de criteria maar ook de bedragen die wellicht voor een aantal individuen, casussen, groepen problematisch zouden kunnen zijn.

Ik wil u toch nog eens herinneren – in de hoop dat er voortschrijdend inzicht is – aan amendementen die onze fractie heeft ingediend en waarin we die bedragen

uit het ontwerp van decreet wilden halen om net flexibel te kunnen omspringen met die vaststellingen. Als blijkt dat toeslagen te weinig efficiënt zijn, dat forfaitaire bedragen te hoog, te laag, te breed of weet-ik-veel wat zijn, dan zou je dat eigenlijk op een vrij eenvoudige manier kunnen hebben gedaan via ons amendement. U hebt dat amendement in de commissie weggestemd. Ik kan alleen maar vaststellen dat hier een aantal bedragen met modaliteiten waarvan u zegt dat u ze wel zult oplossen, zijn vastgelegd. Laat mij toe om toch wat aanhalingstekens te plaatsen bij dat 'we lossen dat wel op'.

Peter Persyn (N-VA): Dat is uw volste recht. Ik heb er alle vertrouwen in. We hebben ook een voortgangsrapportage ingeschreven. We zullen de zaken monitoren. Ik heb er vertrouwen in dat deze regering en ook de volgende regering... *(Opmerkingen van Bart Van Malderen)*

Natuurlijk, het systeem zal op enkele maanden van de verkiezingen in werking treden.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik stel vast dat u wel vertrouwen hebt in de volgende regering. Dat is goed.

Peter Persyn (N-VA): Ik zal daar niet op vooruitlopen.

Ik heb nogal veel vertrouwen, niet alleen in deze regering maar ook in de mensheid, in de jongeren, in de middenleeftijd en in de ouderen waartoe ik stilaan behoor. Ik mis dat soms bij u. Ik heb er het volste vertrouwen in: we zullen dat bijsturen.

Elke Van den Brandt (Groen): U hebt vertrouwen. Dat siert u. Hebt u ook vertrouwen in de Gezinsbond? Vindt u dat een vertrouwenswaardige organisatie?

Peter Persyn (N-VA): Ja, inderdaad.

Elke Van den Brandt (Groen): Dank u.

U zegt dat u de problemen zult oplossen als ze zich stellen. Ik herinner mij een CD&V-politicus die daar ooit zijn slogan van maakte. Ik ben blij dat u die hebt overgenomen.

De Gezinsbond heeft vastgesteld – een organisatie die ik toch vertrouw – dat er potentieel 37.000 mensen zijn voor wie er een probleem is. Dat probleem kan oplopen tot 11.000 euro per kind.

Als dat er komt, denk ik dat het een goede huisvader betaamt om het probleem te onderzoeken en proactief een oplossing te zoeken en niet het systeem in werking te laten treden en daarna vast te stellen dat het toch geen goed idee was en moet worden bijgestuurd. Er wordt een alarmsignaal gegeven. U kunt zeggen dat u er vertrouwen in hebt dat het goed komt, maar dat is weggijken. Misschien is het geen probleem, maar onderzoek het en becijfer het.

Bovendien zegt u dat u het dan wel zult oplossen. Het probleem oplossen kan u 300 miljoen euro kosten. Uw partij heeft in het verleden terecht kritiek gegeven op partijen die problemen naar volgende generaties doorschuiven. U mag dit niet doen. U mag nu geen risico van 300 miljoen euro in de bak van de volgende regering schuiven, hoeveel vertrouwen u er ook in hebt.

Ik vraag u om het te berekenen en te becijferen. Het kan. Het is geen wishful thinking. De experts, de proffen, de studiemensen die hieraan hebben gewerkt, zeggen dat ze het kunnen berekenen. Alleen moet u beslissen om aan die onderzoekers te vragen om die cijfers aan te leveren, en dan kunnen we een veel grondiger, een veel oprechter en een veel beter debat voeren.

Peter Persyn (N-VA): Collega Van den Brandt, ik heb de laatste jaren veel contact gehad met de Gezinsbond, en die geven deze meerderheid het vertrouwen met de hervorming van de kinderbeijlaging. Zoals u terecht zegt – het siert u, u bent eerlijk –, het zou kunnen, het kan, eventueel potentieel ... U neemt die woorden in de mond.

U hebt mijn woorden verdraaid. Ik heb niet gezegd: 'We zullen wel zien.' Ik heb gezegd: 'Er zullen problemen optreden.' We hebben hier iedere week discussies in de plenaire vergadering, in de commissie om gaandeweg de situatie her en der bij te sturen en te verbeteren. Dat is ook onze opdracht. Anders konden we naar huis gaan.

Minister Jo Vandeuren: De Gezinsbond heeft een globale, positieve evaluatie gemaakt van het nieuwe systeem. De simulatie of de hypothese die de Gezinsbond op het einde naar voren heeft gebracht en waar u over spreekt, namelijk diegene die tot die 37.000 hoort, daarmee ben ik het niet eens. Die redenering gaat uit van een hypothese van 20 of 25 jaar, gaat uit van het feit dat er geen rekening moet worden gehouden met de sociale toeslagen die ook voor bestaande gezinnen gaan komen. U zegt dat ze minder gehad hebben dan als de index er zou zijn geweest. Ze krijgen ook sociale toeslagen. Die berekening houdt ook geen rekening met het feit dat er voor gezinnen met een inkomen onder de 60.000 euro correcties komen, zelfs voor bestaande gezinnen. Als u weet dat 60 procent van de grote gezinnen een inkomen heeft onder de 60.000 euro, dan weet u dat de redenering zoals die daaruit is geabstraheerd, gewoon niet correct is. Het is geen correcte, genuanceerde redenering.

De heer Persyn heeft gelijk. Als u dat op zo'n lange periode ziet, dan zult u uiteraard hypothesen vinden, maar om in algemene termen te zeggen dat zoveel mensen 'erop zullen achteruitgaan' terwijl er verworven rechten zijn, terwijl er sociale correcties bij komen, terwijl er uiteraard zal worden gemonitord om na te gaan hoe men in de dynamiek van het systeem in de loop der jaren eventueel dingen kan toevoegen of versterken, is gewoon geen correcte redenering.

Elke Van den Brandt (Groen): Het is heel gemakkelijk om de cijfers van studies van de Gezinsbond aan te vallen. Lever ons dan vanuit de Vlaamse Regering de juiste cijfers aan. Maak die berekeningen zelf met de correcte cijfers zodat we geen welles-nietesspelletje moeten spelen en dat we ze hebben, zoals gevraagd door de Raad van State.

Minister Jo Vandeuren: Ik moet eerlijk zeggen dat de eerste keer toen ik hier in het parlement werd ondervraagd over de conceptnota over de kinderbeijlaging, er werd gevraagd naar de armoedetoets. Er wordt dan een armoedetoets gedaan met alle toeters en bellen. Er wordt met de verenigingen gesproken. Er wordt een kwalitatieve toets gedaan. Er wordt een kwantitatieve toets gedaan. Er wordt een universiteit voor aangesproken die een analyse maakt, en die zegt dat er een significant effect is op het armoederisico. Dat wordt allemaal gedaan. Ik ben zeer benieuwd of in andere gemeenschappen en regio's met dezelfde openbaarheid van bestuur dit soort zaken is gebeurd. Wat kunt u nog meer verwachten dan wat hier allemaal is gebeurd om dat te toetsen en te meten? De experts zijn in de commissie geweest en hebben aangegeven dat het systeem wel degelijk de baan houdt, dat het effectief effecten zal hebben, dat de manier waarop het is geconcipieerd, potentialiteit voor de toekomst heeft.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik, naarmate de tijd is gevorderd, het gevoel heb gekregen dat de appreciatie voor de consistentie van het systeem, de link met onderwijs en de link met de kinderopvang alleen maar groter is geworden. Ik denk dat men globaal genomen mag zeggen dat het een huzarenstuk zal zijn wanneer we een nieuw systeem hebben dat vertrekt vanuit het recht van het kind, met

sociale correcties, ook voor bestaande gezinnen, en dat kunnen implementeren. Dat is een geweldige stap vooruit voor ons Vlaams gezinsbeleid. (*Applaus bij de meerderheid*)

Peter Persyn (N-VA): Ik kan de minister alleen maar bijtreden en vaststellen – en dat is wel vaker zo – dat we in Vlaanderen de tijd een beetje vooruit zijn. De Brusselaars hebben nu ook het licht gezien en gaan nu ook naar een vast bedrag en dus een gelijkaardig systeem. En dat geldt binnenkort wellicht ook voor onze Waalse bureaus.

Voor ons is een belangrijk aandachtspunt de communicatie met de gezinnen. Wij krijgen nu tal van vragen van bezorgde ouders. Er is nu al een aanzet gegeven – en dan kijk ik naar de minister – met de informatieve website www.groeipakket.be. We moeten er allemaal samen maximaal op inzetten om de bezorgde burger zo goed mogelijk te informeren. Hij zit met vele vragen, u en uw administratie doen hun best, maar het zal niet van de eerste keer allemaal in kunnen en kruiken zijn, er zullen problemen opduiken, dat is te voorzien.

Voor onze fractie ligt hier een heel sterk, ambitieus en budgettair evenwichtig ontwerp van decreet ter stemming voor, met aandacht voor de ontwikkelingen binnen onze samenleving en toekomstgericht. Onze fractie zal dit uiteraard volledig ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Collega's, de overheveling van de gezinsbijslagen was ingegeven door de wens om alle elementen van het gezinsbeleid te kunnen samenbrengen op één niveau en vervolgens ook alle bevoegdheden met betrekking tot het gezinsbeleid op elkaar af te stemmen. Daarom ook is in dit ontwerp van decreet de link gelegd tussen gezinsbijslagen, kinderopvang en onderwijs. Het zou verwonderlijk zijn geweest dit niet te hebben gedaan. Deze link laat toe ook op het vlak van uitbetalingen efficiënter te werken en zelfs naar de automatische toekenning van schooltoelagen te gaan, een doelstelling die vorige legislatuur niet kon worden gerealiseerd.

Met dit ontwerp van decreet hebben we een aantal keuzes gemaakt. We kiezen voor het respecteren van verworven rechten en verwachtingen van ouders. We hebben de garantie ingebouwd dat gezinnen met kinderen die vandaag een gezinsbijslag genieten en legitieme verwachtingen hebben ten aanzien van het kindbijslagstelsel, hun rechten behouden. Niemand die vandaag gezinsbijslagen ontvangt, zal vanaf 1 januari 2019 minder ontvangen. Tegelijk zal ook niemand meer ontvangen.

Zoals altijd heeft een medaille twee kanten. Wie een enig kind heeft in 2018, zal in 2019 niet de hogere gezinsbijslag van 160 euro ontvangen. Dat is de consequentie van kiezen voor verworven rechten. We kiezen voor kansen voor jonge kinderen. We weten dat kinderen al zeer vroeg in hun leven gedetermineerd worden in hun ontwikkeling. Daarom gaan we in dit ontwerp van decreet ook de link leggen naar kinderopvang en onderwijs. Wie geen plaats vond in de gesubsidieerde kinderopvang en terecht komt in de niet-gesubsidieerde en daardoor ook vaak duurdere zelfstandige kinderopvang, krijgt een steuntje in de rug want we voorzien in een tegemoetkoming van 3,17 euro per volle opvangdag.

We stimuleren ook ouders om hun kinderen vroeg te laten deelnemen aan het kleuteronderwijs, door hen 130 euro extra te geven als hun kind op 3 jaar is ingeschreven in de kleuterklas en op 4 jaar ingeschreven is en voldoende naar het onderwijs is geweest.

We kennen de argumenten van de oppositie. We zouden de kinderopvang inkomensgerelateerd moeten maken, en dat is inderdaad een ideaal scenario. Maar

als we weten dat een plaats in de gesubsidieerde sector meer dan 12.000 euro per plaats per jaar kost, dan weten we ook dat die ambitie niet in een jaar kan worden gerealiseerd. We doen vandaag al iets voor die groep, die gebruikmaakt van de zelfstandige kinderopvang.

De kritiek is dat de extra financiële stimulans voor die kleuterparticipatie niet werkt. Wij durven dat te betwijfelen. Vandaag al bestaan er initiatieven van Kind en Gezin. Minister Crevits heeft maatregelen genomen en wij vullen die maatregelen aan met een financiële incentive. Uit rapporten van Onderwijs weten we dat er jaarlijks ongeveer 7200 kleuters onvoldoende aanwezig zijn. Als we weten dat onvoldoende aanwezigheid op school leidt tot meer schoolse achterstand en als we kijken naar de doelgroepen waarover we het hebben, dan moeten we alle mogelijke inspanningen doen om die aanwezigheid te verbeteren.

Vooraf de combinatie van flankerend beleid en financiële prikkel kunnen in dit ontwerp van decreet wel degelijk een verbetering teweegbrengen.

Bart Van Malderen (sp.a): Collega, ik ben bijzonder verheugd dat we het eens zijn, dat inkomensgerelateerde kinderopvang een ideaal scenario is. Dat is al een hele stap voorwaarts. Ik wil het echter vooral hebben over de efficiëntie van de kleutertoeslag. U zegt dat u twijfelt of die kritiek klopt. Twijfel is bijzonder gezond. Het antwoord op dat soort twijfels vinden we in empirisch onderzoek. U verwijst terecht naar statistieken en monitoring die worden bijgehouden door Kind en Gezin. De problematiek van de 7200 die te weinig participeren, ligt ons ook zeer na aan het hart. Vandaar dat wij voorstellen om die participatie te verhogen.

Ik vraag heel eenvoudig: waar is het empirisch onderzoek dat uw financiële prikkel bijdraagt aan verhoogde participatie, dan wel het risico inhoudt dat je de allerzwaksten – het gaat dan over de kinderen in plaats van de ouders – zou bestraffen voor het gedrag waar de kinderen zelf geen sturing aan kunnen geven? Ik heb het niet gevonden – het kan aan mij liggen –, maar als u het mij kunt aanleveren, dan lees ik dat graag.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw Saeys, ik sluit me aan bij die vragen. U zegt dat de combinatie flankerend beleid en financiële prikkel zal werken. Ik zou graag een studie of een expert horen die dat voor u bevestigt.

Ik woon in een stad waar ieder jaar kinderen worden geweigerd omdat er geen plaats is op de scholen. Dat is zo in Brussel, maar evengoed in Antwerpen en Gent. Wat gaat u dan doen? Stel dat ik mijn kind naar een school wil sturen en ik krijg nul op het rekest, want er is geen plaats op de school. Zal ik dan ook nog eens de extra toelage mislopen die wordt bepaald in deze kinderbijslag?

Freya Saeys (Open Vld): Inderdaad, we kennen de kritiek van de oppositie. Ik zie dit niet als het afnemen van iets. Ik zie dit integendeel als een incentive voor mensen. Ik denk niet dat u er tegen kunt zijn dat we op deze manier mensen proberen te stimuleren. U draait dat volledig om. U zegt: nee, u gaat die doelgroep dan net zaken afnemen. Sorry, maar zo zie ik het absoluut niet, integendeel.

Inderdaad, we gaan in de komende periode wel zien dat dit moet worden gemonitord. We hebben niet noodzakelijk alle cijfers of mogelijkheden die zich zullen voordoen. Niemand kan er toch tegen zijn dat er naast flankerende maatregelen ook financiële prikkels worden gegeven. Het kan zeer goed zijn om kinderen zo vroeg mogelijk naar het kleuteronderwijs te sturen.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik zal mijn vraag nog eens herhalen en korter maken in de hoop op een antwoord. De vraag is niet of het na te streven is dat kinderen zo vroeg mogelijk en zo vaak mogelijk naar school gaan. De vraag is of u

ons een wetenschappelijke studie of een expert kunt voorleggen die de these bevestigt dat financiële prikkels daartoe bijdragen.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk dat u daar toch niet tegen kunt zijn. Ik begrijp dat eigenlijk niet. Een financiële prikkel, dat is 'trial and error', denk ik.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik wou ook mijn vraag herhalen. Stel dat je in Gent of Antwerpen woont. Je schrijft je kind in voor een school. Er is geen plaats. In dat geval houd je je kind thuis van de kleuterschool, want er is geen leerplicht. Ontvang je dan alsnog dat supplement, die financiële prikkel? Of gaat u die mensen niet alleen die toegang tot onderwijs niet geven, maar hun ook nog eens die extra prikkel niet geven?

Minister Jo Vandeuren: De toeslag is uiteraard afhankelijk van het feit dat het kind naar de kleuterklas gaat. Wat ik bij sp.a echter bijzonder eigenaardig vind, is dat die in de Brusselse Regering wel degelijk heeft beslist dat leeftijdstoelagen worden gekoppeld aan het feit dat men naar school gaat. Elk systeem heeft zijn evenwichten. Ik ga me niet uitspreken over het Brusselse systeem, maar als men het over de grote principes wil hebben van het afhankelijk maken van participatie van toeslagen of toelagen: nog niet zo heel lang geleden is in Onderwijs een soortgelijk systeem ingevoerd. Dat was nu niet meteen een minister die niet tot sp.a behoorde, en ik heb gemerkt dat men in Brussel precies hetzelfde mechanisme in overweging heeft genomen. Dan denk ik dat, wat de grote principes betreft, blijkbaar de plaats vanwaar u spreekt, bepaalt hoe flexibel die principes zijn.

Freya Saeys (Open Vld): We kiezen voor het behoud van het armoedebestrijdende karakter van de kinderbijslag, en we versterken dat ook nog. Het is hier al diverse keren aan bod gekomen. Ik denk dat mevrouw Schryvers daar ook nog verder op zal ingaan. Die cijfers zijn ook al uitvoerig besproken door de minister, vooral ook in de commissie. Zowel op het niveau van het nieuwe en het huidige gezin als op het niveau van het nieuwe en het huidige kind daalt het armoederisico, en ook gaat die armoedekloof verkleinen. Die daling is natuurlijk niet fenomenaal, maar die is er wel.

Armoede bestrijden doe je natuurlijk niet alleen via de gezinsbijslag. Dat is in het verleden ook niet gebeurd. Ons kinderbijslagstelsel tilt veel gezinnen boven de armoedegrens en wat vandaag voorligt, doet dat nog iets meer, maar om armoede te bestrijden, zijn ook ingrepen op andere beleidsdomeinen essentieel. Ik denk daarbij vooral aan Werk, Huisvesting, Onderwijs enzovoort.

Zonder in herhaling te willen vallen, wil ik toch wijzen op de maatregelen in dit ontwerp van decreet die ook de sociale toeslag verbeteren. We werken met dit ontwerp van decreet een werkloosheidsval weg, namelijk wie werkt en een inkomen heeft onder de inkomensgrens, heeft ook recht op een sociale toeslag. In het verleden werd dat niet nodig geacht, en wij kiezen daar nu wél voor. We werken niet met één inkomensgrens, maar met twee inkomensgrenzen. Bij de hoogte van de sociale toeslag houden we rekening met het aantal kinderen. Ook dat werd in het verleden niet gedaan. Door te werken met domiciliëring als aanknopingspunt vermijden we dat mensen die door de mazen van het net van de sociale zekerheid vallen, een breuk ervaren in de betaling van de gezinsbijslag op het moment dat ze het meest kwetsbaar zijn en elke euro nodig hebben om te overleven.

Een tijdige uitbetaling van de gezinsbijslag is dan de volgende uitdaging. Die is voor veel gezinnen ook een belangrijk onderdeel van hun inkomen. Uit de rapportering in de commissie Welzijn blijkt dat op technisch vlak de nodige vorderingen zijn gemaakt en dat we op het vlak van de operationalisering op schema zijn. Ik hoop dat we in 2019 een vlekkeloze doorstart kunnen maken met onze Vlaamse gezinsbijslag. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, hier is al veel naar voren gebracht in de bespreking van het Groeipakket. Wat hier vandaag voorligt, is toch wel een van de belangrijkste ontwerpen van decreet die zijn uitgewerkt door deze Vlaamse Regering.

Ik wil namens mijn fractie niet in herhaling vallen, maar ik wil nog een aantal elementen duiden. Als we een evaluatie maken van het ontwerp van decreet dat nu voorligt en van wat het nieuwe kinderbijslagsysteem voor CD&V moet zijn, biedt het groeipakket voor ons duidelijk een antwoord op de verschillende vragen. Het is gegarandeerd voor elk kind en versterkend voor elk gezin.

Elk kind is gelijkwaardig en krijgt, ongeacht de leeftijd of de rangorde in het gezin, hetzelfde basisbedrag dat op 160 euro per maand is vastgesteld. Die bijdrage dekt een gedeelte van de kosten van de opvoeding van een kind en van de kosten die de opvoeding van een kind voor een gezin met zich meebrengt. Ze ondersteunt ook de gezinsvorming. Het basisbedrag wordt een recht voor elk kind.

Kersverse ouders krijgen bij de geboorte ook een startbedrag. Elk jong koppel dat aan kinderen wil beginnen, staat voor grote uitdagingen en heeft daarvoor een loon ter beschikking dat aansluit bij het begin van een professionele loopbaan. Het gezin koopt of huurt een huis en koopt babyspullen. Op dat moment is die extra steun het meest nodig.

Naast de leeftijd en de rangorde in het gezin doet het professioneel statuut van de ouders voortaan ook niet meer ter zake. De kinderen van werklozen, zelfstandigen en ambtenaren krijgen steeds een gelijkwaardige behandeling en een gelijkaardig bedrag. Dat geldt ook voor de kinderen die nog onder het oude systeem vallen en voor 2019 zijn geboren. Dat is belangrijk.

De toekenning van sociale toeslagen gebeurt op basis van het inkomen van de ouders en de gezinsgrootte. Op die manier neemt het groeipakket mee een rol op in de strijd tegen de kinderarmoede. Wetenschappelijk onderzoek heeft de effectiviteit hiervan aangetoond. Zo wordt 16 procent van de nieuwe gezinnen en 6 procent van de huidige gezinnen supplementair boven de armoedegrens getild. Het armoederisico en de armoedekloof verkleinen. Dat is een grote verwezenlijking.

We weten allemaal dat de problematiek complex is en dat armoede niet enkel door de kinderbijslag kan worden weggewerkt. Zoals mevrouw Saeys terecht heeft opgemerkt, is dit een verantwoordelijkheid van alle beleidsdomeinen.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw Schryvers, dit komt nu voor de derde keer aan bod. Het is niet alleen de kinderbijslag. De N-VA had de eerlijkheid te verklaren dat het hoofddoel van de kinderbijslag er niet in bestaat de kinderarmoede weg te nemen. Ik weet dat u en CD&V daar een ander standpunt over hebben. U hebt altijd verdedigd dat de kinderbijslag de kinderarmoede moet doen dalen, wat ook in het Vlaams regeerakkoord staat.

We hebben hier cijfers. Ik wil die cijfers niet betwisten, want ze komen uit een grondige armoedetoets. Ik denk dat mevrouw Saeys die cijfers daarnet 'niet spectaculair' of 'niet fenomenaal' heeft genoemd. Dat is zacht uitgedrukt. De mening van de experts die de armoedetoets hebben uitgevoerd, is dat de cijfers onvoldoende zijn.

Volgens u gaat het ook om andere beleidsdomeinen, zoals Wonen of Werk. Mijn vraag is waar u deze legislatuur naartoe wilt. We hebben een engagement gekregen dat de kinderarmoede zou halveren. We hebben hier de cijfers. Het gaat om een daling met 1,5 procentpunten. Welke maatregelen hebt u, behalve dit budget

van meer dan 3 miljard euro, nog in uw mouw zitten om de kinderarmoede effectief tot de helft te krijgen? U hebt geen enkel ander budget dat zo hoog is. Wat hebt u nog in uw mouw zitten om het terechte en mooie engagement dat u bent aangegaan, waar te maken en om de kinderarmoede effectief naar omlaag te krijgen? Ik heb hier drie keer horen zeggen dat het niet enkel de kinderbijslag is, maar ik wil weten wat het dan wel is.

Katrien Schryvers (CD&V): Mevrouw Van den Brandt, we hebben altijd gezegd dat het onze doelstelling is ouders te ondersteunen in de opvoedingskosten van een kind en kinderarmoede tegen te gaan. Het is een en-en-verhaal. De huidige kinderbijslag verkleint het armoederisico met 18 procent.

Het nieuwe systeem doet daar nog een groot deel bovenop, zoals uit de armoedetoeets is gebleken en zoals de minister daarnet heeft gezegd – de minister die u in den beginne hebt bestreden en aangevallen. De cijfers hebben het tegendeel bewezen: het armoederisico en de armoedekloof dalen. Maar ook andere beleidsdomeinen hebben inderdaad hun verantwoordelijkheid. Dat is zo. Wat bent u gebaat met een beperkt supplementair bedrag aan kinderbijslag indien u niet kunt beschikken over een sociale huurwoning en te veel betaalt op de private markt? Wel, daarvoor heeft deze regering miljoenen euro geïnvesteerd in onder meer bijkomende sociale woningen. Dat vinden wij een goed verhaal: én-én op verschillende beleidsdomeinen. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik weet niet wat het is met de collega's van de meerderheid vandaag. Aan elk van de sprekers van de meerderheid worden vragen gesteld. Zowel mevrouw Van den Brandt als ikzelf – en dat is veeleer uitzonderlijk – doen dat vrij kort. Dat zou moeten toelaten om heel direct te antwoorden. We vroegen daarnet naar het bestaan van een wetenschappelijke studie die de evidentie van een veronderstelling zou bewijzen. Dat werd niet gegeven. Bij de heer Persyn idem dito.

Nu wordt aan u gevraagd – en ik ben blij dat de minister van Armoede en Wonen ondertussen terug onder ons is – om het tweede luik van dat en-en-verhaal in te vullen. Dan zegt u dat we miljoenen euro hebben geïnvesteerd in sociale huisvesting. Ik ga dat zelfs niet ontkennen. Alleen, mevrouw Schryvers, zitten we wel met een ander probleem – ik zal er straks op terugkomen. Vandaag stemmen we voor iets wat in 2019 van start gaat en in 2044 een zeer beperkte winst zal opleveren. De cijfers zijn genoemd. Dan zegt u dat we investeren in sociale huisvesting. Maar de trend die we zien – en ik zal mezelf niet uitputten om daarvan de oorzaak te onderzoeken – is heel negatief. We hebben in de eerste plaats een trendbreuk nodig, en een ongelooflijke versnelling, willen we nog maar in de buurt komen van de doelstelling van deze regering, met name de benadering van een halvering van de kinderarmoede in 2020.

Dat is toch maar een gereede vraag wat u nog op korte termijn in de mouw hebt zitten om in de eerste orde een trendbreuk te realiseren, en ten tweede daar zoveel momentum aan te geven dat u uw eigen doelstelling haalt? Of is die doelstelling niet belangrijk? Laat u die los? Dan nemen we daar ook akte van. Maar het is toch een heel eenvoudige vraag om te willen weten wat u nog gaat doen, nu we weten dat we het hiermee niet zullen halen?

Katrien Schryvers (CD&V): Mijnheer Van Malderen, ik heb onder meer verwezen naar de bijkomende sociale huurwoningen waarin miljoenen euro worden geïnvesteerd. Ik kan trouwens niet concluderen dat uw vraagstelling kort is. Ik denk dat mijn antwoord veel korter was dan uw vraagstelling.

Wat u zegt over 2044, is een karikatuur. Het armoederisico voor de nieuwe gezinnen en voor de bestaande gezinnen verlaagt vanaf 1 januari 2019 door dit groeipakket. Waar of niet waar? Ja!

Bart Van Malderen (sp.a): Zult u het met mij eens zijn dat voor al die bestaande gezinnen in de overgangssituatie de boel absoluut niet verbeterd? En dat zij integendeel voor de rest van hun dagen die twee niet-indexeringen zullen meesleuren? Dat is dan de andere kant van de medaille.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw Schryvers, waar of niet waar: de deskundigen die werden bevraagd in het kader van de armoedetoets, zeggen letterlijk – en ik citeer – dat de verwachte daling heel beperkt is, dat er groepen zijn waar er mogelijk een achteruitgang is, dat ze betreuren dat er maar één optie werd berekend, dat het onvoldoende becijferd is en dat het onvoldoende achteruitgang betekent van de armoede, gezien het beschikbare budget. Waar of niet waar? Dat zeggen uw eigen deskundigen: dat er een achteruitgang is, maar dat het onvoldoende is.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, de cijfers zijn wel echt duidelijk. We mogen verwachten dat 16 procent van het totaal aantal nieuwe gezinnen door het nieuwe groeipakket boven de armoedegrens zal worden getild. Voor de huidige gezinnen daalt het armoederisico eveneens significant, zeggen wetenschappers, namelijk met 0,5 procent, van 8,6 naar 8,1 procent. Dat wil zeggen dat 6 procent van de huidige gezinnen in armoede boven de grens zal uitkomen. Voor de armoedekloof, die voor sommige wetenschappers eigenlijk in dezen nog relevanter is dan het overschrijden van de grens, zijn de bedragen 68,2 euro per maand die de armoedekloof kleiner zal worden voor nieuwe gezinnen en 55,3 euro per maand voor de bestaande gezinnen. Dat zijn toch zeer significante cijfers. Alle experts bevestigen ook dat de impact die er zal zijn, wel degelijk vanuit wetenschappelijk perspectief significant te noemen is.

Elke Van den Brandt (Groen): U zegt dat alle experts zeggen dat het wetenschappelijk gezien significant is, maar in het verslag van Kind en Gezin staat dat experts zeggen dat dit aantoonde dat de armoedebestrijding effectief te beperkt is. Dit staat exact bij de zaken over hoe erg de armoedekloof daalt. Ik erken dat er een daling is, maar ze is minimaal en ze had veel groter kunnen zijn, want u hebt een budget van 3 miljard euro.

Minister Jo Vandeuren: Ik ben de eerste om te bevestigen dat je systemen kunt zoeken waarin je de selectiviteit, die met het nieuwe systeem al veel groter is dan met het oude systeem, nog groter kunt maken. Maar dan moeten de mensen van Groen er ook bij zeggen dat dat wil zeggen dat er niet alleen een niet-indexatie voor de huidige gezinnen zal zijn, maar dat u ze nog zult laten inleveren. Je kunt dat bedrag maar één keer uitgeven. Dat vind ik zo oneerlijk aan die discussie. Die kinderbijslag moet twee dingen doen: enerzijds gezinnen ondersteunen in de kosten van de opvoeding – en er zijn keuzes gemaakt om vooral in te zetten op jonge startende gezinnen – en anderzijds helpen in de strijd tegen de armoede. Je kunt natuurlijk systemen vinden waar bij je de kinderbijslag 100 procent inzet in de strijd tegen de armoede, maar dan moet je de moed hebben om tegen de gewone Vlaamse gezinnen te zeggen dat je hun kinderbijslag gaat afpakken. Dat moet je dan durven zeggen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u verwijt ons geen moed te hebben om ons systeem uit te leggen. Groen heeft een systeem voorgelegd, becijferd, met alle details erbij en met een armoedetoets erop gedaan. En ja, wij maken een verschil en wij zeggen dat sommige gezinnen veel meer kindertoeslag moeten hebben dan andere. Waarom? Omdat mensen die hier in het halfroond zitten,

voldoende hun boterham verdienen en een parlementariër het zich met zijn wedde kan permitteren om iets minder kinderbijslag te hebben, zodat we het geld dat er is, kunnen gebruiken voor die mensen die het echt nodig hebben. Zeg niet dat ik niet de moed heb om dat te zeggen, want we hebben dat nog voor de verkiezingen gezegd. We hebben ons model op tafel gelegd op basis van cijfers. Wat is het verschil tussen het model van Groen en dit model? In ons model was er wel een halvering van de kinderarmoede.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ten derde male. Als u zich als minister bedient van het taalgebruik zoals u net hebt gedaan, dan ben ik dat niet gewoon van u en dan duidt dat erop dat wij volgens mij een beetje op een zeer punt zitten. Als u iedereen die de huidige verdeling van een algemeen gedeelte en een selectief gedeelte in vraag stelt – laat ons eerlijk zijn dat dat een redelijk arbitraire keuze is die u hebt gemaakt –, afdoet als degenen die de mensen hun kinderbijslag willen afpakken, dan is dat de waarheid meer dan geweld aandoen. Minister, iedereen, van links tot rechts – collega Persyn is daar inderdaad eerlijk in – heeft gezegd dat we voor een proportioneel universalisme zijn. Alleen over de verdeling daartussen kun je discussiëren. Maar als je zegt dat het een en-en-verhaal is, dan begrijp ik dat je in de eerste 'en' niet alles oplost via de kinderbijslag, maar dan is het toch wel terecht om te vragen wat er dan nog anders in de pijplijn zit dat u wel gaat doen. Want, om in dezelfde terminologie te blijven: enerzijds doen we het niet en anderzijds doen we het ook niet. Met andere woorden: u doet het niet.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, naast sociale toeslagen op basis van inkomen en gezinsgrootte, is er extra ondersteuning voor kinderen met een beperking of een aandoening en voor kinderen die opgroeien in een pleeggezin.

Het mag duidelijk zijn dat het Groeipakket maatwerk biedt, gemoduleerd naar draagkracht en zorgnood. Dat niet alleen, want met de participatietoeslag vormt het Groeipakket ook een belangrijk startpunt voor een geïntegreerd gezinsbeleid. Door samenwerking tussen de ministers van Welzijn en Onderwijs stimuleert het Groeipakket deelname aan kinderopvang en onderwijs. Ten slotte, en dat is een bekommernis van velen, gaat niemand erop achteruit.

De omschakeling van het oude kinderbijslagsysteem naar het Groeipakket gebeurt met behoud van verworven rechten. Geen enkel kind zal minder krijgen op 1 januari 2019, het moment van transitie. Meer nog, doordat een aantal maatregelen ook van toepassing worden op kinderen geboren vóór die datum van 1 januari 2019, wordt de situatie van die kinderen en die gezinnen versterkt. Ik denk hierbij aan de nieuwe regeling met betrekking tot de kinderopvangtoeslag en de kleutertoeslag. Wat betreft de selectieve participatietoeslag, de huidige schooltoeslag, wordt er sterk geïnvesteerd, waarbij de inkomstengrensbedragen aanzienlijk zullen worden opgetrokken, zodat meer mensen van die ondersteuning kunnen genieten.

Daarenboven wordt in een ruimer toepassingsgebied voorzien voor de sociale toeslagen. Zo stijgt het bereik van de Vlaamse gezinnen met kinderen van 12 naar 20,7 procent.

Collega's, samengevat kunnen we stellen dat het Groeipakket van ministers Jo Vandeuren en Hilde Crevits een ruime basis biedt om een substantieel deel van de opvoedingskost van elk kind te dekken, én dat het voorziet in een gemoduleerd toelagesysteem op maat van elk kind en elk gezin. Dat is transparant én rechtvaardig, en het stimuleert de participatie aan kinderopvang en onderwijs. Het is een unieke integratie van de schooltoelage in een coherent gezinsbeleid.

Collega's, dit Groeipakket is ongetwijfeld een van de grootste verwezenlijkingen. Wij wensen de minister veel succes bij de verdere implementatie ervan. *(Applaus bij de N-VA en CD&V)*

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp·a): Voorzitter, ministers, collega's, eerst en vooral ben ik nogal blij verrast dat we dit debat mogen voeren onder het voorzitterschap van een jonge vader. Ik denk dat dat een heel goede setting is.

De voorzitter: Ik probeer desondanks wakker te blijven.

Bart Van Malderen (sp·a): Wij allemaal.

Ik had nochtans mijn inspiratie gehaald bij een generatiegenoot van de parlementsvoorzitter. In 1971 schreef John Lennon 'Imagine' – stel u eens voor. Stel u eens voor en bekijk dit verhaal eens door de bril van de jonge Jan Peumans. Stel u eens voor dat we in Vlaanderen alle bevoegdheden zouden hebben om een integraal gezinsbeleid op maat te voeren, vanaf de geboorte, voor peuters, voor kleuters, voor schoolkinderen en voor tieners. Stel u eens voor dat we over meer dan 3 miljard euro zouden beschikken om ouders te steunen, een steuntje in de rug te geven, een financiële schouderklop bij het opvoedingsproces. Een broodnodige financiële schouderklop, want we weten dat een kind opvoeden tussen 259 en 560 euro per maand kost.

Stel u eens voor dat we over alle nodige technologische middelen en ICT-toepassingen zouden beschikken om ouders en kinderen automatisch hun rechten toe te kennen, zodat we zeker zijn dat niemand uit de boot valt. En stel u eens voor dat we al die processen op een dusdanige manier zouden kunnen organiseren dat het eenvoudig is, dat het efficiënt is, dat we eigenlijk zo weinig mogelijk centen in overheadkost moesten steken, om zoveel mogelijk aan kinderen en ouders zelf te kunnen geven. Stel u eens voor dat we aan die ouders een tegemoetkoming kunnen geven die echt rekening houdt met de kost van opvoeden, van kinderen hebben en met het feit dat die kost stijgt met de leeftijd.

Stel u eens voor dat we in een Vlaanderen zouden leven waar we kinderarmoede echt terugdringen, waar we een trendbreuk realiseren, ze niet alleen dromen, maar ze ook realiseren, waar we vicieuze cirkels van generatiearmoede zouden kunnen doorbreken, waar we gezinnen en vooral hun kinderen ook echt een perspectief bieden. Stel u eens voor dat we de vrijheid zouden hebben om een rechtvaardig stelsel uit te werken, waarbij iedereen steun krijgt, maar waarbij mensen die grotere noden hebben meer steun krijgen. Want alle kinderen, collega Persyn, zijn ons even dierbaar. Alle kinderen zijn ons evenveel waard, maar ze zijn niet gelijk. Aan ieder kind een gelijk bedrag geven, is in die zin eigenlijk een onrechtvaardigheid.

We moeten een bedrag geven dat voldoende groot is om echt gelijke kansen te creëren in de vierde meest welvarende regio van de wereld. Zou dat niet mooi zijn, collega's? Zou een parlement waarin mensen zitten die keihard gevochten hebben voor die bevoegdheden, waar mensen zitten die met een sociale inslag aan politiek doen, waar mensen zitten die geloven in emancipatie, niet onmiddellijk met een dergelijk pakket aan de slag gaan? Als we er niet voor zouden kiezen om dat te doen, zouden dan een heleboel ouders en kinderen niet terecht de wenkbrauwen fronsen? En zou een volgende generatie, in 2044, zich niet terecht afvragen waar deze generatie politici mee bezig is geweest?

Laat ons nu toch maar eens naar dit ontwerp van decreet kijken met de blik van die volgende generatie. Hoe zal een volgende generatie op een aantal punten naar ons en ons werk kijken? Hoe zullen zij kijken naar de nog steeds ingewikkelder beheersstructuur? Hoe zullen zij kijken naar de kleutertoeslag, die we blijkbaar zullen invoeren zonder enig wetenschappelijk bewijs dat dit ook werkt, waarbij we integendeel het risico lopen dat we de allerzwaksten in onze samenleving, kinderen, bestraffen voor het feit dat hun ouders niet in staat zijn om hen naar school te sturen, wat ook de reden is? En het na te streven doel is die participatie.

Alleen heb ik ondanks herhaaldelijk aandringen nog altijd geen enkele studie gezien, geen enkele expert gehoord die de efficiëntie daarvan onderschrijft.

Hoe zullen zij kijken naar het afschaffen van de leeftijdstoelage? Hoe zullen zij kijken naar een generatielange overgangsfase, waarbij er ook echt mensen zijn die zullen verliezen, waar het niet volstaat om te zeggen: we lossen dat dan wel op? Hoe zullen zij kijken naar de regeling op de wezentoeslag? Hoe zullen zij kijken naar de kinderbijslag, naar de leefbaarheid van onze gezinnen, als we 3 miljard euro zouden kunnen inzetten op een efficiënte manier, om structureel kinderarmoede te keren, om een trendbreuk te realiseren, en zonder – want het is blijkbaar een en-enverhaal dat we hier vandaag hebben mogen vernemen – waar we dan wel die trendbreuk zullen realiseren.

Collega's, als u denkt dat u van die volgende generatie applaus zult krijgen, stem dan absoluut voor dit ontwerp van decreet. Als u vindt dat middenveldorganisaties, experts, ouders die ons contacteren, de afgelopen maanden onzin verkocht hebben, stem dan gerust voor dit ontwerp van decreet. Want hun kritiek is ook de onze. Als u er echt van overtuigd bent dat u hiermee een rechtvaardig systeem in het leven roept, dat performant is, dat efficiënt is, dat in overeenstemming is met uw principes, stem dan gerust voor dit ontwerp van decreet. Als u denkt dat u hiermee echt ten volle bijdraagt aan sociale rechtvaardigheid, als u echt oprecht meent dat u hiermee een trendbreuk inzake kinderarmoede realiseert, stem dan voor dit ontwerp van decreet. Als u denkt dat u hiermee een perspectief biedt en het best mogelijke potentieel biedt aan ouders om participatie te verhogen, stem dan voor dit ontwerp van decreet.

Maar als u twijfelt, collega's, dan loont het misschien toch eens de moeite om ook naar de amendementen van de oppositie en van onze fractie te kijken. Want wij hebben tal van amendementen, 42 in getal, die eigenlijk ook allemaal verworpen zijn in de commissie, maar die wel tot doel hadden om antwoorden te bieden op vragen die ons zijn voorgeworpen door experts, door middenveldorganisaties en door individuele ouders die ons gecontacteerd hebben, mensen die wachten op antwoorden.

En daarnet hebben we al tot driemaal toe vragen gesteld waarop geen antwoord is gekomen. Die mensen vragen geen politiek compromis, geen verhaal van evenwichten of het meest haalbare, maar een echt ambitieus en rechtvaardig gezinsbeleid, dat perspectief biedt en dat armoede reduceert. Het is mogelijk als we er willen voor kiezen en mits een aantal gerichte verschuivingen kan dit ook. Ik wil aan het lange lijstje nog één element toevoegen.

Voorzitter, als u het mij toestaat, zou ik graag ook meteen het amendement toelichten. Men heeft hier de mond vol gehad over het automatisch toekennen van rechten. Wat we vaststellen is dat er een groep is die mogelijk het kindergeld niet aanvraagt. We weten dat we die uit de databank kunnen halen. Met het amendement dat is rondgedeeld, stellen we voor dat Kind en Gezin de gezinnen zou identificeren die het recht niet aanvragen om dan vervolgens, al dan niet na een interventie van een gezinsinspecteur ter plaatse, over te gaan tot een automatisch toekenning. Dit zou het mogelijk moeten maken dat we de heel hoge opnamegraad van vandaag in het huidige systeem dat, met al zijn manco's een van de pluspunten is van het systeem, ook in het nieuwe systeem wordt doorgevoerd. Budgettair zal het amper een impact hebben, technologisch is het mogelijk en voor heel veel mensen, vooral kinderen zou het een wezenlijk verschil kunnen maken.

Voor u daar straks blindweg over stemt, wil ik u uitnodigen om dit toch maar eens heel goed te lezen. Ik denk dat dit een waardevolle toevoeging is. Als u het decreet goed genoeg vindt, staat dit niet in de weg om een stap voorwaarts te zetten. Dan tonen we dat het ons menens is dat we niet zomaar een compromis verdedigen, maar met een open kijk zaken willen verbeteren.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mijnheer Van Malderen, daarnet stelde u de vraag bij mevrouw Saeys en nu komt u er weer op terug. Ideologisch vindt u het vanuit uw fractie problematisch dat de meerderheid met wat voorligt mensen gaat belonen die hun kinderen tijdig maar de kleuterschool sturen. U vindt het een probleem omdat als dat niet gebeurt, men dat niet krijgt. Toen de sp.a ministers van Onderwijs leverde en men maatregelen probeerde te treffen om te vermijden dat jongeren zouden wegblijven van school, bedacht men bijvoorbeeld de maatregel om de ouders van kinderen die van school wegblijven financieel te bestraffen door hun studietoelage gedeeltelijk of geheel terug te vorderen. Hebt u er toen in uw fractie of in het parlement voor gepleit om dat niet te doen omdat er geen wetenschappelijk bewijs is dat straffen helpt? Deze meerderheid kiest niet voor straffen, maar voor aanmoedigen. Het is raar dat u die techniek hier al driemaal zo virulent aanpakt – en ik vermoed, minister, dat dat in de commissie ook gebeurd is. Toen was er geen bewijs dat straffen werkte. Deze meerderheid gaat ervan uit dat een beleid van aanmoediging raadzaam is, en mevrouw Saeys heeft al twee keer herhaald dat we dit zullen monitoren. In deze beslissing zit dus een aanmoedigingsbeleid, en we juichen dat toe. Voorheen drukte u blijkbaar met veel 'goesting' op het groene knopje om een bestraffingsbeleid te voeren. Waar zit het verschil? (*Applaus van de meerderheid*).

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik laat met plezier de vragen over het stemgedrag van de sp.a over aan de sp.a om te beantwoorden, maar ik ben blij dat u in het debat tussenkomt, mijnheer De Ro.

Daarnet ging het over de vraag: wat met die kinderen die niet naar school gaan, niet omdat de ouders geen zin hebben om ze naar school te sturen of een andere keuze maken, maar omdat er geen plaats is. Het antwoord was heel helder: spijtig, maar die missen ook die toelage. Gaat u straks op het groene knopje drukken wetende dat dit de conclusie is, namelijk dat er in steden als Gent en Antwerpen kinderen wegens plaatsgebrek in het basisonderwijs en omdat er geen leerplicht is, niet naar school gaan en ook geen afdwingbare plek hebben? Zult u dan enkel zeggen dat dit dan spijtig is voor die mensen?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mevrouw Van den Brandt, u moet dan toch eens de leden van de commissie Onderwijs, en misschien uw collega en naamgenote Elke, schepen van Onderwijs in Gent, contacteren, want ik heb nog niet zo lang geleden een persbericht gezien waarin staat dat iedereen in Gent die naar school wil gaan, een school heeft gevonden. Alleen is die school misschien niet de school van eerste keuze, maar van tweede of derde keuze, ligt die school misschien wat verder, maar in ieder geval is er wel aanbod genoeg. Wat onze fractie betreft, mag u er alle verslagen op nalezen, over capaciteit en extra middelen voor capaciteit: geen enkele partij in dit parlement kan zeggen dat ze er al zo lang mee bezig is daarop te hameren. U neemt dus een rare bocht. Ik kijk naar mijn stad, waar we elk jaar capaciteit bijbouwen, met steun van de Vlaamse Regering. Er zullen inderdaad een aantal ouders, 6 procent om precies te zijn, niet de school van hun eerste keuze hebben. Maar er is geen enkele ouder die me zal kunnen zeggen dat er geen school is voor zijn kind. Als mensen hun kinderen naar school sturen, zullen we hen daarvoor financieel steunen.

Elke Van den Brandt (Groen): Dat mevrouw Decruynaere in Gent alles op alles zet om toch voor ieder kind een oplossing te zoeken, dat weten we. Dat dat in Antwerpen zal gebeuren met de bevoegde schepen, trek ik ook niet in twijfel. Maar wat u hier komt zeggen, dat er in Vlaanderen geen kinderen zijn die geen

plaats op school hebben in de kleuterschool – het gaat hier niet over het basis- of middelbaar onderwijs – en daardoor thuisblijven, dat is het zonlicht ontkennen, mijnheer De Ro. Ik zal u de contactgegevens geven van de mensen die in die situatie zitten, want het zijn er niet enkelen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Mijn betoog is ingegeven door een tweetal principes. Een ervan is het nastreven van efficiëntie. Sowieso zal elk systeem altijd schaars zijn in middelen. Dan is het onze opdracht om ervoor te zorgen dat wat we doen, zo gericht mogelijk is, met de grootste effectiviteit en efficiëntie. Mij ontbreekt, vandaag – vandaar dat ik er systematisch naar vraag – de empirische, wetenschappelijke evidentie dat een financiële prikkel leidt tot een verhoogde participatie in het kleuteronderwijs. Als u me dat aanlevert, dan kijk ik daar naar uit.

Een tweede principe is indertijd beschreven door Deleeck die het heeft over het mattheuseffect: we geven aan wie al heeft. In dezen is dat geven op systeemniveau. De middelen die we vandaag toewijzen, aan de kleutertoeslag, aan een toeslag waarvan ik, nogmaals, het wetenschappelijk bewijs van efficiëntie niet zie, kunnen we niet gebruiken om andere selectieve toeslagen, die mogelijks meer efficiënt zijn, te versterken.

Tot slot – omdat u nogal inzit met het stemgedrag en de politieke positionering van mijn partij – ga ik ervan uit dat u niet de tijd vindt om alle commissieverslagen na te lezen, laat staan alle congresstukken van mijn partij, maar het is heel duidelijk dat we op basis van ervaring, en op basis van gesprekken, die financiële sanctionering waar u naar verwijst, vandaag niet efficiënt vinden. Dat is op basis van praktijk. Alleen koppigaards en dommeriken veranderen niet van mening.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer Van Malderen, u hebt een paar keer gezegd: 'We stellen vragen en we vinden dat we daar geen antwoord op krijgen.' Maar: 'imagine' dat de sp.a in Brussel dezelfde sp.a is als in Vlaanderen. De heer De Ro heeft een goed argument gegeven. Wat ik nog problematischer vind, is dat de sp.a in Brussel een systeem goedkeurt waarbij de leeftijdstoelagen afhankelijk worden gemaakt van het feit of men op de leeftijd van 3 en 4 jaar in de school zit, dat de sp.a in Brussel een systeem goedkeurt van wezentoeslag, waar we in het Vlaams Parlement sp.a horen zeggen dat ze dat heel slecht vinden. Ik heb ook een vraag: 'imagine', dat dat dezelfde partij is, wat is daar dan de uitleg voor? *(Applaus bij de meerderheid)*

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, u zult ongetwijfeld kunnen tellen: bij mijn weten heeft mijn partij net als de uwe geen absolute meerderheid in Brussel. *(Opmerkingen)*

Als u dan toch citeert uit wat in Brussel is beslist, dan moet u misschien eens de studies die daarover door het centrum Deleeck zijn gemaakt, er op naslaan. Daaruit zal blijken dat als er een maatregel wordt getroffen op maat van Brussel – het was toch de bedoeling van de staatshervorming om op maat van de gewesten te kunnen werken –, het systeem – waarvan ik niet zeg dat dit het ideale is maar wel dat het een pak performanter is als het gaat over armoedebestrijding dan wat u hebt uitgewerkt – een veel kortere overgangperiode met zich meebrengt en een aantal rechten garandeert voor diegenen die vandaag in de overgang zitten.

Minister, laat dit nu de kritiek zijn die we daarnet hebben geuit ten aanzien van uw hervorming. Als we elkaar halverwege vinden en u bereid bent om die dingen aan te passen in uw hervorming, dan kunnen we misschien nog eens nadenken over ons stemgedrag. Tot nader order doet u dat niet. U hebt met uw meerderheid elk

verbetervoorstel hautain weggestemd. We krijgen geen antwoorden op terechte vragen die gesteld worden door experts, door het middenveld en door ouders. U verwacht dan van ons dat we blindelings dit ontwerp van decreet goedkeuren. Dat doen we niet! We vinden dit ontwerp van decreet oprecht een gemiste kans. Als u wilt oordelen over andere gewesten – om in de sfeer van Mattheus en anderen te blijven – kijk dan alstublieft naar de balk in uw eigen oog. (*Applaus bij sp.a*)

Jo De Ro (Open Vld): Mijnheer Van Malderen, het mattheuseffect betekent dat zij die veel hebben meer krijgen en zij die weinig hebben minder, als ik het even zo mag samenvatten. Als u dit aanhaalt bij de toeslag om naar school te gaan, dan gaat u ervan uit dat alleen maar kansarmen hun kinderen niet naar school laten gaan of niet inschrijven. Ik geef u maar mee dat daar verschillende profielen achter zitten.

We maken ons het meest zorgen over kinderen die opgroeien in omstandigheden waarbij ze een hoger risico lopen op een slechte of minder goede schoolcarrière. Het is uiteraard ook de bezorgdheid van de meerderheid om die kinderen sneller en meer naar school te krijgen. Zeggen dat we voor ouders die dat wel gaan doen, geen systeem mogen ontwikkelen om ze te belonen omdat dit een mattheuseffect zou hebben: op dat vlak mogen we van mening blijven verschillen. Dat is het goede recht in een parlement.

Net zoals u tot inkeer bent gekomen na het mislukken van het beleid van de toenmalige minister van Onderwijs met de bestraffing via de studietoelage, zegt de meerderheid hier duidelijk dat dit zal worden gemonitord. Als dat aanmoedigingsbeleid geen succes zou hebben, dan zouden we inderdaad koppige steen-ezels zijn om daar binnen drie of vijf jaar geen conclusies uit te trekken. Maar we moeten er toch eens mee beginnen? Hoe kan je een beloningsbeleid beoordelen als we het zelfs geen kans geven om te starten?

Ik kan een lijstje opsommen van aanmoedigingsmaatregelen of beloningsmaatregelen die hier de voorbije twintig jaar zijn goedgekeurd en waarvan er een deel zeer succesvol zijn geweest en een deel minder succesvol. U kunt ons toch niet verwijten dat we de ambitie hebben om via wat we vandaag zullen goedkeuren, een belangrijk aspect in onderwijs mee proberen te stimuleren of te realiseren.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik neem akte van de toezegging van de heer De Ro om bij de monitoring en vooral bij een negatieve appreciatie desgevallend bij te sturen. Dat kan later nog dienstig zijn.

Ik ben er mij van bewust dat er verschillende profielen achter kunnen zitten, maar het punt is dat we hier ook riskeren om de zwaksten te sanctioneren.

Het mattheuseffect speelt op het systeemniveau. De middelen die zullen worden besteed aan kleutertoeslag, waarvan het geen evidentie is dat dit werkt, kunnen niet worden ingezet in die toeslagen waarvan de evidentie groter is. Je kunt een euro maar één keer uitgeven. Dat is een keuze die gemaakt wordt. Als we daar van mening verschillen, dan is dat nu eenmaal het voorrecht dat we hebben in deze democratie. Ik heb herhaaldelijk gevraagd naar de evidentie, maar ik hoor ze niet. Je kunt een euro inderdaad maar één keer uitgeven.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, ik denk dat het traject dat we met dit grote, ambitieuze project hebben afgelegd, een goed traject is. We hebben onze nieuwe bevoegdheid zo uitgebouwd dat we er ook een meerwaarde in hebben kunnen steken. Het is een signaal naar jonge, startende gezinnen. Het is een administratieve vereenvoudiging. Het zal meer automatische rechten toekennen. Het zal ook de integratie tussen de verschillende beleidsdomeinen, inzonderheid onderwijs en gezinsbeleid, echt bevorderen. Het zal selectiever zijn. Het zal ook effecten hebben als het gaat over armoederisico's. Het is een absolute stap vooruit.

Als je kijkt naar de documentatie, naar het wetenschappelijk onderzoek, naar alles wat er in de opbouw van dit nieuwe groeipakket is gebeurd, denk ik dat je echt mag zeggen dat dit een manier is om onze nieuwe bevoegdheid uit te oefenen die echt een meerwaarde zal zijn voor het Vlaamse gezinsbeleid en uiteraard voor de Vlaamse gezinnen.

Als u als parlement het ontwerp van decreet zult goedkeuren, dan wachten ons nog zeer intensieve maanden met de administratie om het EVA op te richten, om de uitvoeringsbesluiten te maken, om de ICT-applicaties klaar te hebben, want we beseffen natuurlijk allemaal dat het zeer belangrijk is dat de introductie op een goede manier kan worden gewaarborgd. (*Applaus bij de meerderheid*)

Elke Van den Brandt (Groen): Twee jaar geleden hebben we een conceptnota gehad. Er zijn adviezen gegeven, studies gemaakt en er zijn intussen heel veel stappen gezet. Vandaag is het finale moment waarop we het ontwerp van decreet goedkeuren.

Als je de twee stukken naast elkaar legt, de conceptnota en het uiteindelijke ontwerp van decreet, kun je niet zeggen dat er gigantisch veel veranderd is. Het zou kunnen dat het oorspronkelijke plan perfect was en dat er geen enkele betere optie is, maar eigenlijk, als we heel eerlijk zijn, weten we dat niet. We hebben van de Vlaamse Regering een menukaart gekregen met één gerecht op. Dat gerecht is heel omstandig beschreven, alle ingrediënten zijn onderzocht, maar het lef is er niet geweest om naast het gerecht misschien nog een of twee of drie andere mogelijkheden te zetten. Dan konden we nagaan of dit wel het enige goede is, of dit wel het perfecte is, of er alternatieven mogelijk zijn. Zouden er systemen zijn waarmee we de armoede nog meer kunnen doen dalen? Zouden er systemen zijn waarbij we tegemoetkomen aan de vrees van de gezinnen die een kind in het ene en het andere systeem hebben, dat zij het slechtste van twee werelden hebben? Zouden er systemen zijn – en het gaat misschien over kleine zaken, maar voor die mensen gaat het over belangrijke zaken – waarbij pleeggezinnen en ouders van pleegkinderen ook een stukje van de kinderbijslag krijgen? Zou het een optie zijn om het eenvoudiger te maken en in plaats van een heel complex systeem rond kinderopvang erin te zetten, het geld voor kinderopvang aan de kinderopvang te geven en het geld voor de kinderbijslag aan de kinderbijslag? Dat is allemaal niet onderzocht. We hebben een menu gehad en vandaag mag u dat ene menu bestellen en niets anders.

Ik vind het jammer, en niet alleen ik als oppositielid vind het jammer, ook de Raad van State gaf er commentaar op, ook de vele experts, ook de vele adviesorganen, ook de vele burgers van ons land die ons heel veel e-mails hebben gestuurd en telefoons hebben gedaan met bezorgdheden omdat ze het gevoel hebben dat er iets wordt goedgekeurd wat misschien niet de beste optie is.

Collega's, ik vraag u voor de laatste keer: keur dit niet goed en vraag aan de Vlaamse Regering om alternatieven voor te leggen om na te gaan of er eventueel betere mogelijkheden zijn. Als die er niet zijn, wil ik het mee goedkeuren, maar ik geloof dat er alternatieven zijn.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid**– 1450 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6****Artikelsgewijze bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1450/4)

– De artikelen 1 tot en met 6 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement op artikel 7. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1450/6)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– De artikelen 8 tot en met 228 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken en Anke Van dermeersch houdende invoering van een recht op kinderbijslag naar Deens model**– 542 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2****Artikelsgewijze bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 542/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 juli 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de wijziging van het koninklijk besluit van 12 augustus 1985 tot uitvoering van artikel 62, §5, van de Algemene kinderbijslagwet en de wijziging van het koninklijk besluit van 26 maart 1965 betreffende de kinderbijslag voor bepaalde categorieën van het door de staat bezoldigd personeel alsmede voor de personeelsleden van het operationeel kader en van het administratief en logistiek kader van de korpsen van de lokale politie**– 1473 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2****Algemene bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 juli 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de wijziging van het koninklijk besluit van 12 augustus 1985 tot uitvoering van artikel 62, §5, van

de Algemene kinderbijslagwet en de wijziging van het koninklijk besluit van 26 maart 1965 betreffende de kinderbijslag voor bepaalde categorieën van het door de staat bezoldigd personeel alsmede voor de personeelsleden van het operationeel kader en van het administratief en logistiek kader van de korpsen van de lokale politie.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1473/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding

– 1498 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, collega's, het ontwerp van decreet dat hier voorligt, zal een cruciale rol spelen in de haalbaarheid van de richting die we vandaag met ons onderwijs zijn ingeslagen. Het is onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat elk kind de kans krijgt om maximaal te leren en tot ontwikkeling te komen.

Vele jaren geleden hebben we verschillende pistes uitgebouwd om leerkrachten daarin te ondersteunen. Het oprichten van het buitengewoon onderwijs was een dergelijke piste, maar dus ook de opstart van de leerlingenbegeleiding. We kennen de psycho-medisch-sociale centra (PMS-centra) en het medisch toezicht (MST), die uiteindelijk zijn samengevloeid in het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) dat we vandaag kennen.

De CLB-audit en -review zijn kort geleden opgeleverd en de N-VA vond de uitvoering daarvan heel belangrijk. De audit en review tonen aan dat in de loop van de voorbije jaren een onduidelijkheid was ontstaan over de rol, de taakverdeling en de verantwoordelijkheid van deze CLB's, en over de vraag of dit allemaal netgebonden moest gebeuren of beter netoverschrijdend.

Het is dan ook een van de verdiensten van dit ontwerp van decreet dat de rollen en opdrachten van de school, het CLB en de pedagogische begeleidingsdienst duidelijker worden uitgetekend. Elk van hen is een partner van de leerkracht en

de school om ervoor te zorgen dat zij in staat zijn om het basisaanbod te kunnen bieden dat voldoende hoge eisen stelt, maar het ook mogelijk maakt om te differentiëren in functie van de individuele leerling. Elk van de partners heeft daarbij de verantwoordelijkheid om te oordelen of dit kan binnen het gewoon onderwijs of beter binnen het buitengewoon onderwijs.

De rol van het CLB in deze samenwerking situeert zich op vier terreinen: als aanbieder van preventieve gezondheidszorg, als draaischijf tussen welzijn en onderwijs, als medevormgever aan de keuzes die leerlingen maken in verband met hun onderwijsloopbaan, en als hulp voor leerlingen die moeilijkheden ondervinden in het onderwijsgebeuren.

Voortgaand op dit laatste is het heel belangrijk dat het CLB zich goed bewust is van zijn rol. Artikel 5 laat daar geen enkele twijfel over bestaan.

Ter versterking van de basiszorg heeft het CLB een signaalfunctie. Ter versterking van de verhoogde zorg heeft het CLB een consultatieve functie, en in de fase van de uitgebreide zorg bepaalt het CLB via handelingsgericht werken waar actie nodig is om de hulpvraag te beantwoorden. Hij of zij moet op dat moment durven om op basis van deskundigheid en de doorlopen stappen binnen het zorgcontinuüm waar ze steeds zijdelings bij betrokken zijn geweest, snel knopen door te hakken in functie van doorverwijzing voor ondersteuning vanuit de ondersteuningsnetwerken, of het instappen in het buitengewoon onderwijs. Dit proces mag op dat moment niet meer nodeloos lang aanslepen. De CLB-medewerker krijgt in het kader van dit ontwerp van decreet hiervoor duidelijke handvatten en mag zijn verantwoordelijkheid hierin niet wegschuiven achter nodeloze administratie.

Een tweede belangrijk aspect voor onze partij is dat in dit ontwerp van decreet duidelijk wordt gesteld dat het CLB de draaischijf is tussen Welzijn en Onderwijs. In het jaarverslag van het CLB dat zopas is verschenen, merken we daar ongerustheid over om de volgende reden. Nadat een leerling wordt aangemeld bij Welzijn, begint vaak een lange periode waarin de leerling moet wachten om te worden opgenomen tot de opstart van de jeugdhulp. We lezen in het jaarverslag dat de gemiddelde wachttijd op hulp in 2016 240 dagen bedroeg of zo'n 8 maanden. Daarbij zien we een onderscheid tussen voorzieningen aangestuurd door het Vlaamse Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) waar de wachttijd voor een verblijf van minderjarigen met een handicap gemiddeld 277 dagen telt, en een voorziening Jongerenwelzijn, bijvoorbeeld een verblijf in een pleeggezin, waar de wachttijd gemiddeld 198 dagen duurt of meer dan 6 maanden. Een leerling wacht gemiddeld 261 dagen op een begeleiding bij een dienst Jongerenwelzijn en 196 dagen op een verblijf bij een dienst Jongerenwelzijn.

Ondertussen blijven die leerlingen gewoon verder naar school gaan. Dat maakt de situatie op de school er niet eenvoudiger op. Veel actoren verwachten op dat moment dat het CLB zijn verantwoordelijkheid en zijn rol opneemt.

Het CLB beschikt over een aantal mogelijkheden, gaande van het bieden van een gesprek tot het opstarten van een handelingsgericht diagnostisch traject of een kortdurende begeleiding. Het doel van die kortdurende begeleiding is niet de wachttijd op te vullen, maar in te gaan op de noden die de leerling op dat moment heeft, met de bedoeling die leerling verder te helpen. Dat mag dus niet in afwachting worden gebruikt om toegang te hebben tot de jeugdhulp. Op dit moment wordt dat wel zo georganiseerd. Het CLB is vragende partij om te bekijken welke actor op het moment van de wachtperiode het best geplaatst is om hulp te verlenen.

In het voorliggende ontwerp van decreet staat in artikel 13 duidelijk aangegeven dat de Vlaamse Regering de verdere operationalisering van de kernactiviteit draaischijffunctie kan bepalen. Minister, wij vragen met aandrang om in het kader van de draaischijffunctie tussen Onderwijs en Welzijn snel duidelijke afspraken te

maken met uw CD&V-collega, minister van Welzijn Vandeuren. Ofwel neemt Welzijn bij doorverwijzing de begeleiding meteen op zich in afwachting van plaatsing, ofwel doet het CLB dit en is de vraag of vanuit Welzijn eventueel de nodige omkadering of middelen kunnen worden vrijgemaakt. Hierin moeten we partners zijn, of nog betere partners worden.

Een derde aspect waar we als partij in dit ontwerp van decreet zeer blij om zijn, is de netoverstijgende samenwerking die verder zal worden uitgebouwd via netoverstijgende regionale ondersteuningscellen (NROC's). De netoverstijgende samenwerking is binnen de werking van de leerlingenbegeleiding niet nieuw: er zijn al tal van mooie voorbeelden waar netoverstijgend wordt samengewerkt tussen centrum en school.

We kennen de internettensamenwerkingscel van waaruit de vier onderwijsverstrekkers samenwerken om gemeenschappelijke standpunten in te nemen of netoverstijgende projecten uit te rollen en aan te sturen. Een paar mooie voorbeelden van netoverstijgende samenwerkingen zijn het onlineplatform CLBch@t en de Onderwijskiezer.

Bij de vorming van de netoverstijgende regionale ondersteuningscellen vinden we het wel belangrijk te benadrukken dat de huidige samenwerkingen kunnen blijven bestaan indien ze nu reeds aan die rationalisatienorm van 35.000 gewogen leerlingen voldoen. Ze hebben dan de keuze om zich nog meer regionaal te versterken of zo te blijven zoals ze zijn georganiseerd. Dat zal worden besproken met de nodige actoren. Het is echter wel belangrijk te beseffen dat wat bestaat en goed is, in dezen ook kan voortbestaan. Bij een eventuele verdere uitbreiding denken wij dat het heel belangrijk is om steeds het doel voor ogen te houden, namelijk die dienstverlening voor die leerling of voor die ouder. We denken dat daarbij aandacht moet worden gegeven aan het gegeven dat bijvoorbeeld de naschoolse uren die nu zullen worden ingevoerd, worden georganiseerd binnen die regionale samenwerking. Ook de mogelijkheden en beperkingen van dossierbeheer spelen daarbij dus een rol.

We hebben het daarstraks gehad over het digitale leerlingendossier. Dat kan in dezen natuurlijk ook mogelijkheden geven: ook de diverse CLB's binnen het netwerk kunnen gemakkelijker in het dossierbeheer werken.

Collega's, onze partij, de N-VA, is tevreden omdat dit ontwerp van themadecreet de verschillende rollen en actoren definieert. Het was immers broodnodig om de taken van het CLB over de verschillende centra en netten heen te harmoniseren en te stroomlijnen. Er zullen in de toekomst minder medische consulten plaatsvinden, dat is waar, maar de ouders zullen er nauwer bij worden betrokken, en dat is ook belangrijk. De openingstijden en -uren zullen worden uitgebreid en ook de opdrachten van de school en de pedagogische begeleiding inzake leerlingenbegeleiding worden duidelijker omschreven. Toch ook hier, minister, een herinnering aan uw engagement om de invulling hiervan door de pedagogische begeleidingsdiensten nauwgezet te volgen en te evalueren. Tot slot geven we de CLB's, gespreid over vijf jaar, een uitbreiding van personeel, zodat ze hun rol met nog meer verve op zich kunnen nemen en kunnen uitvoeren. We hopen dan uiteraard vanuit alle hoeken van deze plenaire vergadering dat u allen uw goedkeuring geeft aan dit ontwerp van decreet. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, namens onze fractie wil ik een paar inhoudelijke punten maken, maar allereerst wil ik toch wel de waardering uitdrukken die ik ook in de commissie heb uitgedrukt voor het werk van de mensen van de CLB's. Al te vaak, en tot mijn scha en schande moet ik dat ook nog vaak in dit huis meemaken, leidt casuïstiek ertoe dat er nogal schamper wordt gedaan over

het werk binnen de centra. Ik denk dat nogal wat collega's kunnen getuigen dat die mensen niet alleen hun werk zeer grondig doen, maar vaak in zeer moeilijke omstandigheden dit werk met een ongelooflijke toewijding doen.

Dit decreet zal op een aantal punten ingrijpen. Collega Krekels heeft er ook al naar verwezen. Het staat ook in het verslag. Er zijn voor ons een aantal belangrijke pijnpunten of uitdagingen waaraan nu beter kan worden gewerkt.

Een, er komt een verduidelijking van het ambts- en beroepsgeheim. Dat is niet onbelangrijk als je de werking van de CLB's kent, en de uitdagingen waarmee ze vaak worden geconfronteerd.

Twee, huisonderwijs zal nauwgezet door hen worden opgevolgd. Mijn fractie is al regelmatig tussengekomen over onze bezorgdheid over een aantal aspecten van het huisonderwijs. Dat dat beter wordt opgevolgd, ook trouwens door de inspectie, is een belangrijk punt.

Drie, het unieke dossier van bij de eerste inschrijving zal de informatiedoorstroming bevorderen. Daar is daarstraks ook al over tussengekomen bij de actuele vragen. Dat zal daadwerkelijk ook meer recht doen aan het werk dat vele mensen besteden aan het aanleggen van een dossier, aan een goede aanpak.

Vier, en niet onbelangrijk, ik herinner me de eerste zitting van dit parlement. Bij de bespreking van de regeringsverklaring werden er vanuit de oppositie, terecht, bezorgd vragen gesteld over de SES-middelen (socio-economische status) in het gewoon onderwijs. Ik hoop dat de oppositie in haar tussenkomsten vandaag zal erkennen dat er in dit ontwerp van decreet een belangrijke stap is gezet, niet door SES weg te nemen, want voor CLB's bestond dat niet binnen de financiering, maar door voor het eerst met SES rekening te houden, en wel voor 35 procent van die financiering. Ik hoop dat zij die het de afgelopen drieënhalve, vier jaren regelmatig hebben gehad over het hardvochtige beleid – quod non – van de Vlaamse Regering, hier toch ook zullen erkennen dat dit een belangrijke stap is.

Ik hoop namens onze fractie dat die extra middelen ertoe zullen leiden dat in de vaak stedelijke of randstedelijke gebieden met nogal wat uitdagingen extra mensen zullen worden aangeworven die ook andere profielen en achtergronden hebben om de uitdagingen waarmee CLB's en scholen anno 2018 worden geconfronteerd, beter aan te pakken. Op kruissnelheid zullen de aan dit decreet gekoppelde middelen met 8,6 miljoen euro toenemen.

Tot slot is er nog een laatste punt dat voor ons niet onbelangrijk is. We komen daar op veel terreinen op terug. Voor ons is de netoverschrijdende samenwerking, waar net al naar is verwezen, een belangrijke stap. Het zal echter niemand verbazen dat dit voor onze fractie een tussenstap is. Het is een belangrijke stap, maar het is een tussenstap. Voor ons moet het uiteindelijke doel erin bestaan een centrum per regio te krijgen dat in alle onafhankelijkheid van netten en scholen kan werken. Dan zullen er geen steden of gebieden zijn waar drie of vier CLB's actief zijn. Dat is voor ons de toekomst, en nu wordt met de bevordering van de netoverschrijdende samenwerking een belangrijke tussenstap genomen om dit mogelijk te maken.

Met de oplossing van een aantal knelpunten, het toekennen van extra middelen op basis van de SES-criteria is dit voor mijn partij een belangrijke stap. We zullen dit ontwerp van decreet straks met veel plezier goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, ook mijn fractie staat zeer positief ten aanzien van dit ontwerp van decreet. Het heeft vijftien jaar geduurd eer dit ontwerp van decreet in het Vlaams Parlement ter bespreking en goedkeuring werd voorgelegd.

Het is positief dat met betrekking tot de leerlingenbegeleiding vanaf vandaag decretaal niet enkel en alleen naar de CLB's wordt gekeken, maar dat ook alle andere partners een duidelijke rol inzake leerlingenbegeleiding krijgen. Dat is een belangrijke stap vooruit. We hebben gemerkt dat in het decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding zelf is opgenomen dat de scholen inzake leerlingenbegeleiding een opdracht en verantwoordelijkheid hebben, maar dat dit decretaal niet van toepassing was in de decreten op hun eigen niveau. Dit krijgt nu een andere toepassing.

Het is positief dat de leerling in dit ontwerp van decreet centraal staat en op een integrale, holistische wijze wordt benaderd. Zo kunnen alle ontwikkelingsdomeinen in beeld worden gebracht en kunnen de leerlingen de begeleiding en de ondersteuning krijgen die voor hen noodzakelijk is. In dit ontwerp van decreet staat een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende partners die zijn betrokken bij de leerlingen die begeleiding nodig hebben. De decretale verankering van het zorgcontinuüm vinden we een grote stap vooruit.

Het is uiteraard positief dat het subsidiariteitsprincipe in dit ontwerp van decreet wordt gehanteerd. Er wordt duidelijk gesteld dat de ouders en de school de eerste verantwoordelijken zijn om leerlingen te begeleiden en dat de CLB's en de pedagogische begeleidingsdiensten een ondersteunende rol hebben. Het is voor ons zeer cruciaal dat het voeren van een beleid in de scholen inzake zorg en de begeleiding van leerlingen in dit ontwerp van decreet is opgenomen als een verkenningsvoorwaarde voor de toekomst. Dit zal scholen ertoe aanzetten in de toekomst veel inspanningen te leveren om leerlingen op een goede wijze te begeleiden. Dit betekent niet dat dit vandaag in veel scholen niet gebeurt, maar de decretale verankering is toch een duidelijk signaal aan de scholen dat het echt belangrijk is hier werk van te maken.

De multidisciplinaire werking van de CLB's wordt in het ontwerp van decreet behouden. Dit is zeer positief, omdat dit altijd de kracht van de centra is geweest. Het is een bijzondere meerwaarde die de CLB's in hun werking ten aanzien van de scholen kunnen creëren.

De stap die wordt gezet in de multidisciplinaire werking van de CLB's om de medische discipline meer ruimte te bieden om deel uit te maken van de multidisciplinaire aanpak, is ook een bijzondere stap vooruit. Dat was aanvankelijk de bedoeling van het CLB-decreet maar vanwege de workload van de medische discipline en de grote aandacht van deze discipline voor de consulten die moeten worden uitgevoerd, is de vermindering van de consulten in de toekomstige werking een stap vooruit omdat er op die manier meer ruimte is om deel uit te maken van de integrale aanpak, van de holistische benadering, en omdat de discipline daardoor voluit een rol kan spelen in de multidisciplinaire werking.

Een laatste positief element is de keuze om de CLB's zeer schoolnabij te laten werken, maar ook onafhankelijk. Het is belangrijk dat we dit in de toekomst ook opvolgen.

Naast al deze zeer positieve elementen, wil ik ook twee aandachtspunten en werkpunten voor de toekomst formuleren.

Het eerste belangrijke punt is de verankering van de pedagogische begeleidingsdiensten in het decreet Leerlingenbegeleiding. We hebben alle partners mee opgenomen in dit ontwerp van decreet, maar ook de pedagogische begeleidingsdiensten hebben een belangrijke ondersteunende rol voor scholen en ook inzake leerlingenbegeleiding. We hebben dat kunnen vaststellen uit het verslag van de CLB's. Bijvoorbeeld het aantal leerlingen met gedragsproblemen neemt toe. Het ondersteunen van de scholen bij het voeren van een beleid met betrekking tot deze problematiek en in de aanpak ervan is een uitdaging voor de pedagogische

begeleidingsdiensten. Daarvoor moeten zij in de toekomst een verankering krijgen in dit decreet Leerlingenbegeleiding.

Een tweede aandachtspunt voor de toekomst is de samenwerking met het welzijnsveld. Waar de CLB's tijdens de vorige legislatuur een belangrijke opdracht kregen in het decreet Integrale Jeugdhulp, worden in dit ontwerp van decreet ook stappen vooruitgezet door de zeer specifieke aanpak die in het vroegere decreet was ingeschreven te verlaten. Met deze verruiming riskeren we echter om de CLB's in een situatie te brengen waarin de vraag naar begeleiding voor hen veel groter is dan het aanbod dat ze kunnen realiseren, en waarbij ze mogelijk op vrij korte termijn in een situatie kunnen terechtkomen waarbij we vanuit het beleid duidelijk prioriteiten moeten aangeven waaraan zij in eerste instantie de aandacht moeten besteden en wat in tweede instantie in de aanpak van de leerlingenbegeleiding naar voren moet komen indien blijkt dat er onvoldoende aanbod aan leerlingenbegeleiding kan worden gerealiseerd. Ik heb dit al in de commissie gezegd, en ik wil het ook vandaag in de plenaire vergadering opnieuw als aandachtspunt voor de volgende maanden meegeven.

In het algemeen denk ik dat we na vijftien jaar van vragen en discussie een belangrijke stap vooruitzetten voor de leerlingenbegeleiding in Vlaanderen. Mijn fractie zal dit ontwerp van decreet vandaag met volle overtuiging goedkeuren. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, wij zullen ons in de stemming over dit ontwerp van decreet onthouden.

We zijn het uiteraard eens met de doelstellingen: een groter welbevinden van alle leerlingen op school en een geslaagde schoolcarrière. Wat het ontwerp van decreet aan zorgcontinuüm voorziet, vinden wij logisch. We vinden het ook terecht dat de school de primaire actor wordt voor een zorgbeleid op maat van elk kind. Samen met mevrouw Helsen vinden wij leerlingenbegeleiding als decretale erkenningsvoorwaarde een goede zaak.

Anderzijds zijn er nog een aantal bemerkingen en vragen die het decreet niet oplost. Iedereen vraagt een betere taakafbakening bij de verschillende actoren die betrokken zijn in de leerlingenbegeleiding. De CLB's werken op het snijpunt tussen welzijn en onderwijs. Het is niet altijd even evident om het onderscheid te maken in wie precies waarvoor bevoegd is. Ik herinner mij heel praktische discussies, bijvoorbeeld rond huiswerkbegeleiding, ook van kinderen in kansarme gezinnen: moet men eerder de welzijnsactoren vindplaatsgericht laten werken en hen de toeleiding laten organiseren of is huiswerkbegeleiding bij uitstek verbonden aan de schoolinterne werking en moet het een exclusieve onderwijsbevoegdheid zijn? Wij denken dat een decreet Leerlingenbegeleiding nog helderder zou moeten trancheren, zodat de schaarse middelen effectief kunnen worden ingezet op maat van de jongeren en dus voor een betere begeleiding van elke individuele jongere.

Wat naar ons gevoel ook onvoldoende wordt uitgeklaard in dit ontwerp van decreet is de taakverdeling tussen enerzijds de CLB's en anderzijds de pedagogische begeleidingsdiensten. We pleiten voor een evaluatie, temeer omdat er, zoals iedereen wel weet, een nieuw zorgondersteuningsmodel actief is en daar de rol van de CLB's in doorverwijzing cruciaal is en de taakverdeling ook moet worden uitgeklaard.

De CLB's hebben bij het begin van de regeerperiode lineair moeten besparen. Ze kennen, in tegenstelling tot de rest van ons leerplichtonderwijs, geen open-endfinanciering, maar ze krijgen wel bijkomende taken. De audit die Ernst & Young heeft uitgevoerd, besteld door de vorige regering, bevestigt de noodzaak aan bijkomende ondersteuning. De minister heeft aangekondigd dat er volgend

schooljaar 88 vte's bij komen. Dat is uiteraard positief, maar de benodigde bijkomende 180 vte's die naar voren kwamen uit de audit, zijn uiteraard niet in het verschiet. Bijkomende middelen zouden dat moeten kunnen garanderen.

Ja, collega De Ro, we steunen vanuit sp.a het principe dat op basis van de sociaal-economischestatuskenmerken 35 procent van de omkaderingsgewichten verdeeld worden. Dat vinden we een positieve zaak. Dat hebben we ook aangehaald in de commissie. Dat is alvast een goed begin.

Minister, waar we wel voorstander van zijn, is een ambitieuzer preventief gezondheidsbeleid van school en CLB, met meer aandacht voor individuele opvolging van kinderen en jongeren, zeker uit kansengroepen. U hebt aangekondigd dat u het preventief gezondheidsbeleid, meer bepaald de screening, uitbreidt tot kinderen in huisonderwijs, maar tegelijkertijd wordt het voor kinderen in het leerplichtonderwijs een beperktere screening. Sommige kinderen en jongeren uit kansarme milieus, uit sociaal kwetsbare gezinnen of met psychosociale problemen hebben meer individuele begeleiding nodig die verder gaat dan een doorverwijzing naar een arts, zoals de CLB's vandaag doen. Wij denken dat ze een grotere rol te spelen hebben.

We denken dat niet alleen. We denken dat samen met de Strategische Adviesraad voor het Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid in zijn advies. Zij zeggen heel duidelijk dat de CLB-artsen beter zouden kunnen worden ingeschakeld in multidisciplinaire teams die beraadslagen over het psychosociaal functioneren van de kinderen, in het ondersteunen van leerkrachten voor kinderen met medische problemen en in een bredere medische aanpak, bijvoorbeeld van een maatschappelijk probleem als obesitas bij jongeren. Daarnaast zien wij zelf ook een grotere rol voor die dokters en de multidisciplinaire teams van het CLB in het bereiken van de eindtermen gezondheid op school.

Voorzitter, zoals ik al zei, zal de sp.a-fractie zich onthouden bij de stemming, hoewel het ontwerp van decreet goede elementen bevat, gebaseerd op de audit van de CLB's door Ernst & Young. Dat heb ik ook aangegeven. Maar we vrezen dat de financiering ontoereikend zal zijn, dat de rollen van de verschillende actoren in de leerlingenbegeleiding niet duidelijk genoeg zijn afgebakend en dat het preventieve gezondheidsbeleid vooral in het belang van kinderen uit kansarme milieus beter zou moeten worden uitgebouwd.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ook wij, vanuit de Groen-fractie, zullen ons onthouden, zoals we ook in de commissie hebben gedaan. Ook voor ons zitten er een aantal goede zaken in het ontwerp van decreet. Zo zijn er de basisprincipes, met de vier begeleidingsdomeinen die worden vastgelegd. Er is het zorgcontinuüm dat als principe wordt verankerd. De duidelijkere taakafbakening, waarbij de CLB's nu echt de leerling centraal moeten stellen en de begeleiding van de leerling zullen moeten doen en niet de scholen, is een goede zaak. De SES-financiering (socio-economische status) is absoluut toe te juichen. Daarvan zijn we zeker grote voorstanders. Ook het feit dat er netoverschrijdend – want dat gebeurt al, ik heb het voorbeeld van Gent gegeven – kan worden samengewerkt, is goed. De aanzet daartoe in het ontwerp van decreet had wat ons betreft gerust wat verder mogen gaan, maar het is goed dat het mogelijk blijft. Dat zijn zaken die zeker goed zijn in het ontwerp van decreet en die we willen ondersteunen.

Maar wij denken ook dat er toch echt grote pijnpunten blijven, minister. Het inspectierapport dat voorafging aan het nieuwe decreet over leerlingenbegeleiding, hebt u toen een beetje als hoeraverhaal gepresenteerd. 50 procent van de scholen voldoet op het vlak van brede basiszorg. Maar dat betekent toch ook dat er heel wat scholen zijn die op dat vlak en op het vlak van zorg, nog niet voldoen

als het gaat over lerarenbegeleiding? We moeten dan noch de CLB's, noch de mensen op de scholen met de vinger wijzen. Maar dan is er toch wel een tekort op het vlak van beleidsmatige ondersteuning. Het gaat dan niet alleen over basiszorg, maar ook over verhoogde zorg. Iedereen die de problemen met het M-decreet heeft opgevolgd, weet dat de zorgvragen daar ook onvoldoende kunnen worden beantwoord.

Ook zijn er knelpunten op het vlak van de overstap van het lager naar het secundair onderwijs. U hebt het leerlingenpaspoort voorgesteld. Dat is inderdaad een goede zaak en iets dat gedeeltelijk een oplossing zou kunnen zijn voor problemen en voor het doorgeven van informatie, maar nog niet voor een betere oriëntatie, voor een juiste oriëntering, ook zaken die tot de vier begeleidingsdomeinen van de CLB's behoren. Daar zitten dus nog knelpunten. Die knelpunten bleken uit het inspectieverslag.

Maar er zijn ook knelpunten die nu blijken uit het jaarverslag. De heer Grielens heeft in de krant een alarmkreet geslaakt. Hij doet dat zeer genuanceerd en als je de artikels leest, is de heer Grielens duidelijk geen man van kreten. De cijfers die hij naar voren schuift uit de jaarverslagen zijn toch wel verontrustend. Het aantal leerlingen met gedragsproblemen is de laatste jaren enorm toegenomen. Het aantal leerlingen dat spijbelt, is enorm toegenomen – en dat weten we al langer. Het aantal uitsluitingen van scholen, ook definitieve, is toegenomen. Ook de zorgnoden zijn toegenomen. Uit het jaarverslag blijkt dat het laatste jaar, de laatste twee jaren, de taken en de taaklast absoluut niet zijn verminderd bij de CLB's, wel integendeel. En dat zal met het nieuwe decreet ook niet het geval zijn. Laat dat duidelijk zijn. En dan weten we inderdaad dat, door al langere structurele onderfinanciering, door bijkomende besparing bij de CLB's, het onmogelijk is om de vragen die er zijn, te beantwoorden. Nu zien we dat er ook bij dit ontwerp van decreet onvoldoende extra capaciteit en ondersteuning komt en dat die knelpunten dus zullen blijven bestaan.

Bovendien blijft een ontzettend groot knelpunt – en dat hadden wij opgelost willen zien en zien we niet opgelost in het ontwerp van decreet – de samenwerking met Welzijn. Het CLB moet inderdaad de draaischijf zijn en is de eerste lijn als het gaat om psychosociale begeleiding. Maar dan moet er snel kunnen worden doorverwezen als er problemen zijn. Want als dat niet het geval is, krijg je inderdaad een escalatie van gedragsproblemen die je nu ziet in de scholen, omdat er inderdaad na de eerste lijn niets meer is en het daar ontbreekt aan oplossingen voor jongeren om op de juiste manier de juiste zorg te krijgen en te worden begeleid. En dat wordt natuurlijk helemaal niet opgelost met dit ontwerp van decreet. En daar zit voor ons een groot knelpunt. En als dat niet wordt opgelost en als de samenwerking met Welzijn en met minister Vandeuren en de taakverdeling daar niet beter wordt uitgeklaard, denk ik dat het ontwerp van decreet geen oplossing zal bieden voor de pijnpunten die naar voren kwamen in het jaarverslag.

Dus daarom, minister, onthouden wij ons bij de stemming over dit ontwerp van decreet: goeie principes, maar onvoldoende capaciteit om die ook waar te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor alle pleidooien en voor de verklaring van de twee onthoudingen van sp.a en Groen, helemaal in lijn met wat jullie ook in de commissie gezegd hebben.

Ik wil een paar opmerkingen maken. Ten eerste vind ik dit een baanbrekend ontwerp van decreet, collega's. U moet zich inbeelden van waar we komen. We komen van een audit, bij het begin van de legislatuur, met heel wat pijnpunten en heel wat troeven, en uit een budgettaire context die inderdaad bijzonder beperkt was. Nu, een paar jaar later, hebben we een ontwerp van decreet waarin we

zuurstof geven aan onze centra voor leerlingenbegeleiding en waarin we, collega's van de oppositie, richting 2021 jaarlijks bijna 7,5 miljoen euro extra investeren: 7.470.000 euro. Dat is een aanzienlijke extra financiële injectie, waarbij we de middelen bovendien ook gaan verdelen op basis van de kwetsbaarheidsfactoren die kinderen hebben, iets wat ook al lang gevraagd is, omdat we weten dat CLB's in grote steden of CLB's die verhoudingsgewijs meer kwetsbare kinderen hebben, ook een grotere workload hebben. We komen daaraan tegemoet.

Uiteraard groeien de budgetten niet tot aan de hemel en moeten wij blijven werken binnen een vast kader. Maar ik vind dit eigenlijk ook een goede zaak. Ik heb met heel veel interesse het jaarverslag van de centra voor leerlingenbegeleiding gelezen. U hebt wellicht ook de krantenartikelen gezien, maar als u het jaarverslag neemt, ziet u daar ook een pak positieve zaken in, goede evoluties, evoluties naar een modern CLB, waarin ook meer aandacht is voor het digitale. Ik hoop oprecht dat mijn antwoord op de actuele vraag van daarnet ook een stimulans kan zijn om wat werklast weg te nemen, waardoor misschien weer meer tijd zal kunnen worden gegeven aan het effectief helpen van kinderen, en niet aan het invullen van formulieren.

Alle collega's hebben de zorg uitgedrukt om toch goed aan te sluiten op Welzijn. Ik erken – en dat heb ik ook in de commissie gedaan – dat die aansluiting effectief een zorgpunt is, maar wij zijn volop aan het investeren in die verbindingen. De netwerken 'één gezin, één plan', daar wordt effectief afstemming gezocht en overleg gepleegd. Aan de netwerken 'Rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp' heeft collega Vandeurzen 15 miljoen euro extra ter beschikking gesteld voor uitbreiding van de capaciteit. De centra voor leerlingenbegeleiding, collega's, hebben de kans gekregen om daar een rol in te spelen. Ik zal u in het licht van deze plenaire vergadering ook nog eens mijn ontgoocheling uitdrukken over het feit dat niet alle centra voor leerlingenbegeleiding die kans gegrepen hebben. Als je weet dat je zo'n opportuniteit krijgt om middelen van Welzijn aan te wenden, dan zou het toch logisch zijn dat iedereen die kansen grijpt. Dat heeft niet iedereen gedaan. Er is dus ook bij de CLB's zelf nog werk aan de winkel, collega's, om die bruggen naar Welzijn te slaan.

Ik ben het zeker eens met de vragen om goed te monitoren en om een goed zicht te krijgen op de samenwerkingspraktijken in Vlaanderen. Maar, collega's, het is van belang dat we op 1 september effectief van start kunnen gaan.

Alle positieve punten die opgesomd zijn door de collega's, deel ik uiteraard. Ik denk echt dat we met dit nieuwe ontwerp van decreet de krijtlijnen trekken voor een slagkrachtige toekomst van onze centra voor leerlingenbegeleiding als hét aanspreekpunt in Vlaanderen voor jongeren die heel specifieke noden hebben en ook een stukje als gezondheids- of preventieadviseurs voor onze jongeren. Mijn dank, zoals klassiek, ook aan al wie aan de totstandkoming van dit ontwerp van decreet meegewerkt heeft, ook de mensen van onze administratie, die keihard gewerkt hebben, en de centra voor leerlingenbegeleiding zelf, die heel nuttige input gegeven hebben vanuit de dagelijkse praktijk, om een aantal verbeteringen door te voeren. Dank u wel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1498/1)

– *De artikelen 1 tot en met 119 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitzendarbeid in de Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen
– 1515 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de uitzendarbeid in de Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): We zijn tevreden dat de mogelijkheid tot interimarbeid nu bestaat, maar we vinden wel dat dit voor uitzonderlijke situaties is, bijvoorbeeld als iemand wegvalt door ziekte of als een functie een tijd niet ingevuld geraakt. Dan moet een bestuur daarop kunnen terugvallen om de dienstverlening te garanderen. We vinden het belangrijk dat er in dit soort dossiers altijd goed overleg is met de vakbonden. We hopen dat dit in de toekomst ook zo zal gebeuren, dat deze mogelijkheid telkens in overleg wordt besproken en toegepast.

We willen ervoor waarschuwen om daar niet te veel gebruik van te maken, want het zal de kosten voor de instellingen alleen maar verhogen omdat het een heel dure vorm is van tewerkstelling.

Nog een bedenking tot slot: voor sommige mensen kan dit een opstap zijn om de weg te vinden naar overheidstewerkstelling. Naast stages en andere manieren om kennis te maken met de overheid kan dit een manier zijn om te komen tot reguliere tewerkstelling voor een aantal mensen die met een preciaire job beginnen via een interimcontract.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Zo dadelijk stemmen we over een belangrijk decreet: een belangrijke hervorming, waardoor zowel de Vlaamse overheid als de Vlaamse steden en gemeenten voortaan ook een beroep kunnen doen op uitzendkrachten. Eindelijk. Onze partij is al jaren voorvechter om interimarbeid bij de overheid mogelijk te maken. Elke dag zijn er meer dan 100.000 uitzendkrachten aan de slag in de private sector. Interimarbeid is dus niet meer weg te denken uit onze private arbeidsmarkt. Heel wat bedrijven doen er een beroep op: om extra werk op te vangen, om zieke personeelsleden kortstondig te vervangen of om via interim te zoeken naar geschikt vast personeel. Maar terwijl interim in de private sector al jaren ingeburgerd is, bleef de deur voor de Vlaamse en lokale overheden gesloten. Zij mochten geen beroep doen op uitzendkrachten, hoewel ook zij vaak geconfronteerd worden met extra werk of met personeelsleden die ziek uitvallen.

We waren op dat vlak uniek in Europa. Samen met Griekenland was België het enige EU-land waar in de publieke sector geen gebruik kon worden gemaakt van uitzendarbeid. Als we dit decreet zo dadelijk goedkeuren, sluiten we dus aan bij al die andere Europese landen en laten we de Grieken achter ons.

Het was een lange, soms hevige strijd, maar we zijn blij dat het decreet er straks zal zijn. Zowel de Vlaamse overheid als de steden en gemeenten krijgen nu de kans om een hedendaags personeelsbeleid te voeren en hun dienstverlening te

garanderen. Want dat is uiteindelijk de hoofdrede waarom Open Vld steeds grote voorstander is geweest om uitzendarbeid bij de overheid toe te laten. Zoals elke private werkgever, wordt ook de overheid geconfronteerd met zieke personeelsleden, met onvoorziene gebeurtenissen, met extra werk. Via uitzendarbeid zal ze nu op een snelle en flexibele manier kunnen reageren en ervoor zorgen dat ze haar taken kan blijven uitoefenen. Het zwembad zal dus niet gesloten moeten worden als plots enkele poetshulpen zich ziek melden. Het vuilnis zal niet blijven staan indien de vuilnismannen het slachtoffer worden van een griep epidemie.

Uitzendarbeid biedt ook de unieke kans om dringende dossiers efficiënter af te handelen. Bij rampen, bijvoorbeeld, kunnen dossiers bij het Rampenfonds sneller worden aangepakt door het inzetten van extra interimkrachten. Zo moeten de slachtoffers niet nodeloos lang wachten op hun centen. Maar ook voor de vaste personeelsleden is de hulp van uitzendkrachten een goede zaak. Als vandaag een personeelslid ziek valt, wordt zijn of haar werk noodgedwongen overgenomen door de collega's, in soms lange afwachting van een nieuw personeelslid dat – met een vervangingscontract – wordt aangeworven. Gevolg is dat de werkdruk bij die collega's verhoogt, wat op zijn beurt het risico op extra uitval verhoogt.

Er is nog een laatste voordeel. Hoewel de overheid interimarbeid niet zal kunnen gebruiken als instroomkanaal – objectieve examens blijven de regel bij overheidstewerkstelling – creëren we toch een drempelverlagend effect voor mensen die het vandaag moeilijk hebben om op de arbeidsmarkt actief te worden. Uit alle studies blijkt dat uitzendarbeid een belangrijke jobmotor is voor hen. Bijna één op twee uitzendkrachten heeft na vijf maanden interimarbeid een vast contract in de private sector. Door interim bij de overheid toe te laten, geeft de overheid zelf dus ook extra kansen voor mensen die het moeilijk hebben. Ze leren de overheid kennen en doen ervaring op, iets wat hen in de latere selectieprocedure alleen maar kan helpen. Ik heb daarom nooit goed begrepen hoe vakorganisaties hun verzet tegen interimarbeid kunnen rijmen met hun belangrijke taak om de zwakkeren op de arbeidsmarkt te helpen.

Om al die redenen zal mijn fractie straks vol overtuiging op de groene knop duwen. Het wordt tijd dat we de verouderde visie op overheid en arbeidsmarkt de plaats geven die het verdient, die in de geschiedenisboeken. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Het zal u niet verwonderen dat ik vanavond een ander verhaal zal ophangen dan mijn twee voorgangers. Als sp.a zijn we voor efficiënte openbare diensten, met een kwalitatieve dienstverlening. Dat is voor ons essentieel. We zijn voor een overheid die efficiënt is en die een uitmuntende dienstverlening levert, zowel aan de burger als aan de ondernemingen. Uitzendarbeid brengt beide heel sterk in het gedrang. De heer Kennes heeft het al gezegd, uitzendarbeid is duurder, er gebeuren meer arbeidsongevallen bij tijdelijke werknemers en bovendien hebben zowel de Vlaamse overheid als de lokale besturen, de gemeenten en de steden, al de mogelijkheid om afwezigheden of bijkomend werk op te vangen.

Ik som een aantal redenen op waarom uitzendarbeid bij openbare diensten geen goed idee is. Ten eerste, het is overbodig. Zoals daarnet gezegd, hebben overheidsdiensten vandaag wettelijk al middelen om soepel en op een efficiënte manier om te gaan met tijdelijke personeelsbehoeften.

De vraag rijst dan onmiddellijk waarom dan beroep doen op een duurdere vorm van werken. Want ten tweede, het is duur. Uitzendarbeid is pakken duurder dan de contractuele tewerkstelling. Voor elke 100 euro die de overheid voor zijn eigen personeelslid betaalt, betaalt dezelfde overheid voor de uitzendkracht 204 euro

als het een bediende betreft, en 212 euro als het een arbeider is. De vraag is: is dit de efficiënte overheid waar deze regering zo de mond van vol heeft?

Ten derde, uitzendarbeid brengt ook de kwaliteit van de dienstverlening in het gedrang. Personeelsverloop en ambtenaren voor één week doen afbreuk aan de kwaliteit en aan de continuïteit van de dienstverlening., want vaak is er een gebrek aan opleiding, een gebrek aan communicatie en ook een gebrek aan kennis, want uitzendkrachten hoppen van job naar job met telkens weer andere regels.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik vind dat u over het algemeen nogal minachtend doet over mensen die tewerkgesteld worden via de interimsector, of het nu in de openbare sector is of in de private sector. Ik vind het kras wat u daarover zegt, maar het is natuurlijk uw volste recht om dat te doen.

Ik heb een vraag voor u. U zegt dat we moeten zorgen voor een goede dienstverlening. Daarin treed ik u bij. U hebt daar absoluut gelijk. Maar om die goede dienstverlening te kunnen verzekeren, moeten we natuurlijk ook kort op de bal kunnen spelen. Vandaar dat we kiezen bij zowel de Vlaamse overheid als bij de lokale besturen voor interimarbeid. U pleit, en u mag me tegenspreken – u hebt het gedaan in de commissie en ik hoor het hier tussen de lijnen want u durft het niet echt uit te spreken –, voor ofwel contractuele ofwel statutaire tewerkstelling. Hoe komt het dan dat uw eigen voorzitter een maand geleden heeft gezegd dat er nog 5 miljard euro te besparen is op het overheidsapparaat en u nu pleit voor bijkomende contractuele en statutaire ambtenaren? Kunt u mij daar alstublieft een antwoord op geven?

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik heb u daar in de commissie ook op geantwoord. Ik pleit niet voor bijkomende contractuele of statutaire ambtenaren. Ik pleit daar niet voor. Ik nodig u uit om het verslag van de commissie erop na te lezen. Ik nodig u uit om vanaf morgen het verslag van deze plenaire vergadering erop na te lezen en mij erop te wijzen waar ik heb gepleit voor bijkomende statutaire of contractuele ambtenaren.

Minister, wij pleiten wel voor efficiënte overheden die een kwalitatieve dienstverlening garanderen, zowel voor de burger als voor de bedrijven. Daar pleiten wij voor. Onze visie is dat we daarvoor geen uitzendarbeid nodig hebben.

Minister Liesbeth Homans: Wat de dienstverlening betreft, daar zijn we het over eens. U pleit dus niet voor interimarbeid, maar voor wat dan wel? Hoe zult u het dan oplossen als bijvoorbeeld een werkracht tijdelijk uitvalt door ziekte, door burn-out of door wat dan ook? Hoe zult u het oplossen om die dienstverlening niet in het gedrang te brengen? Kan ik daar misschien een antwoord op krijgen?

Kurt De Loor (sp.a): Absoluut, u kunt er inderdaad een antwoord op krijgen. Er bestaat zoiets als contracten van bepaalde duur. Dat zijn geen uitzendkrachten. Er bestaat ook zoiets als wervingsreserves. Ik weet niet of u daar al van hebt gehoord, maar het tegendeel zou mij verwonderen. Die wervingsreserves laten toe om er heel snel en efficiënt uit te putten om bijkomend werk en het weggefallen van collega's op te vangen. Met die wervingsreserves kan dit perfect gebeuren.

Er zijn hier een aantal voorbeelden gegeven over zwembaden die moeten sluiten. In onze stad en andere steden die ik ken, zijn er ook zwembaden. Bij mijn weten zijn er nog geen gesloten. In onze stad hebben we ook continudiensten binnen woonzorgcentra. We hebben geen uitzendkrachten nodig om die continudiensten op een kwalitatieve manier te verzekeren. Als overheden goed georganiseerd en veerkrachtig zijn, dan kun je daar heel veel problemen mee oplossen en zelfs voorkomen. Maar we weten dat u voor uitgehongerde overheden staat en dat u niet wakker ligt van hun dienstverlening.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Ik wil de heer De Loor een vraag stellen en me aansluiten bij wat de minister heeft gezegd. Als er iemand ziek of door onvoorziene omstandigheden uitvalt, hoe krijgt u het dan voor elkaar om op een paar dagen tijd zomaar iemand van de wervingsreserve, die meestal wordt aangesteld voor statutaire personeelsleden, op een objectieve wijze aan te wijzen? U weet zeer goed – u zit ook in het schepencollege – dat dit totaal onmogelijk is. Er zijn zeker veertien dagen tot drie weken nodig om dat op een degelijke en objectieve manier te regelen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Kurt De Loor (sp.a): Mijnheer De Meulemeester, ik wil gerust straks met u wel eens dat gesprek aangaan. *(Opmerkingen)*

Als u de wervingsreserve afloopt en de kandidaten contacteert, dan is er toch geen enkel probleem? Dat gebeurt op een objectieve manier. Zo wordt dat aangepakt. Het verwondert me dat ik u dit hier moet zeggen, niettegenstaande u al lang burgemeester bent van een vrij grote stad.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega De Loor, u hebt het over de wervingsreserve die alles zou goedmaken en waar u uit kunt putten, maar u weet even goed als ik en als heel velen hier, dat mensen die in aanmerking komen en op een wervingsreserve staan, uitkijken naar een vaste job op langere termijn. Ze willen een structureel contract. Die mensen zijn absoluut niet bereid om een tijdelijke vervanging van een of twee weken te doen. Vaak zitten die mensen in een andere job, dat weet u ook heel goed. Ik vraag mij af of u andere middelen ziet dan die wervingsreserve, want die is absoluut niet toereikend om een probleem van tijdelijke vervangingen op te lossen. *(Applaus bij de N-VA)*

Kurt De Loor (sp.a): Een veerkrachtig lokaal bestuur en een veerkrachtige overheid kan dat perfect oplossen onder andere aan de hand van wervingsreserves via de techniek die ik daarnet heb toegelicht. Dat is perfect mogelijk.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Collega De Loor, je mag de wervingsreserve maximaal 24 maanden aanhouden, inclusief een verlenging. Dat staat in de rechtspositieregeling van het personeel van steden en gemeenten. 24 maanden. Ik weet niet of het in de gemeente Zottegem zo is dat mensen om de 24 maanden ontslag nemen en er dan nieuwe komen met een wervingsreserve, maar bij ons zijn er toch mensen die aangeworven worden en langer blijven. Als er dan mensen na die 24 maanden uitvallen, dan heb je dit voor. Hebt u andere alternatieven, want ik zie hier veel burgemeesters en schepenen met belangstelling luisteren?

Zeker in steden en gemeenten waar de bevolking gekleurder is dan het stadspersoneel, klagen we soms dat de verkleuring van het personeel zeer moeilijk verloopt. Veel gemeenten en steden doen daar inspanningen voor maar slagen er niet in. Ook in het onderwijs is dat zo. Ik leer uit verslagen – en ik volg dat met zeer veel belangstelling – dat dit de interimsector erin slaagt om veel mensen uit kwetsbare groepen aan te trekken. Ik zou verwachten dat een partij zoals de uwe dit zou aangrijpen om die eerste drempel van de stadsdiensten voor mensen uit kansengroepen naar beneden te halen.

Ik zeg dit niet als expert, maar vanuit een stad. Ik vind het raar dat u er zo virulent tegen bent.

Kurt De Loor (sp.a): Wat ik bijzonder jammer vind, is dat net die kansengroepen – collega De Ro, u alludeert erop en de collega's Kennes en De Meulemeester verwijzen er ook naar – die het al moeilijk hebben, net weer in die precaire arbeidscontracten komen te zitten. Ik vind het bijzonder jammer, want instroom is

niet mogelijk via de openbare diensten. Het is bijzonder jammer dat die kansengroepen opnieuw het kind van de rekening zijn en met die precaire contracten met een kluitje in het riet worden gestuurd.

Jo De Ro (Open Vld): Dat zou kloppen, collega De Loor, mocht het daar eindigen. Maar je helpt mensen over een drempel, je laat diensthoofden en collega's, mensen uit groepen die normaal niet op die diensten terechtkomen, leren kennen. Als er nadien aanwervingsprocedures komen, hebben ze kennisgemaakt met de diensten en hebben ze ervaring kunnen opdoen. We leren uit de interimsector in de private sector dat er vaak doorstroming is. Op dat vlak klopt het gewoon niet.

Kurt De Loor (sp.a): We leren vooral uit de privésector – en in de commissie ben ik daarmee mijn betoog begonnen, maar ik wil het hier ook nog eens herhalen – tot welke uitwassen interimcontracten en dag- en weekcontracten kunnen leiden. Ik wil u allemaal herinneren aan de Panoreportage van intussen tien maanden geleden. Iedereen is verbolgen bij het zien van die reportage en de uitwassen van interimarbeid, alleen stel ik vast dat we dat blijkbaar vrij snel vergeten zijn. Amper een half jaar later dient de regering dit ontwerp van decreet in en wordt dit door de meerderheid volmondig gesteund. Dat vind ik hallucinant, zeker als je die taferelen ziet. We willen voorkomen dat dit voorvalt bij lokale besturen of bij de Vlaamse overheid omdat wij van oordeel zijn dat er een kwalitatieve dienstverlening moet worden gegarandeerd met een efficiënte overheid. Dat vind ik dus hallucinant. Bovendien kan men op interimjobs geen toekomst bouwen.

Bert Maertens (N-VA): Mijnheer De Loor, u hebt het over de Panoreportage en de uitwassen in de sector. Als er uitwassen zijn, dan moeten die eruit, dat klopt. Het moet proper gebeuren en op een correcte manier, maar nu gooit u het kind met het badwater weg. U gooit meteen de hele interimsector op de schop. Het klopt niet en het is ook niet terecht wat u zegt.

Ik heb een artikel gevonden van 26 maart van dit jaar. Daarin staat dat uit een onderzoek bij Vlamingen blijkt dat twee op drie interimarbeiders vindt dat uitzendarbeid een springplank is naar een vaste job. Hoe rijmt u dat met wat u zegt?

Kurt De Loor (sp.a): Mijnheer Maertens, als de Panoreportage ons iets zou moeten hebben geleerd, dan is het dat we niet die weg moeten inslaan met onze lokale besturen en met de Vlaamse overheid. En als u toch cijfers en artikels citeert, dan wil ik dat graag ook doen. De Ambrassade, de ondersteuningsorganisatie van de jeugdsector en de Vlaamse Jeugdraad stelt "dat jobhoppen wel vaker met jongeren wordt geassocieerd maar dat in de realiteit de meerderheid van de jongeren naar stabiliteit zoekt en dus ook naar een vaste job waar ze voldoening uit halen. Maar helaas worden ze vaak gedwongen in een parttime job of in een tijdelijk contract. Jongeren willen dat alle jobs aan een aantal minimumeisen voldoen op het vlak van werkzekerheid, verloning, veiligheid en inspraak."

Jongeren vragen dus om kwalitatieve jobs. Dat is het antwoord op uw bezorgdheid, mijnheer Maertens. Jongeren zoeken jobs waarmee ze een toekomst kunnen bouwen. En wij zijn van oordeel dat de Vlaamse overheid en de steden en gemeenten hier een voorbeeldrol in moeten spelen van een betrouwbare werkgever die jobs biedt met toekomst.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Loor, u zegt nu heel duidelijk dat de Vlaamse overheid en de lokale besturen een voorbeeldrol moeten spelen in het geven van een vaste, betrouwbare job aan jongeren. Wat bedoelt u dan concreet: contractuele of statutaire aanwerving, ja of neen?

Kurt De Loor (sp.a): Natuurlijk bedoel ik dat daarmee en absoluut geen uitzendarbeid, minister. Ik dacht dat u dat toch zou hebben begrepen na de discussie in de commissie en hier in deze plenaire vergadering.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Loor, uw eerlijkheid siert u. Ik heb die vraag nu voor de derde maal gesteld en u zegt dat u natuurlijk statutaire en contractuele aanwervingen bedoelt, maar dan herhaal ik de vraag uit mijn eerste tussenkomst: wat is het nu voor sp.a? Enerzijds 5 miljard euro afbouwen op het overheidsapparaat en minder ambtenaren, letterlijk gezegd door uw voorzitter? Of volop blijven gaan voor de statutaire en contractuele aanwerving bij de Vlaamse overheid en bij de lokale besturen? Is het a of is het b? (*Applaus bij de N-VA*)

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik heb hier al een aantal keer op geantwoord. Wij kiezen niet voor uitzendarbeid. Als er werk is, moet men mensen een degelijke job geven en dat doet men niet met uitzendarbeid. Dus kiezen wij voor contractuele en statutaire werknemers. Ben ik nu duidelijk of niet, minister?

Minister Liesbeth Homans: U bent op dat vlak heel duidelijk, maar dan mag ik concluderen dat sp.a geen 5 miljard euro zal besparen op het overheidsapparaat? Ja of neen?

Kurt De Loor (sp.a): Het ene hangt toch niet samen met het andere? U zegt dat u kiest voor uitzendambtenaren. Gebeurt dat dan met fake geld? Ik begrijp uw vraag niet goed, minister. Die uitzendambtenaren komen toch niet gratis werken? Neen, die zijn veel duurder, zij vormen een veel duurdere vorm van tewerkstelling. En dat moet deze Vlaamse Regering maar eens proberen te verkopen aan de gezinnen die ze al zoveel extra facturen heeft doorgestuurd.

Collega's, in de commissie diende de sp.a-fractie al een reeks amendementen in, rekenend op het voortschrijdend inzicht. De Panoreportage indachtig, dienen we vandaag opnieuw het amendement in op het niet toelaten van dagcontracten, laat staan van opeenvolgende dagcontracten.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Loor, wat die dagcontracten betreft, heb ik u al tijdens de bespreking in de commissie gerust proberen te stellen dat artikel 7 van de memorie van toelichting van het ontwerp van decreet waar vandaag over wordt gestemd, bepaalt dat dagcontracten bij de Vlaamse overheid en bij de lokale besturen, in tegenstelling tot de privésector, niet mogelijk zijn.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, als u ons allemaal gerust wilt stellen, stel ik voor dat we gewoon het amendement straks goedkeuren. De voorzitter zal het straks ter stemming voorleggen. Dan zullen we 100 procent gerustgesteld zijn dat dat inderdaad niet kan.

Minister, ik wil het ook nog even hebben over uw reactie op de adviezen en de protocollen van niet-akkoord van de vakorganisaties naar aanleiding van dit ontwerp van decreet. Daarin wordt gesteld dat de Vlaamse Regering opnieuw elk overleg negeert. Nochtans staat in het Vlaams regeerakkoord letterlijk, ik citeer: "(...) dat in overleg met de vakorganisaties, de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid, het mogelijk gemaakt zal worden om een beroep te doen op uitzendarbeid."

Er wordt gesproken over moeizame overlegmomenten met de syndicale organisaties, waarbij de Vlaamse Regering van de Raad van State uiteindelijk een onderhandeling met de vakbonden over uitzendarbeid moest opstarten in het Sectorcomité XVIII. Van echte onderhandelingen zou echter nooit sprake zijn geweest, lezen we bij het ACOD. Bij ACV Openbare Diensten wordt zelfs gesproken over het feit dat ze geen echte inhoudelijke discussie over het voorontwerp van decreet hebben kunnen voeren aangezien er geen enkele bereidheid bleek om in te gaan op de argumenten waarom het ontwerp van decreet nog verder op punt moest worden gesteld.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Loor, ook dit hier is aan bod gekomen in de commissie. Ik wil herhalen dat er met de vakbonden wel degelijk overleg is

geweest. Natuurlijk, overleg betekent niet dat je per definitie tot een consensus kunt komen. Dat begrijpt u ook wel. Onderhandelingen leiden niet altijd tot een consensus of een compromis.

Er zijn wel degelijk drie rondes van onderhandelingen geweest met de syndicale organisaties. Een eerste keer bij de conceptnota, dan een overleg over het voorontwerp van decreet en dan nog eens onderhandelingen over het ontwerp van decreet dat vandaag ter stemming voorgelegd. Dat is inderdaad uitgedraaid op een protocol van niet-akkoord.

Ik wil u er ook op wijzen dat het niet alleen over Sectorcomité XVIII gaat, maar ook over Comité C1. Als hier wordt beweerd dat er geen onderhandelingen hebben plaatsgehad met de vakbonden, dan betreur ik dat, want dat is geenszins waar. Zowel mijn administratie als mensen van mijn eigen kabinet hebben daar heel hard aan gewerkt. Jammer genoeg heeft dat geleid tot een protocol van niet-akkoord. Deze middag heb ik inderdaad mensen van de vakbond zien betogen of in ieder geval hun ongenoegen zien uiten tegen dit ontwerp van decreet dat vandaag hopelijk zal worden goedgekeurd met de steun van de meerderheid.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, blijkbaar hebt u een totaal andere definitie van onderhandelen dan de meeste mensen. Daar bent u natuurlijk ook niet aan uw proefstuk toe. We hebben al herhaaldelijk gemerkt in andere dossiers dat u onderhandelen op een totaal andere manier ziet dan wat in het woordenboek staat. Ik lees wat ik lees in de protocollen, minister. In het protocol van ACV Openbare Diensten staat letterlijk dat er geen echte inhoudelijke discussie is kunnen worden gevoerd. Dat staat er letterlijk in. Ik lees ook maar wat ik lees.

Collega's, de verschillende overheden zijn de grootste werkgevers van het land. Als belastingbetaler zijn we in feite allemaal aandeelhouders, maar willen we enerzijds dat onze centen optimaal worden aangewend, en anderzijds dat onze onderneming – de overheden – een optimale en kwalitatieve dienstverlening aanbiedt aan hun klanten. Dat zijn de burgers en de bedrijven.

Uitzendarbeid strookt niet met die efficiënte en die kwalitatieve overheid, kost meer centen, brengt de kwaliteit van de dienstverlening in het gedrang. Het dwingt uitzendambtenaren in een statuut waarin ze geen toekomst kunnen opbouwen. Collega's, om die redenen zullen we dit ontwerp van decreet niet steunen.

Jo De Ro (Open Vld): Collega De Loor, het siert u dat u heel bezorgd bent en voortdurend naar die Panoreportage verwijst. Ik denk toch wel dat u iets meer vertrouwen mag hebben in de lokale besturen. Ze worden daarbij geholpen, gesteund door Poolstok. Voor de mensen die Poolstok niet kennen, dat is de opvolger van Jobpunt Vlaanderen. Die heeft een raamcontract afgesloten met een interimkantoor om toch met enige garanties van kwaliteit diensten te leveren aan gemeentes die zich bij dat raamakkoord willen aansluiten.

Ik ben blij hier vandaag te mogen zeggen dat ons schepencollege in Vilvoorde, met een bonte meerderheid van rood, groen, geel en blauw, maandag jongstleden al heeft ingetekend op dat raamcontract. Dat is klaar voor de stemming en voor de hopelijk snelle publicatie in het Staatsblad.

Ik zeg dat niet om te zeggen dat er twee soorten groen of twee soorten blauw of twee soorten rood zijn. Ik wil daarmee maar zeggen dat we met dit ontwerp van decreet lokale besturen kansen geven om daar zelf op in te spelen. We verplichten lokale besturen niet om dit te doen. De lokale besturen die dat nodig vinden, zullen dat doen, en die worden daarin gesteund door een raamcontract. Ze kunnen ook zelf op de markt gaan, maar kleinere gemeenten of steden die dat zelf niet willen doen, die vertrouwen op de Vlaamse overheid, kunnen bij een overheidsagentschap terecht, en die doen dat ook.

Vilvoorde zal zeker niet de enige gemeente zijn die dat heeft gedaan en dat de komende weken zal doen. Ik hoor heel veel enthousiasme bij veel mensen, niet alleen lokaal binnen de drie Vlaamse meerderheidspartijen, maar wars van alle partijgrenzen. Het is aan de lokale overheden om in kwaliteitsvolle interimarbeid te voorzien, en het is aan de lokale kiezer om eventueel misbruik en slecht beheer van de gemeente af te straffen. Op 14 oktober krijgt die al de kans.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, collega's, alhoewel wij niet principieel tegen goed gecontroleerde en gereguleerde uitzendarbeid zijn, zeker bij de lokale besturen, waar dat al jaren een feit is, gaan we dit ontwerp van decreet niet steunen. We gaan ons onthouden, met de volgende motivatie.

Er is ten eerste de manier waarop dit ontwerp tot stand kwam, en vooral dan de gebrekkige manier waarop de sociale partners in deze gevoelige materie werden betrokken. We vinden het betreurenswaardig hoe de Vlaamse Regering maar bleef ontkennen dat dit ontwerp van decreet formele onderhandelingsmaterie is, in de zin van artikel 2 van de wet van 19 december 1974, tot de regering onder aanhoudende druk van de Raad van State niets anders kon dan met de sociale partners aan de onderhandelingstafel zitten. Toen was het proces echter al vergesloopt. Waarschijnlijk zijn de reacties daarom zo hard.

Ten tweede wordt in dit ontwerp van decreet bijwijlen buiten de lijnen van het regeerakkoord gekleurd. In het regeerakkoord staat immers dat de lokale besturen en diensten en instellingen van de Vlaamse overheid een beroep moeten kunnen doen op uitzendarbeid onder dezelfde voorwaarden als ondernemingen in de privésector, maar het enige referentiekader hier, cao 108, wordt op diverse punten niet gerespecteerd.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Pira, dank u alvast voor uw onthouding. Dat is al beter dan een tegenstem. Een voorstem, een stem op het groene knopje zou nog beter zijn, natuurlijk.

We zijn inderdaad afgeweken van het regeerakkoord, en ik ben blij dat de oppositie ons daar af en toe ook op wijst. Waarom zijn we daarvan afgeweken? U zei, en u hebt daar gelijk in, dat in het regeerakkoord staat dat we uitzendarbeid mogelijk zouden maken conform de regeling in de private sector, maar we hebben dat net niet gedaan omdat we vinden dat de regelingen in cao 108 van de private sector te negatief waren om ze in te voeren bij zowel de lokale besturen als de Vlaamse overheid.

Zo zijn in de private sector, bijvoorbeeld, alle motieven mogelijk. Voor ons is instroom als motief niet mogelijk. In de private sector zijn dagcontracten mogelijk. Voor ons zijn dagcontracten niet mogelijk. Om die reden hebben we beslist dat we die zaken niet willen en zijn we afgeweken van het Vlaams regeerakkoord. We doen dit net om de mensen die interimarbeid zullen verrichten bij een lokaal bestuur of bij de Vlaamse overheid iets comfortabelere werkomstandigheden te geven dan in de private sector.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, u hangt hier een eenzijdig verhaal op over CAO 108. Wat u bewust vergeet te vermelden, is dat die CAO ook regels bevat over het verplicht overleg en de goedkeuring door de vakorganisaties van sommige vormen van uitzendarbeid. Dat vergeet u te vermelden. Indien ik me niet vergis, heeft de ACV-Openbare Diensten hiernaar verwezen en het zelfs omschreven als een vorm van misbruik van de situatie waarin u zich als decreetgever bevindt. Enerzijds is de Vlaamse overheid de decreetgever die de regelgeving uittekent en anderzijds is de Vlaamse overheid de werkgever. De ACV-Openbare Diensten wijst erop dat dit een misbruik is van het dubbele petje dat u draagt. Ik vond het nodig dit hier volledigheidshalve nog even toe te voegen.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik zal drie redenen geven waarom het niet goed vinden dat het referentiekader in CAO 108 niet wordt gerespecteerd. Het zijn niet de redenen die u hebt opgesomd.

Ten eerste ontbreekt de vereiste van het noodzakelijk voorafgaand akkoord van de vakorganisaties. Ten tweede ontbreken de controle- en sanctiemaatregelen. Ten derde ontbreekt wat volgens artikel 19 van CAO 108 voor de private sector geldt, namelijk dat een uitzendkantoor geen uitzendkrachten bij een gebruiker mag tewerkstellen of aan het werk houden in het geval van een staking of een lock-out. Deze door de vakorganisaties aangehaalde argumenten vinden wij tellen. We zijn het hiermee eens.

We waren bereid om de flexibiliteit die uitzendarbeid biedt en die, zeker in de lokale besturen, al jaren wordt gedoogd, te regulariseren en te voorzien van een goed wettelijk kader dat voldoende garanties biedt met betrekking tot het preciaire statuut van de uitzendkrachten. Vanwege de gebrekkige wijze waarop dit ontwerp van decreet tot stand is gekomen en op bepaalde punten afwijkt van de voorwaarden die in de private sector gelden, zullen wij ons onthouden.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Voorzitter, het is goed dat er ook uitzendarbeid in het Vlaams Parlement is, want anders had de heer Peumans zich niet door u kunnen laten vervangen voor deze late bespreking. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Mijnheer Tobback, het is een contract van onbepaalde duur, want we weten niet wanneer we hier zullen buitenstappen. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Ik denk dat het ontwerp van decreet dat vandaag ter stemming voorligt en hopelijk zal worden goedgekeurd, het ontwerp van decreet betreffende de uitzendarbeid in de Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen, een mijlpaal is op het vlak van het hr-beleid van de Vlaamse overheid en van de steden en gemeenten. We kennen het stemgedrag van twee oppositiepartijen al. Hopelijk zal de rest van het Vlaams Parlement het steunen en goedkeuren.

De invoering hiervan wordt tijd. Sinds Frankrijk in 2009 interimarbeid heeft ingevoerd, was België samen met Griekenland het enige land in Europa waar uitzendarbeid in de overheidssector nog niet mogelijk was. Gelet op de gebeurtenissen van de afgelopen jaren maken we die vergelijking beter niet.

Daar komt nu eindelijk verandering in. Ik wil de Vlaamse Regering hiervoor feliciteren. Het is een behoorlijk lange weg van ruim twee jaar geweest. In februari 2016 is een conceptnota neergelegd. Er is een parcours van twee jaar gereden, met overleg met de vakorganisaties. Tot driemaal toe is op geijkte momenten met de vakbonden overlegd.

Ik weet niet hoe jullie vakbondsoverleg zien. Als dat overleg inhoudt dat de andere kant van de tafel, zijnde de overheid, alleen maar moet slikken wat de eisen zijn van de vakorganisaties – als u die tactiek toepast bij regeringsonderhandelingen of coalitie-onderhandelingen, dan wens ik u veel succes, maar dan zult u in de toekomst in niet veel coalities terechtkomen, denk ik. We weten dat er veel overlegd is. Voor alle duidelijkheid, collega's: er zijn een aantal grendels ingebouwd om de uitwassen waar de heer De Loor naar verwijst, te vermijden. Ik heb dat ook in de commissie gezegd. Laat ons alsjeblieft toch ook uitgaan van de verantwoordelijkheidszin, van de ethiek die de Vlaamse overheid aan de dag legt als het gaat om het omgaan met personeel, met werknemers.

Het is uiteraard geen verplichting. Uitzendarbeid is een mogelijkheid waar de gemeente of de Vlaamse overheid al dan niet een beroep kan op doen. Het zal

ook de uitzondering blijven. De heer Kennes en mevrouw De Meulemeester zegden net hetzelfde: als interimarbeid duurder is dan reguliere arbeid, dan zal dat altijd de uitzondering blijven, tenzij je natuurlijk niet kijkt naar de centen. Maar ik denk dat er vandaag geen enkel bestuur op die manier werkt.

Het gaat ook niet om dagcontracten. Dat staat heel duidelijk in de memorie van toelichting bij artikel 7. Mijnheer De Loor, ik weet niet of u ooit hebt gehoord van administratieve vereenvoudiging. Het zou nogal gek zijn om dat in een extra artikel te gieten als het al letterlijk in de tekst staat.

De interimarbeid zal ook maximum voor één jaar gelden. Dat zijn allemaal grensdel. Plus, er is ook controle door de vakorganisaties zelf. Vooraf is er een melding van de interimarbeid en nadien is er een jaarlijkse rapportering aan het hoog overlegcomité op Vlaams of lokaal niveau. Er zal dus wel degelijk toezicht zijn, er zal wel degelijk controle zijn.

Ik noem nog eens heel concreet de drie grote voordelen die wij zien in interimarbeid of uitzendarbeid bij de overheden.

Je garandeert dienstverlening als iemand uitvalt in een kleine dienst. Als er acute problemen zijn in de organisatie door de plotse afwezigheid van een medewerker, wordt dit opgevangen door die interimarbeid. Mijnheer De Loor, als u dat allemaal wilt doen met reguliere arbeidscontracten van lange duur, dan weet ik niet hoe u dat in uw gemeente zult betalen. Als een medewerker voor een maand afwezig is en je geeft een andere medewerker een contract van minstens een jaar, dan zit je natuurlijk met een overschot. Ik weet niet hoe u dat zou doen. En ik weet ook niet hoe u objectief die selectie voor een vervanging van een maand zult voeren. Dat is onmogelijk, en dat weet u heel erg goed. En dan hebben we nog het geluk dat de interimkantoren van vandaag, de uitzendkantoren, niet meer die zijn van twintig of dertig jaar geleden. Ze begeleiden echt hun medewerkers, ook vooraf en nadien op de werkvloer zelf.

Tweede voordeel: het houdt de werkdruk van de collega's in het team waar iemand is uitgevallen natuurlijk draaglijk voor die mensen zelf. U weet heel goed dat als bepaalde jobs niet worden vervangen, de druk bij de anderen verhoogt. Zo vermijden we een grotere kans op burn-out en ziekteverzuim.

Ten derde, het is al vaak gezegd en u blijft het maar niet willen geloven: de uitzendarbeid zorgt voor kansen en werkervaring voor kansengroepen en laaggeschoolde medewerkers. Dat is wel degelijk een opstap naar een vaste job, naar een regulier contract voor lange duur bij de overheid of bij een andere werkgever.

Dat zijn drie heel duidelijke voordelen. U plaatst daar fabeltjes naast, met allemaal vermeende nadelen. Die zijn er niet, u ziet spoken. Ik wil u toch nog een laatste keer oproepen – al zal het tevergeefs zijn, dat weten we uiteraard – om dit ontwerp van decreet goed te keuren. Het zal de verstandigste beslissing uit uw carrière zijn. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, er is al veel gezegd. Het zal u niet verbazen dat ik het nogal eens ben met de pleidooien van de heer Maertens, van de heer De Meulemeester en van de heer Kennes. Ik ben ook dankbaar voor de tussenkomst van de heer De Ro, die vanuit zijn ervaring op het veld heel terechte dingen aan het debat heeft bijgebracht.

Het is belangrijk dat we de dienstverlening verzekeren. Dat wordt hier door zo goed als iedereen, behalve de oppositie, aangehaald als een van de argumenten om de uitzendarbeid zowel bij de Vlaamse overheid als bij de lokale besturen mogelijk te maken.

Ten tweede is het belangrijk om de druk op de collega's die niet uitvallen, niet te vergroten. Zoals ik daarnet al heb gezegd, krijg ik in de commissie, en terecht, zeer veel vragen over ambtenaren met een burn-out die uitvallen en dergelijke meer. Als je kunt gebruikmaken van uitzendarbeid, kun je veel korter op de bal spelen. Uitzendarbeid kan je al na één dag regelen, voor alle duidelijkheid. Dat is anders dan wanneer je met een wervingsreserve zou werken.

Wat ik zeer belangrijk vind, is dat door verschillende collega's is aangehaald dat je kansengroepen ook de gelegenheid geeft om werkervaring op te doen en vertrouwd te maken met een organisatie, of dat nu de Vlaamse overheid is of een lokaal bestuur, om dan eventueel te nadien solliciteren als er een vacature is bij de overheid, bij een lokaal bestuur of eventueel in de private sector, maar wel om werkervaring op te doen.

Collega's, ik wil afronden met te zeggen dat de Vlaamse lokale besturen en de Vlaamse overheid eindelijk binnentreden in de 21e eeuw. Ik ben ontzettend fier dat wij de eerste regio zijn in deze federale staat die de uitzendarbeid hopelijk vandaag definitief zal goedkeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1515/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 4. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1515/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 5 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik wil u eraan herinneren dat wij op woensdag 25 april 2018 om 10.30 uur hulde brengen aan een bijzonder parlamentslid, namelijk de heer Herman De Croo, die op dat ogenblik zijn halve eeuw parlementair mandaat gehuldigd zal zien.

Graag doe ik een warme oproep tot alle Vlaamse volksvertegenwoordigers en alle Vlaamse ministers, die nu niet aanwezig zijn maar dan hopelijk wel, om de plenaire vergadering van woensdag 25 april 2018 vanaf 10.30 uur bij te wonen.

De actuele vragen en de andere agendapunten zullen worden behandeld vanaf 14 uur.

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid
– 1450 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 43, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 7.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
19 leden hebben ja geantwoord;
68 leden hebben neen geantwoord;
6 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 7.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
68 leden hebben ja geantwoord;
9 leden hebben neen geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Artikel 7 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben neen geantwoord;
6 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord;
6 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 31 juli 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de wijziging van het koninklijk besluit van 12 augustus 1985 tot uitvoering van artikel 62, §5, van de Algemene kinderbijslagwet en de wijziging van het koninklijk besluit van 26 maart 1965 betreffende de kinderbijslag voor bepaalde categorieën van het door de staat bezoldigd personeel alsmede voor de personeelsleden van het operationeel kader en van het administratief en logistiek kader van de korpsen van de lokale politie
– 1473 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding
– 1498 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitzendarbeid in de Vlaamse overheidsdiensten en de lokale besturen
– 1515 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 4, van Kurt De Loor en Els Robeyns, op artikel 4.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
19 leden hebben ja geantwoord;
74 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
71 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 4.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben neen geantwoord;
14 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben neen geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Artikel 4 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
74 leden hebben ja geantwoord;
11 leden hebben neen geantwoord;
8 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
71 leden hebben ja geantwoord;
11 leden hebben neen geantwoord;
7 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken en Anke Van dermeersch houdende invoering van een recht op kinderbijslag naar Deens model

– 542 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
6 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 25 april 2018 om 10.30 uur en om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 20.04 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Michèle Hostekint: ambtsverplichtingen;

Rob Beenders, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Karim Van Overmeire: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

Afwezig zonder kennisgeving

Lionel Bajart

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen

Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Bart Caron, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien

ONTHOUDINGEN:

Jan Bertels, Guy D'haeseleer, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Bert Moyaers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo,

Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Joris Poschet, Grete Remen, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De

Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq,

Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Peter Persyn, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Jan Bertels, Kurt De Loor, Bert Moyaers, Tine Soens, Bruno Tobback

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Johan Danen, Caroline Gennez, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Bert Moyaers, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants